

MADÁCH

IMRE

GIMNÁZIUM

ÉVKÖNYVE

67-68

A BUDAPESTI

MADÁCH IMRE
GIMNÁZIUM
ÉVKÖNYVE
1967–68

BUDAPEST 1968

KÖZZÉTETTE

VÉGHELYI JÓZSEF

IGAZGATÓ

SZERKESZTETTE

MURAKÖZY GYULA

TANÁR

A SZERKESZTÉS

MUNKÁJÁBAN RÉSZT VETTEK:

AGAZONI JÓZSEF

DR. FAZAKAS ISTVÁNNÉ

DR. FARAGÓ SÁNDORNÉ

TAKÁCS LÁSZLÓ

TANÁROK

A MADÁCH IMRE GIMNÁZIUM MŰLTJA

Iskolánk sorsa az ország, a főváros és a VII. kerület fejlődésének egyik részlete, de tükré is. Születése és fejlődésének közel négy évtizede a dualizmus korára esik. Átélté az első világháborút, és részese volt a Tanácsköztársaság dicsőséges napjainak. Az ellenforradalmi Horthy-korszak fasiszta irányzata sem tűnt el nyomtalanul intézetünk felett. Hazánk a felszabadulás óta történelmünk legígéretesebb korszakába: a szocializmus építésének korszakába lépett.

Kerületünk is nagy utat tett meg. Az 1872-ben egyesített Pest és Buda külső kerületének számított az Erzsébetváros, amely akkor csak magja volt a később óriássá terebélyesedett kerületnek. 1960-ban 120 ezer lakosával és 2,1 négyzetkilométernyi területével Budapest legsűrűbben lakott részévé vált.

A „VII. ker. M. kir. főgymnasium” (1921 októbere óta „M. kir. áll. Madách Imre Gimnázium”) 1881. szeptemberében alakult meg mint a főváros első állami gimnáziuma. Kezdetben a VII., Klauzál utca 10. sz. bérházban folyt a tanítás. 1892 szeptemberében elkészült Bobula János építész tervei szerint a VII., Barcsay utca 5. sz. alatti épület.

Az iskola fokozatosan épült ki 16 tanulócsoportos gimnáziummá. A tanulólétszám évről évre emelkedett. Az 1881—82. első tanévben 106 fővel induló gimnáziumba az 1901—2. tanévben 1320 diák iratkozott be. A túlszűfolt iskolában az osztályok átlagos létszáma 60 körül mozgott. (1896-ban volt olyan görög óra, amikor 86 tanuló szorongott egy tanteremben.) Közben újabb iskolák sarjadtak a Barcsayból: 1894-ben a VIII. ker., Zrínyi Miklós Gimnázium, 1900-ban pedig a XIV., ker., István Gimnázium. Az első érettségi vizsgálat 1890 júniusában zajlott le iskolánkban.

1900—1920 között állandóan 1000 körül mozgott a tanulólétszám. 1920—1945 között fokozatosan 650 főre apadt le, s azóta nagyjából ezen a szinten alakult. 1960—65 között került sor ismét jelentős emelkedésre; 1962-ben 23 osztályba 950 tanuló iratkozott be, s akkor a délelőtt-délután váltakozó tanítást is be kellett átmenetileg vezetni. Az évfolyamonként négy osztályú, összesen 16 osztályos iskolában 1967 és 1968-ban 5—5 első osztályt indítottunk a demográfiai hullámra való tekintettel.

A kerület népességének szociális arculata a tanulóifjúság összetételében is kifejezésre jutott. A fiatalok egy kis része (10—15%) a tőkés, földbirtokos osztály soraiból került ki, jelentős hányadot képviselt (25—30%) a kisiparos, kis-

kereskedő réteg, ugyancsak számottevő arányban (40—45%) szerepelt az értelmiségi, tisztviselői kategória, de elenyésző volt a munkásgyerekek részaránya. Az iskola nem számított „úri” iskolának, hiszen a polgári, kispolgári elem volt döntő többségben. Jelenleg 38% a fizikai dolgozók gyermekeinek az aránya.

Intézetünk alapításától kezdve népszerű és tekintélyes iskola lett. E „rangos” helyzetnek több oka volt. Mindenekelőtt az, hogy a „Barcsay” eredményesen töltötte be nevelő-oktató hivatását. Rangot adott az is, hogy — állami iskola lévén — az uralkodó katolikus és konzervatív irányzattól eltérően, liberális-demokratikus szellemet képviselt. Ugyanakkor biztosította azokat a társadalmi és közéleti kiváltságokat, amelyek bármely gimnázium elvégzésével együtt jártak, és amelyek az „úri” rangot jelentették. — (Középosztályi rang, „tekintetes” cím, karpaszomány a hadseregben, tisztviselői állás, egyetemi felvétel stb.)

A felszabadulás nagy változásokat hozott közoktatásügyünkben is. Létrejött az egységes nyolcosztályos általános iskola a 6—14 éves korú gyermekek részére. A gimnázium négyosztályos iskolatípussá alakult, s a 14—18 éves fiatalok általános képzését kapta feladatul. Iskolánkban 1945—51 között a régi I—IV. osztályos diákok, mint V—VIII. osztályos általános iskolai tanulók folytatták tanulmányaikat, de 1951-re fokozatosan csak gimnáziumi osztályok oktatása folyt. (Közben 1947—49. között francia tagozatú általános iskola is működött.) Iskolánk eredetileg fiúiskola volt, 1951-től kezdve azonban leányosztályok is nyíltak, majd később vegyes osztályok alakultak.

Tagozatos osztályaink fokozatosan épültek ki: 1960-tól orosz tagozat, 1964-től német, 1966-tól biológia—kémia tagozat; 1968-tól pedig matematika-fizika tagozat is indul. Jól felszerelt fizikai, kémiai és biológia laboratóriumot rendeztünk be az eredményesebb oktatás érdekében.

A hivatalos állami eszmék mérsékelt elfogadása mellett a haladó, baloldali mozgalmak mindenkor kedvező visszhangra találtak ifjúságunk soraiban. A Galilei Kör tagjai között is ott találhatók növendékeink csakúgy, mint a Tanácsköztársaság vörös katonái között. Szép számmal szerepeltek a KIMSZ soraiban is. 1931 végén pedig iskolánkban indult ki a KIMSZ-vezette diákmozgalom, a „Vörös Diák” illegális tevékenysége. A cserkészlet és a Mária-kongregáció átütő sikert nem tudott elérni, de a felszabadulás után megalakuló ifjúsági szervezetek (Úttörő, MADISZ, DISZ) gyors ütemben tömegszervezetté váltak. Az 1956-os ellenforradalom után újjászerveződött a KISZ, amely egyre konstruktívabban tölti be hivatását.

Tanulóink minden nyáron bekapcsolódtak az ifjúsági építőtáborok munkájába, 1953-tól: Dunaújváros építése, Mohács árvízkarainak helyreállítása, Hanság lecsapolása, mezőgazdasági munkák. Évente KISZ-aktívaképző tábort is rendezünk.

1953—56. között országos hírű színjátszócsoporthoz tartoztunk volt. A diák-színjátszók nagy közönségsikerral adták elő a Bánk bánt, Az ember tragédiáját, az Antigónét, az Árpád ébredését és a Fátyol titkait. A Zeneakadémián többször meg kellett ismételn az előadásokat.

A humanista szemlélet, a magas szellemi igény s az ebből következő szép eredmények iskolánk történetének fő jellemzői közé tartoznak. A klasszikus nyelvi kultúra ápolása mellett különösen kiemelkedett a természettudományok szerete. A tehetséges tanulók fejlesztésében nagy szerepet játszott az 1888-ban megalakított Önképzőkör. 1924-től kezdve évenként megrendezték az Országos Középiskolai Tanulmányi Versenyeket, és diákjaink rendszeresen szerepeltek az élvonalban. Több ezer diák érettségizett nálunk, sokfelé jutottak el iskolánk követői. Közéleti szerepük az osztályellentétekkel megosztott társadalom harcai

szerint alakult: túlnyomó többségük a történelem kritikus helyzeteiben is példásan vizsgázott emberségből, néhányuk azonban a szélsőjobboldalra sodródott.

Átmeneti súlyos nehézségek után, az 1961. évi iskolareform bevezetése kapcsán intézetünk ismét emelkedő szakaszába lépett. Tagozatos osztályaink kiépülése, dologi és személyi ellátottságunk javulása, eredményeink gyarapodása ígéri a múlthoz méltó — mert nála tartalmasabb — szocialista jövőt.

A MAGYAR TANÁCSKÖZTÁRSASÁG

„Le a háborúval!” — „Le a tőkés érdekeket szolgáló háborúval!” — „Békét akarunk!” — Ezekkel a jelszavakkal vonult 1918 januárjában a magyar munkásosztály az országos tüntetéseken. Néhány hónappal később, 1918 júniusában nagy sztrájkharcok között megalakultak — orosz példára — az első munkástanácsok hazánkban is.

A háborús összeomlás maga alá temette 1918 őszén a régi társadalmi rendszert. Az alul levők nem akartak tovább a régi módon élni, a felül levők pedig nem tudtak a régi módszerekkel kormányozni. Felbomlott a világ második nagy népbörtön állama, alkotó elemeire hullott szét az Osztrák—Magyar Monarchia. A régi rend összeomlásával összeomlottak annak hatalmi szervei is, és az országban egyetlen döntő jelentőségű szervezett erővé a munkásosztály vált. Ez az osztály a kezdeti, tapogatózó lépéseket azonban még csak most tette meg. Nálunk még hiányzott az az erő, amely Oroszországban vezetni tudta a munkásosztály döntő harci megmozdulását, nálunk még hiányzott a forradalmi párt.

A történelem azonban létrehozta a számára szükséges szervezetet, és a polgári demokratikus forradalom körülményei lehetővé tették, hogy megalakuljon a Kommunisták Magyarországi Pártja. A Párt alapítói között ott voltak a szociáldemokrata ellenzék egyes tagjai, az antimilitarista ifjúság képviselői, és ott voltak az Oroszországból hazajött, az orosz forradalomban részt vett hadifoglyok.

A dolgozó nép egyre inkább elodázhatatlan, világos választ kért kérdéseire, a paraszt földet akart, a munkás meg akart szabadulni a kizsákmányolástól; mindenki békére, szabadságra, a betevő falatra vágyott. Ezekre az égető problémákra kerestek választ a polgári pártok is, de feleletet adni a valóságban csak a fiatal Magyarországi Kommunisták Pártja tudott. Természetes, hogy a tömegek bizalma rohamosan fordult a Kommunista Párt felé.

A koalíciós polgári kormányzat fenn akarta tartani Magyarországon a tőkés rendet. Látva a Kommunista Párt befolyásának és népszerűségének rohamos növekedését, megkezdte a kommunisták üldözését. 1919 február 20-án mondva csinált ürüggyel összetörték a Párt központi helyiségének berendezését, feldúlták nyomdáját, és letartóztatták vezetőit. Ez az erőszakos lépés csak fokozta a kommunisták tömegebefolyását és népszerűségét. A munkásság viharos gyűléseken, tüntetéseken és sztrájkokkal követelte vezetőinek szabadonbocsátását.

1919 márciusában a csepeli munkások nagygyűlést tartottak, itt határozatot

hoztak a kommunista vezetők azonnali kiszabadításáról, a parasztság pedig ugyanekkor megkezdte az önkényes földfoglalást. A munkásosztály is egyre türelmetlenebbül követelte az ellenforradalom megfékezését. A nyomdászok sztrájkba léptek, az újságok nem jelentek meg. És ekkor érkezett meg a döntő lökés: Vyx francia alezredesnek, az antanthatalmak budapesti képviselőjének a jegyzéke, mely újabb jelentős területek kiürítését és átadását követelte. A polgári kormány ezeket a követeléseket nem akarta teljesíteni, a harcot pedig nem tudta vállalni, mert nem rendelkezett megfelelő erővel. A külső és belső nehézségek egyaránt megoldhatatlannak mutatkoztak. A kormány végül levonta a konzekvenciákat, és átadta helyét a magyar proletariátusnak.

Miután a szociáldemokrata vezetők elfogadták a kommunista párt programját, a két munkáspárt Magyarországi Szocialista Párt néven egyesült, közösen átvették a hatalmat: kikiáltották a Magyar Tanácsköztársaságot.

Az új, a valóban forradalmi kormány megrázó erejű felhívással fordult az ország népéhez, amelynek ez volt a címe: „Mindenkihez!”

„Magyarország proletársága a mai nappal a maga kezébe veszi a hatalmat. A polgári világ teljes összeomlása, a koalíciós kormányzás csődje kényszeríti rá Magyarország munkásságát és parasztságát erre a döntő lépésre. A kapitalista termelés összeomlott, a munkásság nem hajlandó többé a nagytőkések és nagybirtokosok igájába hajtani a fejét. Az országot az összeomlás anarchiájától csak a szocializmus, a kommunizmus megteremtése mentheti meg... Magyarország tanácsköztársasággá alakul... Kijelenti teljes eszméi és lelki közösségét a szovjet kormánnyal, fegyveres szövetséget ajánl Oroszország proletárjainak... Minden munkást és földművest felszólítunk, hogy dolgozzon, termeljen, vagy álljon be a proletárhadseregbe, verejtekével vagy vérével áldozzon az eszme diadaláért. Bármilyen várjon ránk, a szocializmus ügyének győznie kell.”

A Tanácsköztársaság a Magyar Népköztársaság elődje volt, mert megvalósította a dolgozók hatalmát. Politikai jogokkal ruházta fel a munkásság és parasztság tömegeit, a nemzetiségeket, a nőket és az ifjúságot. Először valósította meg Magyarországon valójában a demokratikus választójogot. A választójogból csak a volt uralkodóosztályok tagjai voltak kizárva. Még a franciák megszállta Szegeden is több, mint 40 000 dolgozó szavazott a Tanácsköztársaság mellett.

A Tanácskongresszus elfogadott alkotmány — népünk első igazi alkotmánya — kimondta, hogy az államhatalom a tanácsok kezébe került.

A politikai változásokat csak úgy lehetett megvalósítani, hogy a Tanácsköztársaság egyidejűleg megfelelő változtatásokat vitt végbe a gazdasági élet szerkezetében is. Társadalmi tulajdonba vette a kizsákmányolás legfőbb eszközeit, a gyárakat, bankokat, közlekedési eszközöket és a nagybirtokokat.

Ezekkel az intézkedésekkel a Tanácsköztársaság a nagyüzemi termelés területén lényegében megszüntette az embernek ember által való kizsákmányolását, megszüntette a kapitalista gazdálkodás rendszerét. Rövid fennállása alatt, bár külső és belső ellenségekkel küzdött, igen komoly szociális változásokat hozott létre. Megvalósította a 8 órás munkanapot, egyenlő munkáért egyenlő bért biztosított a nőknek, felemelte a munkabéreket. Különös gonddal védte az anyákat és gyermekeket. Fennállása rövid ideje alatt megtette az első lépést a szocialista munkaerőkölcs kialakításához.

A proletárdiktatúra alkotmánya kimondta, hogy a tudás, a műveltség megszűnt a kizsákmányoló osztályok előjoga lenni. Törvénybe iktatták a nyolcosz-

tályos népoktatást, elválasztották az egyházat az államtól, az iskolákat államosították, és a tanítást ingyenessé tették.

A Tanácsköztársaság kormányzata mindezt állandó fegyveres harc közben tette. A hatalmat ugyan ellenállás nélkül vette át, de mindjárt ezután megindult a külső és belső ellenség szervezkedése a magyar proletárdiktatúra megdöntésére. Már április közepén elrendelték az imperialista hatalmak a gazdasági blokádot Magyarország ellen, s rászabadították országunkra a cseh és román burzsoázia seregeit.

A Tanácsköztársaság vezetői már hatalomra kerülésük pillanatában tisztában voltak azzal, hogy az imperialisták fegyverrel törnek majd rá. Azonnal hozzákézdtek tehát a Vörös Hadsereg megszervezéséhez. Az idő azonban rövid volt, a hadsereg szervezése még folyt, amikor a cseh és román burzsoázia támadása április 16-án megkezdődött. Május elsejére pedig, amikor az ország népe először ünnepelhette szabadon ezt a napot, a cseh seregek Salgótarjánt fenyegették, a románok pedig átkeltek a Tiszán, és Budapest felé nyomultak előre. A helyzet válságossá vált. A Forradalmi Kormányzótanács ülésén kimondták, hogy veszélyben a proletárhaza, és a tanáshatalom megvédésére szólították fel a munkásosztályt. Néhány nap alatt csak Budapesten több, mint 100 000 munkás jelentkezett a Vörös Hadseregbe.

Május 1-én Salgótarján dolgozói elhatározták, hogy önkéntes zászlóaljat szerveznek a bányavidék védelmére. Landler Jenő is ideérkezett, és visszaverték a cseh seregeket. Azután Landler Jenő és Stromfeld Aurél irányításával az északi fronton a Vörös Hadsereg támadásba lendült. Ez az offenzíva visszaverte a jól felfegyverzett imperialista hadsereget, és felszabadította az északi megyéket. Eperjesen pedig kikiáltották a Szlovák Tanácsköztársaságot.

A Párizsban tárgyalt békekonferencia imperialista miniszterelnökei nagy megdöbbenéssel fogadták a Vörös Hadsereg sikereiről szóló híreket. Felajánlották a Tanácskormánynak: hogyha visszavonja csapatait a régebbi demarkációs vonalra, úgy ők is elrendelik a román seregek visszavonulását, és meghívják a Tanácsköztársaság kormányát a béketárgyalásokra.

A Tanácsköztársaság kormánya elfogadta ezt a javaslatot, visszavonta csapatait, de az antant nem tartotta meg ígéreteit, a románok nem vonultak vissza.

Nagy és szép tetteket hajtott végre a Tanácsköztársaság, büszkén valljuk magunkénak minden tettét, még hibáiból is sokat tanulunk. E néhány hónap története történelmünk legnagyobb örökségéhez tartozik. Hiszen először vehette a munkásosztály és a parasztság saját kezébe sorsának intézését, s először mutathatta meg, hogy az „urak, papok országa” lehet a nép országa is, hogy a munkásosztály és parasztság képes a kizsákmányolásmentes társadalom megteremtésére. A Magyar Tanácsköztársaság létrejötté azt a burzsoa legendát is megcáfolta, hogy a szovjethatalom valamiféle orosz sajátosság, és sehol másutt a világon azt létrehozni nem lehet.

Az ötvenedik évforduló kötelez. Nem elég csak az emlékezés virágait letenni az emlékművek elé. Óriznünk kell az elbukásában is dicsőséges küzdelem nagy tanulságait, s felhasználni a ma építésében, sosem feledve erőt adó, legnagyobb igazságát: mindent a népért, mindent a nép által.

VÁGÓ Mária

ISKOLÁNK AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚ ÉS A TANÁCSKÖZTÁRSASÁG IDEJÉBEN

A dualizmus válsága már évtizedek óta tépázta az Osztrák-Magyar Monarchiát. A fejlődő kapitalizmus jelentősen átalakította a társadalom szerkezetét. Jelentős számú munkásosztály és nagy tömegű agrárproletariátus alakult ki; mindkettő megkezdte a forradalmi harcot érdekei elismertetéséért. A feudális maradványokkal terhelt kapitalista rendszer vezetőosztálya a földbirtokos arisztokrácia és a részben belőlük, részben mellettük kialakuló fináncoligarchia. A burzsoázia alsóbb rétegei harcoltak a mágnások és püspökök, valamint az őket szolgáló dzsentri államigazgatás ellen, de össze is fogtak velük a néptömegek elnyomására. Az ország függő helyzete függetlenségi törekvéseknek lett kiindulópontja, de fékezte ezt az urak Ausztriához fűződő érdekközössége a néptömegek és a nemzetiségek elnyomása céljából.

A századfordulón a kapitalizmus eljutott fejlődése felső fokára: az imperiaлизмushoz. Az egyenlőtlen fejlődés társadalmi törvénye különösen kiélezte a nagyhatalmak egymás közötti ellentéteit, de a maximális profit utáni hajszája a belső osztályellentéteket is végsőkig feszítette. A nagy belső megrázkódtatások elkerülése és a nemzetközi versengés, a világ újrafelosztásáért folyó gyilkos küzdelem eldöntése csak erőszakos eszközökkel, háború útján látszott megoldhatónak. A hadi készülődés egyre gyorsabb iramú lett, s az egész közéletre kiterjedt. Szövetségi rendszerek alakultak ki, tombolt a fegyverkezés, erőltetett ütemben folyt a katonai kiképzés, és dúlt az eszmei, lélektani előkészítés. S a riadójelet Gavril Princip revolvere adta meg Szarajevóban.

A négyéves világháború részben elodázta a válság kirobbanását, részben pedig annak legkiélezettebb formáját készítette elő. A központi hatalmak katonai veresége új, vezetésre alkalmasabbnak ígérkező társadalmi erők színrelépését követelte. A polgári demokratikus, majd pedig a proletárforradalom győzelme a belső válság megoldását szolgálta.

A nemzetközi porondon bekövetkezett események meggyorsították a belső fejlődést. Az 1917-es Nagy Októberi Szocialista Forradalom példát mutatott a népeknek a harc céljára és módszereire vonatkozóan. Az antant győzelme pedig elsöpörte a Habsburg-Monarchiát és az azt támogató arisztokráciát. Európaszerte forradalmi hullám bontakozott ki. Mindezek ösztönzően hatottak a magyar nép mozgalmaira is. A marxista-leninista eszmék gyorsan elterjedtek.

A forradalmi átalakulás a polgári demokratikus szakasszal kezdődött. A Ká-

rolyi-rezsim olyan intézkedéseket tett, amelyek a legdemokratikusabb országok sorába emelték hazánkat. Ez az átalakulás azonban már kevésnek bizonyult. A kormány a nemzeti érdekek képviselőjében való tehetetlensége miatt még a polgárság bizalmát is elvesztette. A földkérdés megoldatlansága pedig a parasztságot forradalmasította. Az újonnan alakult Kommunisták Magyarországi Pártja váratlanul nagy népszerűsége tett szert, elsősorban a munkások, de a parasztok és értelmiségiek körében is. A proletárdiktatúra feltételei megérttek.

1919. március 21-én megalakult a Magyar Tanácsköztársaság. Nemzetközi jelentőségű eseménye volt ez XX. századi történetünknek, s ismét az emberi haladás élvonalába emelkedtünk, 1848 óta először Szovjet-Oroszország után hazánk is a szocializmus útját választotta.

A tanácskormány gyökeresen átalakította a hatalmi- és tulajdonviszonyokat. De csak félkézzel építhetett, mert a nemzetközi reakció a szovjetellenes intervenciók szervezésén mesterkedett, és ezért nem tűrte meg a Duna-völgyi munkásállamot sem. A Tanácsköztársaság hónapokon át, átmeneti sikereket aratva, vívta élet-halál harcát. Bukása a kapitalizmus nemzetközi összefogásának a következménye volt. Emléke, példája a forradalmárokat lelkesítette, és a népeket előkészítette a harcra.

I.

Az első háborús tanévet 1914. augusztus 31-én nyitotta meg dr. Acsay István igazgató; szavaiban a hivatalos „úri” Magyarország háborús szelleme fejeződött ki:

„... június 28-án Szarajevóban áldott emlékü trónörökösünk, ő fensége és neje, Hohenberg Zsófia őfensége, ezen irtózatos merényletnek véres áldozataivá lettek. Azt hiszem, az egész tanári testület legbensőbb és legigazibb gondolat- és érzésvilágát tolmácsolom akkor, midőn egyrészt legmélyebb megvetésünknek és felháborodásunknak adok kifejezést nemcsak a perfid merénylet bűnös végrehajtói, hanem különösen és elsősorban annak elvetemült értelmi szerzőivel szemben, másrészt a tragikus sorsú fenséges házaspár megdöbben elmúlása miatt legmélyebb részvétünknek és fájdalomunknak adok hódolatjeljes kifejezést azon hő kivánságaink erőteljes hangsúlyozása mellett, hogy ezen aljas orgyilkosság megbosszulására és a megsértett magyar nemzeti büszkeség és önrizet megtorlására rohant lelkes seregeink és véreink folytonos diadalmas harcaikkal és az ellenség teljes leverésével, földre tiprásával állítsák a legszebb diadalmi jelt úgy ő fenségeik dicső emlékének, mint a megsértett és becsületét védő magyar nemzet hagyományos vitézségének örök jeléül.”

Az alaphang ismert. A magyar nacionalizmus és sovinizmus könnyű és gyors győzelmet remélő, nagy jövőt és gazdag prédát ígérő, délibáb-kergető vakhite és hurrá-hangulata áradt szét az egész közéletben. Az arisztokrata, a dzsentri, a polgár és a kispolgár egyként fellelkesült a kínálkozó lehetőségeken, de a hivatalos propaganda jelentősen megtévesztette a néptömegeket is.

Az egész nevelőmunkát, iskolai életet a központi hatalmak imperialista érdekeinek megfelelő háborús célok szolgálatában szervezték át. Így vall erről az 1915—16. évi Évkönyv:

„A háborús események állandó figyelemmel való kísérése mellett párhuzamokat vontak és összehasonlításokat tettek a mostani és a régi viszonyok közt. — A német olvasmányok kapcsán különösen az ősgermán becsület és az „unbesiegter Deutsche”, továbbá a német pontosság, rendszeret, hűség stb. voltak a közös megbeszélés tárgyai, szembeállítva a francia Napóleon hadjáratát, az

oroszlországi visszavonulást stb. — Sőt, még a fizika és trigonometria tanítása közben is alkalom nyílt a háborús viszonyok megmagyarázására, midőn a lát-hatatlan célpontokról és a hozzáférhetetlen távolságok meghatározásáról, a ha-jítás és repülés törvényeinek gyakorlati alkalmazásáról volt szó.”

A tantestületből többen katonai szolgálatra vonultak be. A háború kirob-banásakor azonnal behívót kapott 7 tanár. Sok volt diák is bevonult. Az egyik korábban érettségizett osztály 57 növendékéből 47 lett katona. Egy összesítő ki-mutatás szerint iskolánk tanítványai és volt tanítványai közül a háború első két évében 1718 fő vonult hadba. Meghalt közülük 81, megsebesült 182, fogságba esett 81 és kitüntetést kapott 234. (Az intézet katonahalottainak emlékére köz-adakozásból létesítettek emlékművet, melynek leleplezésére 1926. május 14-én került sor. Lechner Lóránd műépítész és Füredi Richárd szobrász tervezte em-léktáblán „az ékítményes, magyar motívumos oszloppárt fenn a magyar királyi korona köti össze, az ív félkörében pedig dombormű — angyalok viszik az el-esett hősoket Árpád fejedelem széke elé.” Suhay Imre vezérezredes, az iskola volt növendéke tartotta az avató beszédet.)

A háború alaposan átalakította az itthonmaradottak életrendjét, gondolko-dását és magatartását is. A tantestület tagjai hadikölcsönjegyzéssel és nagy fel-ajánlással járultak hozzá a háborús kiadásokhoz: a háború végéig havi fizeté-sük egy részét jótékony célra ajánlották fel. Minden tanár vállalt valami külön-leges feladatot: Héber Bernát pl. a bevonult tanulók sorsát kísérte figyelemmel, s olyan pontosan tudott mindenről, hogy gyakran a szülők is hozzáfordultak katonafiuk ügyében. Rajta kívül mindenki közreműködött a különböző gyűjté-sekben, műsoros rendezvényeken stb.

A tanulók körében is nagy volt a „hazafias” felbuzdulás. Az ifjúsági hadi-kölcsön jegyzésben diákságunk kezdeményezőként lépett fel. Alig, hogy a kor-mány felhívása megjelent, a következő hírt lehetett olvasni „Az Est” c. lapban: „A legmeghatóbb hadikölcsönjegyzés. Az újságokban már megjelentek azok az óriási összegek, amelyekkel a nagy bankok, a vármegyék, az óriás szervezetű intézmények segítik a magyar hadi kölcsönt. Ebben a milliós piramisban egy elenyésző parányról szól az a kis dictandó irkából kitépelt lapocska, amelyet ma délelőtt kaptunk. Fiatal kéz írásával ez van ráírva: A Barcsay-utcai főgym-nasium V. B osztálya éveken át megtakarított filléreiből kétszáz koronával járul a hadi kölcsön jegyzéséhez. — Ez a bejelentés van olyan drága nekünk, mint a nagy bankok milliói, mert ezek a fillérekéből éveken át megtakarított koronák fogják betetőzni a milliárdot, és ezek a fillérekéből megtakarított koronák a haza legnagyobb, legigazibb szeretetéről szólnak.”

A napilapokban a VII. B osztálynak a középiskolai tanulókhöz intézett kö-vetkező felhívása jelent meg: „Kedves Barátaink! Manapság, midőn minden pol-gárnak kötelessége, hogy vagyonát, esztét és erejét a hazának szentelje, mi sem maradhatunk el. Minden iskolának vagy osztálynak vannak heverő pénzei. Áldozzuk fel ezeket. Nemes verseny lesz ez, melyből remélhetőleg senki sem fog elmaradni. Jegyezzen hát minden iskola a hadi kölcsönre!” A tanulók összesen 23 900 koronát jegyeztek, s mindehhez hozzáadva a testület 26 900 koronányi jegyzését, iskolánk 54 650 koronával járult a hadi kiadásokhoz.

1915-ben elrendelték a „hadiérettségit”. Két négyhetes tanfolyamon a he-tedik osztályt végzett, 1898-ban született s alkalmasnak talált, továbbá az 1893 előtt született hetedik és nyolcadik osztályú tanulók részére lehetővé tették, hogy tanulmányaikat befejezzék. A későbbi években rendszeressé vált a hadi-érettségi. 1917 júniusában a hadköteles VIII. osztályosok érettségi bizonyítványt kaptak a félévi értesítőjük alapján, a VII. osztályosok pedig osztálybizonyít-ványt.

A sok bevonuló, sőt tanulmányait hadiériettségivel lezárni kényszerülő diák mellett nagyon sokan (a jobbmódú vagy jó összeköttetésekkel rendelkező szülők gyermekei) nemcsak hagyományosan befejezhatték gimnáziumi tanulmányaikat, hanem az egyetemen is tovább tanulhattak. Az egyszerűbb emberek gyermekeire azonban „katonamundér” került.

A tanítás rendje is alkalmazkodott a hadi körülményekhez. A tanév megkezdése és befejezése így alakult:

- az 1914/15. tanév szeptember 24-től május 22-ig,
- az 1915/16. tanév szeptember 1-től június 10-ig,
- az 1916/17. tanév október 1-től május 27-ig,
- az 1917/18. tanév szeptember 7-től június 5-ig tartott.

A tanítás 8—13 óra között folyt, téli szénzünetre csak 1917. december 23. és 1918. február 4-e között került sor, de a VII—VIII. osztályok már január 17-től rendszeresen tanulhattak.

Az utolsó háborús tanévben — felsőbb rendelkezésre — redukált óraszám-ban folyt a tanítás, mert az általános tanárihiány miatt az eredeti óratervek végrehajtása lehetetlen volt. Az I—IV. osztályban heti 24 órában, az V—VII. osztályban heti 25 órában tanítottak, a VIII. osztályban pedig 28 órában. Ez természetesen a tananyag jelentős csökkentését is maga után vonta.

Az iskolaépületet a háború kezdetekor katonaság vette igénybe, később részlegesen felszabadították, s így kezdődhetett el a tanítás: részleges váltakozással. Délelőtt az I., II., VI., VII. és VIII. osztályok, délután 2—7 óra között pedig a III., IV. és V. osztályok tanultak. Tornaórákat egyáltalán nem tartottak. A tanulók és a katonák közötti érintkezést megtiltották, csak ünnepélyes aktusoknak lehettek szemtanúi a diákok az emeleti ablakokból.

A háborús évek során a tanulólétszám egyre emelkedett, az osztályok száma szaporodott: fokozódott a beiratkozni szándékozók száma, mert más középiskolákat nagyobb mértékben vett igénybe a katonaság, s az onnan kiszoruló gyerekek is ide igyekeztek. 1916-ban már 3 első osztályt nyitottak, s így 1917-től kezdve összesen 18 osztályt kellett elhelyezni az épületben. A tanulólétszám ismét 1000 fölé emelkedett. A régi zsúfoltság visszatért. Az osztályok átlagos létszáma 60 körül mozgott. (1914/15-ben 57,5 fő; 1917/18-ban pedig 61,5 fő!)

Bár rendszeresen működött az önképzőkör, s különösen a sportkör, a tanulmányi munka erősen leromlott a háború idején. A rövidített tanévek ellenére növekedett az egy főre eső mulasztási átlag.

- 1914/15: 27,7 óra,
- 1915/16: 36,5 óra,
- 1916/17: 37,5 óra,
- 1917/18: 37,7 óra.

A tanulmányi eredmény romlása főként a bukások emelkedésében fejeződött ki (a jeles, jó és elégséges rendűek aránya alig változott):

- 1914/15: 115 elégtelen 11 ‰,
- 1915/16: 164 elégtelen 16,8 ‰,
- 1916/17: 199 elégtelen 22,2 ‰,
- 1917/18: 206 elégtelen 20,9 ‰.

Az elégtelenek négy év alatti megkészszerződésében nagy szerepet játszott a gyakori tanárváltozás, a rövidített tanítási idő, az osztályok átlagos létszámának az emelkedése és a fegyelem általános lazulása, a mulasztások számának növekedése. A tanári nevelőmunka inkább csak kivételnek számított: a tanár-diák kapcsolat az órák megtartására szorított.

II.

A háború kezdetén szétáradó nacionalista mámort és győzelmi vakhitet a várakozásra alaposan rácáfoló, hosszasan elhúzódó és hasztalanul sok emberi életet és anyagi értéket, nagy emberi fájdalmak és növekvő nélkülözések között felemésztő világégés csüggedéssé, reménytelenséggé és pacifizmussá torzította. A kiábrándulás, a fennálló rendszertől való elfordulás általánossá vált. De a kibontakozás keresésében, megfelelő megoldások felismerésében és a bátor fellépésben annál megosztottabb a közvélemény. A józan számvetés és a helyzetnek megfelelő reális célkitűzés, a további küzdelmek vállalásával együtt csakis a fel-törekvő, életerős népi tömegek jellemvonása volt. A vesztesre álló nagybirtokosság, a reményeiben csalódott tőkésosztály és az elcsüggedő kispolgári rétegek tanácstalanokká váltak.

Így alakultak a viszonyok az iskolában is. Az első háborús Évkönyv megállapítása: „... S kezdődött 20 milliónál több ember rémes küzdelme szárazon, vízen s a levegőben, sorompóba lépett a modern fegyverek egész arzenálja, hogy halált és pusztulást vigyen mindenhová” — még csak jelzi a háború félelmetes arányait. — Az 1916-os Évkönyv így mérlegeli a helyzetet: „Mi ugyan már elértük háborunk egyik célját: le van tiporva a kelet tűzfészke. El van kergetve a vén cselszövő Petár, el van űzve a fekete hegyek fekete lelkű fejedelme: de még egyre rángatja arany láncain a népek millióit a világ legönzőbb, legkapzsiszibb, legképmutatóbb népe, az angol, még győzri őt az aranyéhség, az auri sacra fames”. — Az 1918-as Évkönyv már csak az iskola belső életére vonatkozó tények és adatok közlésére szorítkozik, az általános helyzet értékelésével kapcsolatos megnyilatkozásokat nem közöl.

Az iskola tanárai is tanácstalanok: a kiábrándulás teljes. A testület döntő többsége liberális humanista, de a dualista rendszer iránt lojális és nacionalista. Humanizmusuk megelégtelte a sok kint, de humanizmusuk polgári jellege elutasítja a radikális irányú és jellegű fellépést. A mérsékelt baloldali irányzatnak is csak egy-két képviselője volt. A tehetetlenség jellemezte a vezetést.

Az iskolát dr. Acsay István igazgatta 1911-től kezdve, aki a liberális dr. Cherven Flóris utóadaként a konzervatív-katolikus irányzatot képviselte. Ez a felfogás a háborús években és a forradalmi esztendőkből csak fokozta a belső feszültséget.

A testület tudós tanárai (Gombos Albin akadémikus, Kemenes-Kempf József műfordító, Váczy János akadémikus) a szaktudományok szerelmesei voltak, az ifjúság mindennapi gondjai távol álltak tőlük. Héber Bernát humanista szellemét a polgári eszmevilág korlátozta. Leghaladóbb felfogást három tanár képviselt: dr. Dénes Lajos esztéta, a Jászi-féle Polgári Radikális Párt tagja, dr. Bagyó János Az Újság c. napilap szerkesztője és Samu Lajos. A polgári demokratikus határokon nem jutottak tovább, a szocialista munkásmozgalom részükre is idegen. A tanári kar többi tagja tőlük jobbra állt, de Acsay konzervativizmusát nem lépték túl. Ilyen összetételű nevelőtestület a nagyon is politikusan esztendőkből

nem válhatott az egyre szenvedélyesebben mozgolódó diákság aktív vezetőjévé, csak egyre értetlenebb szemlélője volt a fiatalok törekvéseinek és akcióinak.

A diákok körében is megváltozott a helyzet. A tanulók szociális megoszlása az 1917/18. tanévben:

nagybirtokos, nagybérlő és középbirtokos	25
nagyiparos és nagykereskedő	93
kisiparos és kiskereskedő	326
tisztviselő	256
segédszemély, altiszt, munkás, cseléd	130
értelmiségi	141
járadékos, háztulajdonos, nyugdíjas	72

Vallásfelekezeti szerinti megoszlás:

római katolikus	214	
protestáns	53	
izraelita	776	1043

A diákok zöme a polgári-kispolgári világ gyermeke. Ez az életmód volt a természetes közegük, de éppen a rendkívüli idők ébresztették fel sokukban a lázadást is saját körülményeik ellen. A háború kezdetekor a nacionalista ár ragadta el döntő többségüket, de néhányan már akkor is rendszeresen jártak a Galilei Kör összejöveteleire. Sok tehetséges diák készült ekkortájt a később nagysikerű életútra. (1914-ben érettségizett Lengyel József író, 1915-ben Friss Antal gordonkaművész, 1917-ben Ormándi Jenő karnagy, 1918-ban Engel Iván zongoraművész, 1919-ben Pesta László. 1914-ben kezdte el gimnáziumi tanulmányait Petschauer Attila, 1916-ban Ney Tibor és Polgár Tibor.)

A háború utolsó éveiben már egyre kevesebb a komoly tanulás, de egyre pezsgőbb politizálás zajlik az osztályokban. Rendszeresen vitatkoznak, a Népszavát olvassák, Adyért csatáznak. Az útkeresés során azonban magukra maradtak a diákok. Többségük izgatottan vár. A családi otthonok zavara és az iskolai tanácsstalanság fokozza a zűrzavart. Csak néhányan jutottak el addig, hogy a baloldali társadalmi és politikai csoportosulásokkal kapcsolatot keressenek. A budapesti VII—VIII. osztályos diákok közül sokan részt vettek a Galilei Kör előadásain és rendezvényein. A körben hallottakról — társadalmi, természettudományi és vallással kapcsolatos kérdésekről — élénk viták folytak a diákok között. A haladó gondolkodású diákok bátran védték igazukat, és a tanulókörökben szocialista műveket olvastak.

Minden eddiginél erősebben jelentkezett a diákság önkormányzati törekvése. Szabadulni akartak a béklyóktól, szembehelyezkedtek az elavult nevelési elvekkel, hangsúlyozták a diákérdékek védelmének szükségességét.

Az iskolai rend teljesen dezorganizálódott, a tantestület tagjait a küszöbönálló katonai összeomlás demoralizálta, a néptömegek fokozódó balratolódása tehetetlenséget és benuultságot, mindent megengedő magatartást váltott ki. Így érkezett el a forradalmas esztendő.

III.

Bár az 1918/19. tanév teljes tanév volt (szeptember 1-től június 12-ig tartott a szorgalmi idő), mégis a legrendkívülibb esztendővé vált. Emlékei éveken át hatottak: a legjobbakat bátor küzdelemre ösztönözték, a konzervatívokat pedig a leszámolásán túl a proletárdiktatúra, a kommunizmus gyűlöletére készítették.

Az 1918/19. tanévben „kizökök az idő”. A tanév megnyitása már a közelgő katonai összeomlás és a rendszer ezzel együtt járó bukásának az árnyékában történt. Az úri Magyarország vezető és ezekkel összeforrott társadalmi osztályai-
ban és rétegeiben, a régi rend fenntartásában érdekelt erők körében a félelem-
mel és tehetetlenséggel sújtott várakozás lett úrrá. Az ellenzéki tömegek pedig
a régi rend megdöntésére készülődtek: a társadalom erjedése, forrása feltartóz-
tathatatlanra nőtt. A közoktatásügy is válságba jutott: a hazafias frázis és a
tekintélytiszteletet teremtő szigor hatástalanná vált. A tanári kar polgári radi-
kális tagjai inkább a liberális-humanisták passzivitását követték, legfeljebb a
moralizálás szintjén mozogtak, a társadalmi cselekvésben való részvételtől távol
maradtak. A konzervatív elemek meghúzódtak, eltűrték az ellenükre kibonta-
kozó fejleményeket.

A diákok között növekedett a baloldaliak, a radikálisok, a galileisták sze-
repe. A Galilei Kör összekötőket küldött a középiskolákba szervezőnek, akik
felléptek a régi egyházi és álhazafias diákszervezetekkel szemben, tiltakoztak
a kötelező hitoktatás ellen, sürgették a békét, a demokráciát, a tudományosság
igényeinek érvényesítését, a diákok önkormányzatának elismerését. Iskolánk
diákjai közül a Galilei Kör állandó aktivistája volt pl. Blum Ede VIII. A és
Grosz Tibor VII. B osztályos tanuló, ők terjesztették a Kör röpiratait:

GALILEI KÖR VI., Anker-köz 2. II. em.

DIÁKOK!

A világtörténelem legjelentősebb korszaka játszódik le előttetek!

Van-e csak halvány sejtelmek is róla?

*A középiskola nem nevelt meg benneteket az Életnek és nem képesített igazi
meglátásokra, az egyetem pedig csupán szaktudást ad.*

*De a mai idők többet követelnek a szaktudásnál azoktól, akik intellektuáli-
soknak vallják magukat.*

*A polgári társadalom kínos vajúdással most termi ki magából egy jobb kor-
szak bevezető társadalmát.*

*Diákok! Nézzetek lelketekbe! Értitek-e, mi ennek a jelentősége? Tudjátok-e,
mi a Ti hivatástok ebben a szenvedésteli átmenetben? Ne feleljetek olcsó frázi-
sokkal! Ifjú és becsületes szívetektől kérdezzétek!*

*Csak két út áll előttetek. Az egyik: értelmetlenül nézni a történések egy-
másutánját s közönnnyel átengedni magatokat az árnak, a másik: az értelem
fegyverével ezt az átmenetet megkönnyíteni s az új társadalomban az intellek-
tust megillető helyet biztosítani.*

*Diákok! Ha ezt az egyedül helyes utóbbi utat választjátok, vessetek le min-
den előítéletet, mely értelmeteket megzavarja és látástokat megakadályozza s
adjatok helyet egy nagy akarásnak: az idő szavát és hivatástokat jóelőre meg-
érteni!*

*A Galilei Kör ebben a munkátokban akar segíteni. Intellektust nevelni: ez
a célja. A cselekvés ebből önként folyik.*

JÖJJETEK EL MINDNYÁJAN!

Részt vettek a tömegmegmozdulásokon: tüntetéseken, felvonulásokon. Döm-jén Miklós VIII. B oszt. tanuló pl. ott volt Károlyi Mihály pályaudvari fogadta-tásán, s egyike volt a Károlyit vállukon vivő fiataloknak. — Ady halálakor, 1919. január 27-én, az igazgató megkérdezése nélkül gyászlobogót tettek ki az iskola épületére, s ezt dr. Acsay szó nélkül tudomásul vette.

Dr. Dénes Lajos tanárt 1918. február 1-vel a budapesti tankerület főigazga-tójává nevezte ki a Berinkei-kormány. A Polgári Radikális Párt tagja volt, de aktív szerepet játszott a Tanítók Szakszervezetében is. Támogatta a diákok de-mokratikus törekvéseit. Tisztségéről azonban április 1-én lemondott, mert a proletárdiktatúra szolgálatát nem vállalta, és saját kérelmére visszahelyezték az iskolához.

Szenvedélyes szócsaták, lázas szervezkedés, izgatott mozgolódás, a hagyományszerű iskolai rend teljes felbomlása jellemezte az iskolai életet. Az újért lelkesedő, türelmetlenül változtatni akaró fiatalok magukra hagyatva sokszor anarchista megoldásokat alkalmaztak. Súlyosbította a helyzetet, hogy néhány tanár indokolatlan páfordulással korábbi nézeteivel ellentétes véleményt nyilvánított, s ezzel tekintélyüket elvesztették.

A KMP megalakulása kihatott az ifjúsági mozgalomra is. A kommunisták forradalmi tevékenysége nyomán fellendült a szocialista ifjúsági szervezetek munkája. 1918. november 30-án létrejött az Ifjúságunk Országos Szövetsége.

A sokféle irányzatú diákmozgalom leghaladóbb tagjai közeledtek a szocialista eszméhez. 1918 őszén már szervezkedni kezdtek, és szoros kapcsolatot építettek ki a Tanítók Szakszervezetével. 1919 február 14-én hosszas előkészítőmunka után ezer küldött részvételével megalakult a Szocialista Középiskolai Diákok Országos Szövetsége, amely „A mi szavunk” címen lapot is indított.

Megjelent a szocialista diákszervezet programja, mely rendszerbe foglalta a mozgalom feladatait és a korábban is hangoztatott követeléseket:

1. *Iskolák államosítása és a középoktatás egységes reorganizációja.*
2. *Vizsgai rendszer reformja: minden vizsga töröltessék el.*
3. *Osztályozási rendszer reformja: csak megfelelő és meg nem felelő.*
4. *Felekezeti hittani órák iskolából kiküszöbölendők. Vallásoktatás helyett nagy filozófusok elméleteit ismertetni.*
5. *Tantárgyak közé vegyék be a tudományos szociológiát. Hagyják ki a holt nyelveket, helyettük angol, esetleg francia legyen.*
6. *Ifjúsági önkormányzat létesítendő tanári ellenőrzés mellett.*
7. *Szociális helyzet javítása.*

A programból világosan kicsendülnek a mozgalom nevelési céljai. „... Azt akarjuk elérni, hogy a középiskolából ne gerinctelen, hanem egy szocialista eszméktől átitatott nemzedék kerüljön ki, mely a fizikai munkáságnak hű és megértő osztálytársa lesz.”

Az alakuló kongresszus után épült ki végleges formájában a bizalmi rendszer. A megválasztott vezetőség sokoldalú feladatot látott el, szervezési tennivalókon, előadások tartásán túl igyekezett a diákokat kedvezményes színház- és hangversenyjegyekhez is juttatni. A tanári testület és az ifjúsági szervezet között összekötő tanár tevékenykedett, aki egyben a mozgalom patronálója is volt.

A Szocialista Középiskolások Szövetségében a sokféle irányzat továbbélt: a vezető testületben a szocialista irányzat dominált (ez sem egyértelműen marxista!), de a kispolgári anarchista és radikális polgári irányzatok is ott találha-

tók, különösen a helyi diáktanácsokban, de névleg valamennyien szocialistáknak vallották magukat.

Iskolánkban is — más középiskolákhoz hasonlóan — létrejött a Diáktanács. Tagjai:

Bauer László	VIII. A
Blum Ede	VIII. A
Fleischmann-Szegál Izsák	VIII. A
Fonyó Sándor	VIII. A
Lantos Kálmán	VIII. A

A baloldali diákmozgalom legális iskolai szervezeti centruma ezelőtt az Ifjúsági Önképzőkör volt, amelyet még 1888-ban alapítottak. A kör élén 12 tagú „tisztikar” állt — kizárólag nyolcadikos diákokból. (Elnök, alelnök, titkár, főjegyző, jegyző, főpénztáros, pénztáros, ellenőr, könyvtáros, alkönyvtáros, számvizsgáló, karvezető.) A tisztikar irányító és szervező munkáját segítette a 12 tagú, VII—VIII. osztályosokból álló „bíráló bizottság”, amely előadásokat és pályamunkákat értékelte. A kör demokratizmusát a 17 tagú I—VIII. osztályosokból álló „választmány” tetézte be. Tanévenként volt tisztújítás, választás. Az Önképzőkör afféle önkormányzati szervvé fejlődött, amely igen nagyfokú önállóságot élvezett. Volt ugyan tanár vezetője is: évenként más és más, s így ez az átmeneti megbízás a diákönkormányzat teljes önállóságát eredményezte. Ez a szervezet a háború idején egyre radikalizálódott, s az aktív diákvezetők legfőbb fóruma lett.

Ugyanez volt a helyzet a többi ifjúsági körrel is: a gyorsírókörben és sportkörben egyaránt. Ezek is régóta működő szervek voltak, diák-tisztikaruk szintén nagyfokú függetlenséget élvezett. Ezért a radikális aktivisták bennük találtak meg tevékenységük terepét. Ők lettek a forradalom diákvezetői. Harmat László a gyorsírókör elnöke, Blum Ede a gyorsírókör titkára volt; Martonfi József a sportkör elnöke, Hanófer Ferenc pedig a segélyegylet pénztárosa. A többi vezető is az Önképzőkörből került ki: Friedlaender Gyula pl. a matematikai szakosztály előadója volt.

IV.

A Tanácsköztársaság kikiáltása után még teljesebbé vált a szakadék a tanári kar és az ifjúság között. A tantestület polgári baloldala is teljesen visszavonult. A szocializmus eszméi idegenek voltak részükre, polgári humanista illúziók rabjai maradtak. Ebben a keretben tudtak csak élni és alkotni. De ezek az értékek az akkori nagy időkben kevésnek bizonyultak. A Tanácsköztársaság szolgálatát belső indítékokból elhárították, de egzisztenciális okokból, néhány esetben pedig erkölcsi megfontolásból, tessék-lássék módon teljesítették feladataikat.

Pedig a proletárdiktatúra sok régi, jogos kultúrpolitikai követelést oldott meg, a köznevelés korszerűsítése érdekében hihetetlenül sokat tett. Ismeretesek a népoktatás fejlesztése ügyében kiadott intézkedések, a tudományos igények kielégítése érdekében tett erőfeszítések, a gyermekvédelem területén életbeléptetett kezdeményezések és a nevelők anyagi helyzetének javításáért hozott áldozatok. A polgári szemléletű tanárok bizalmát azonban mindezek nem nyerték meg! Igaz, nyílt ellenállásra is csak egyetlen esetben került sor. Formailag min-

denki belépett a Tanítók Szakszervezetébe (Kovalovszky János tanár kivételével, aki hadifogságból tért haza).

Május elején a Közoktatásügyi Népbiztosság új iskolavezetőket bízott meg. Dr. Acsay István igazgatót felmentették, s helyette Laczkó Gézát bízták meg a vezetői teendők ellátásával. (Hivatalos Közlöny, 1919. május 29.) Laczkó Géza 1911-től tanított a Veres Pálné leányközépiskolában, és a Nyugat főmunkatársa, valamint a Galilei Kör előadója volt. (Írói tevékenységét a Benedek Marcell szerkesztette Magyar Irodalmi Lexikon ismerteti.) Acsay továbbra is az épületben lakott, s így a tantestületre gyakorolt hatását érvényesíthette. Laczkó Géza egyetértett a szocialista forradalom célkitűzéseivel, másokat is igyekezett meggyőzni ezek helyességéről, és megvalósításukért kész volt szívvel-lélekkel dolgozni. A tanulókkal, főként a forradalmi diákokkal gyorsan megtalálta a kapcsolatot. A testülettel nehezen tudott szót érteni.

Országszerte megalakultak az iskolai direktóriumok. A „VIII. ker. Főreál” (a mai Vörösmarty-gimnázium) 1919. április 15-én alakult direktóriumának jegyzőkönyve megmaradt (a Párttörténeti Intézetben őrzik). Fáber Gusztáv VIII. A, Ehrlich István VII., Antal Lajos VII., Vértes György VII. (most az Országgyűlési Könyvtár igazgatója) és Sándor Vilmos VI. osztályos diákokat választották meg, akik nagyon józan és öntudatos hangú proklamációt tettek közzé:

„A tavasz hasadására megszületett új világrend nekünk diákoknak is meghozta a régvárt óhajtasunkat, az ifjúság teljes önkormányzatát. Iskolánk szocialista tanulói minket bíztak meg, hogy az új világnézet szelleméhez méltóan a diákságnak az oktatáson kívül eső minden ügyét teljhatalommal intézzük . . .

Most, amikor már kikerültünk a gyámság alól, mely alatt eddig tartottak minket, nyomatékosan felhívjuk elvtársainkat és tanulótársainkat, hogy fegyelmezettségüket tartsák meg, sőt fokozzák is, hogy ezzel is bizonyíthassuk önállóságra való érettségünket. Most már nem külső erőszakoskodás lesz az, amiért a fegyelmet fenn kell tartani, hanem egyedül saját érdekünk.

Mutassátok meg a tegnap urainak, hogy a ma fiai nemcsak rombolni, de építeni is tudnak. A rendbontók a proletárállam ellenségei a munkakerülőkkel együtt — az iskolakerülés pedig munkakerülés — ezekkel szemben tehát az Intézőbizottság kiméretlenül fog eljárni.”

A II. kerületi Főreálban (a mai Toldy Ferenc Gimnáziumban) Németh László lett a direktórium elnöke. (Ma Kossuth-díjas író.) A többi fővárosi középiskolában is megszülettek a diákönkormányzat helyi szervei.

Iskolánkban a már korábban megalakult diáktanács töltötte be ezt a szerepet. Vezetője, Fleischmann-Szegál Izsák az országos diákmozgalomban is hangadó volt. Németh László így emlékezik vissza:

„... a budai reálban én voltam az egyetlen kommunista . . . , de azt, hogy egyáltalán vannak kommunisták, tulajdonképpen csak egy diákgyűlésen láttam, ahol mint a direktórium elnöke az iskolát képviseltem, s ahol a fiatal Ignótus, meg egy Fleischmann nevű fiú versenyeztek, ki az igazi baloldali. Mi két budai a Toldyból, meg a Ferenc Józsefből — semmiségünk tudatában hallgattuk és bámultuk őket . . .”

Az iskolai direktórium osztályonként is szervezte a tanulókat. Bizalmiakat választottak, s az osztálybizalmiak Bizalmi Tanácsot alkottak. Egyik-másik túlbuzgó alapszervezet még pecsétet is csináltatott. Fennmaradt egy körbélyegző

lenyomata, azzal a felírással: „Barcsay u. áll. főgimnázium VI. a. osztályának Bizalmi Tanácsa”.

A Direktórium tartotta a kapcsolatot az iskolán kívüli szervekkel is. A Szocialista Középiszkolások Szövetsége 1919. április 14-én fuzionált az Ifjúmunkások Országos Szövetségével, s az IOSZ Középiszkolai Diákszervezeteként működött. (VIII., Üllői út 4.) A munkás- és diákifjúság közeledett egymáshoz. Kapcsolatban volt az iskolai direktórium a Kerületi Munkás- és Katonatanács mellett működő művelődésügyi tanáccsal is. E tanács tagja volt Keleonné Fried Jolán, aki Lantos Kálmán VIII. A oszt. tanulóval tartott rendszeres kapcsolatot, és segítette a direktórium munkáját.

A diákszovjet részben az iskola épületében, de az igazgató és a testület egy részének ellenzése miatt főként a Kossuth Lajos Polgári Kör Wesselényi u. 41. sz. helyiségeiben tartotta üléseit. A Direktórium rendezte meg az iskolában a néphatalom ünnepeit, szorgalmazta a demokratikus nevelésügy megvalósítását, szervezte az iskola diákmozgalmát, és mozgósított a Tanácsköztársaság feladatainak a végrehajtására. Komoly segítő és tanácsadót kapott a Diáktanács az új igazgató: Laczkó Géza személyében. Az ifjúság eme új szervének a működése, az új rendszert feltétlenül támogató agilitása, lelkesedése és kezdeményezései s esetenkénti túlzásai miatt a testület egy részének rémületét és ellenszenvét váltotta ki. A felnőttektől való teljes függetlenedés, sőt szembehelyezkedés a testülettel, az igazgatói lakás egy részének rekvirálása — Moharos Ferenc iskola-szolga részére — a könyvtár kommunizálása, a tüntető cigarettázás az iskolában, tiszteletlen hangvétel a tanárokkal szemben — kétségtelenül anarchista túlkapásai, szertelenségei voltak egy tapasztalatlan szervezetnek és a sokszor tudatos cél nélkül lelkesedő fiataloknak. Persze, hogy elmarasztalandó Fleischmann és a többiek fölényes viselkedése („tudomására adom igazgató úrnak, hogy így határoztunk”), Koss Endre VIII. B osztályos diák „most más idők járnak” jelszóval való heccelődése, Révész Károly VI. B oszt. tanuló kijelentése: „aki nem lesz kommunista, kényszerítem rá!” Az ifjúság a hivatott nevelőktől magára hagyatottan cselekedett, s így esetleg laikus elemek jószándékú, de helytelen befolyására vadhajtások is keletkeztek. Csak hogy tisztességtelen dolog egy magára hagyott szervezetet csak a hibái alapján megítélni! Pedig később ez történt!

A Diáktanács tulajdonképpen egy dezorganizált és demoralizált intézményben, egy vakuumban kezdett dolgozni nemes és lelkesítő célokért: a magyar történelem első néphatalmának a megszilárdításáért.

A marxista eszmék terjesztése, a proletárdiktatúra céljainak népszerűsítése érdekében sokan kapcsolódtak be az agitációs munkába. Többen vettek részt propagandanafolyamon, agitátorképző tanfolyamon. (Lengyel József Visegrádi utca c. írása erről is szól.) Iskolákban és üzemekben tartottak előadásokat (Bauer László, Blum Ede, Hanófer Ferenc, Martonfi József, Fleischmann Izsák, Katzburg Ignác, Weiner Hugó, Kramer László stb.) — Az ő tevékenységük különösen megrémítette a testületet. A diákok a hagyományos és hivatalos pedagógia nézeteitől, eszméitől merőben eltérő, sokszor azokkal homlokegyenest ellenkező nézeteket hirdettek. A riadalmat fokozta az eszmei téren is jelentkező „baloldaliság” és anarchizmus. Elképzeltető az olyan értékelés visszhangja, mint pl. Terner Izidor VII. A oszt. tanulóé, aki az irodalmi körben kijelentette: „alig van az eddigi irodalomból átmenteni való a jövőbe.” Vagy Székely László VIII. B oszt. tanuló dolgozata, melyben 1848-at így becsmérelte: „a vezérek a népet elbolondították, a nemzeti harcot osztályérdekeik erősítésére használták fel.”

A Tanácsköztársaság egyik fontos feladata a magyar Vörös Hadsereg létrehozása volt. A nemzetközi reakció a tőkés-földesúri rendszer visszaállításáért

katonai beavatkozásra készült. A Diáktanács toborzómunkát végzett. Személyes példamutatásuk és az általános hangulat eredményeképpen iskolánkból 33 tanuló fogott fegyvert, köztük olyan diák is, aki 1901 után született. A Közoktatási Népbiztosság 4. sz. rendelete értelmében a bevonulók azonnal bizonyítványt is kaptak. Április 10—május 10. között az alábbiak vonultak be a Vörös Hadse-
regbe:

a VII. A osztályból	Neumann László
” ”	Smetana László
” ”	Timár Zoltán
a VII. B osztályból	Czotter Károly
” ”	Drexler Ede
a VIII. A osztályból	Fleischmann Izsák
” ”	Hanofer Ferenc
” ”	Harmat László
” ”	Koss Ede
” ”	Kutas Gábor
” ”	Lantos Kálmán
” ”	Lengyel Ferenc
” ”	Lusztig Béla
” ”	Margittai Ernő
” ”	Martonfi József
” ”	Márkus Sándor
” ”	Berger Kálmán
” ”	Fonyó Sándor
a VIII. B osztályból	Friedlaender Gyula
” ”	Heller Aladár
” ”	Kaufmann János
” ”	Kádár Sándor
” ”	Kövesi Lajos
” ”	Rosner Béla
” ”	Róna Elemér
” ”	Sándor Zsigmond
” ”	Szabó Jenő
” ”	Szegő Imre
” ”	Székely László
” ”	Vámbéri László

A két nyolcadik osztály 85 tanulójaiból 25 vörös katona lett: 29⁰/₁₀₀. Ez az arány az érettségi előtt álló diákjaink öntudatát dicséri. A hetedikesek közül jóval kevesebben jelentkeztek, de volt három hatodikos diák, aki „korengedéllyel” vonult be:

a VI. A osztályból	Bruckner Zoltán
” ”	Weinberger Zoltán
a VI. B osztályból	Révész Károly.

A felsorolt diákok a legszentebb történelmi és társadalmi igazság érdekében harcoltak. Igaz, hogy a proletárdiktatúra bukása után az ellenforradalom urai felelősségre vonták őket, s közülük nem egy súlyos büntetést kapott. Az ismét szabaddá vált Magyarország diákjai és nevelői azonban hálával és tisztelettel őrzik nevüket és cselekedeteiket.

A Diáktanács szervezte és mozgósította az ifjúságot az első szabad május 1 megünneplésére. A diákok lelkesedése több tanárt is magával ragadott. A budapesti felvonulók között meneteltek a „barcsays” diákok is.

A Közoktatásügyi Népbiztosság eltörülte az érettségi vizsgát: a nyolcadik osztályt végzett tanulók „végbizonyítványt” kaptak. (Később, az ellenforradalmi időben visszaállították az érettségit, és a végbizonyítvánnyal rendelkezőknek érettségizniük kellett 1919 szeptember elején.)

A tanév a sok rendkívüli és nagy jelentőségű esemény miatt nem folyhatott a szokványos módon. A „napi politika” behatolt az iskolába: a heves viták nemcsak a tízpercben dúltak, hanem az órákon is. Sok volt a gyűlésezés és a tüntetés, felvonulás is. Sok tanuló talán vissza is élt a lehetőségeivel: a hiányzás igen magasra emelkedett. Rendszeres tanításról és tanulásról szó sem lehetett. A néptömegek a történelem menetének közvetlen formálói lettek, s ebből a fiatalság is kivette a részét. Az 1931/32. évi félévszázados iskolatörténet így emlékezik vissza 1919-re: „... A háborús viszonyok, az októberi forradalom, majd a proletárdiktatúra — mint országszerte — úgy a mi intézetünkben is rendkívül zavarólag hatott a fegyelmezésre. A tanulók egy részének a romboló irányban titokban történt befolyásolása a Károlyi-kormány megalakítása után nyíltan, sőt kihívó vakmerőséggel folytatódott. Az egész országban nem volt még egy iskola, melyben az arra fogékony ifjakat oly rendszerességgel és oly tervszerűen telítették volna a romboló tanokkal, mint a mi intézetünk növendékeit.”

Az „ellenállási érdemeket” növelő tendenciózus túlzás kétségtelenül kicsendül az intézetből. Hiszen nemcsak a mi iskolánkban, hanem a főváros egész területén és nemcsak a fővárosban, hanem országszerte általános volt „a szent szélvész” nagy hevesége. De az is tény, hogy a VII. kerület a radikális forradalmi mozgalom egyik központja volt: itt működött a Galilei Kör (az Anker közben); aktív pártélet zajlott előbb a szociáldemokrata, majd a kommunista szervezetekben; kezdeményező Munkás- és Katonatanács tevékenykedett a kerületben (Dob utca 85. sz. ált. iskola); és itt voltak a fontos sajtószervek is (Athenaeum); az ifjúsági mozgalom pedig különösképpen élénk volt. A „VII-es ifik” akkor is a forradalmi élvonalban harcoltak. Ebben az értelemben helytálló volt az igazgatói értékelés.

A tanév szorgalmi ideje 1919. június 13-án ért véget, s megkezdődött a szünidő. Az iskolaélet véget ért, s vele együtt a diákmozgalom is leszűkült. A tényleges tanévből alig három hónap esett a Tanácsköztársaság idejére. De a nyári szünidő is bővelkedett nagy eseményekben. Bekövetkezett a Vörös Hadsereg végső és sikertelen offenzívája. A külső és belső ellenség ellen folyó harcokban a már említett barcsays diákok is résztvettek. És augusztus elsejére megtörtént az összeomlás: a proletárdiktatúra elbukott. Mire az új tanév ideje elérkezett, Budapestet már román haderő szállta meg. Augusztus 25-től október 20-ig iskolánkat is román katonaság foglalta el. Idegen szuronyokra támaszkodva megkezdődött a fehérterror.

V.

A tragikus történelmi fordulat 25 évre elfojtotta a nép vágyait. Magyarországot az antant „pacifikálta”, és a proletárhazát visszaadta a tőkés-, földbirtoikos osztálynak. Horthyék Orgoványon és Siófokon át vonultak a fővárosba „rendet teremteni”. Internálótábor, börtön, akasztás — fájdalom, könny és vér: ezt hozta az ellenforradalom győzelme. A szolgaság visszatért. De feloldódott az úri világ félelme, újra feléledt önbizalma, visszanyerte régi kiváltságait, s ezek védelmében vad hajszát indított a forradalom vívmányai és részesei ellen.

A fehérterror iskolánkat sem kímélte. Kemény fegyelmi határozatokkal tolták meg egyes tanárok és diákok forradalmi vagy a forradalommal szimpatizáló magatartását.

A tanári testület élén ismét elfoglalta helyét dr. Acsay István igazgató. A VKM 103.265/1919. B/I. sz. rendelete alapján a tanárok, a VKM 103.763. sz. rendelete alapján pedig a tanulók proletárdiktatúra alatti viselkedésének kivizsgálására fegyelmi bizottságot állítottak fel. A tanári fegyelmi bizottság tagja lett: Nagy Márk, Novágh Gyula, Vári Rezső és Csabai István. (Nagy Márk 1904-től, Novágh Gyula 1914-től, Vári Rezső és Csabai István pedig 1918-tól működött az iskolánál, de valamennyien a konzervatív igazgató bizalmát élvezték.)

A fegyelmi bizottság azonnal munkához látott. Gyorsan felkészült a megtorlásra. Már 1919. augusztus 26-án rendkívüli testületi értekezleten tárgyalták a tanárok fegyelmi ügyeit: Laczkó Gézát egyhangú, Dénes Lajost 19 : 4 arányú, Samu Lajost egyhangú szavazással elmozdították állásukból.

Laczkó Gézát azzal vádolták, hogy „bemutakozó beszédében terrorizálni próbálta az iskola tanárait”. — Az ellenforradalmárok, konzervatívok és a közömbösek a forradalmi eszmék hirdetését, az értük való lelkesedést és a megvalósításukért kifejtett tevékenységet mindenkor „terrorizálásnak” minősítik. Laczkó Géza többé iskolában nem működhetett.

Dénes Lajost azzal vádolták, hogy a Polgári Párt exponense volt, s így „tevékenysége nagyban előkészítette annak a züllött állapotnak a talaját, mely oly gazdagon termette mérges gyümölcseit a proletárdiktatúra alatt”; — „mint főigazgató cserbenhagyta a tanári testületet a diáktanács túlkapásaira vonatkozó panaszokban”. — „A tanári katedrát destruktív irányú politikai felfogások levezetésére használta fel (kijelentette, hogy a magántulajdon nem szentség, s hogy a házbérfizetés megtagadása jogos).” Dénes Lajost 1919. október 9-én kihallgatta a testület. Hiába magyarázta, hogy a polgári radikalizmus nemcsak különbözik a kommunizmustól, de szemben is áll vele! Hiába tette szavá, hogy Novágh Gyula milyen kétszínű magatartást tanúsított akkor, amikor be akart lépni a Kommunisták Pártjába, s Dénes főigazgatósága idején mindent elkövetett Acsay elmozdítása érdekében — ma pedig a fegyelmi bizottság tagjaként itélkezik felette! A testület 24 : 9 arányban elmarasztalta Dénes Lajost, a Novágh ellen emelt vádak kivizsgálására pedig 6 tagú bizottságot küldött ki. (Novághot felmentették, majd a VKM-ba osztották be szolgálattételre.) Dénes Lajost 6 évre Magyarország összes gimnáziumából kitiltották, 1925-ben pedig nyugdíjazták a 46 éves tanárt. Az ellenforradalmi rendszer nem tűrt a katedrán még radikális polgárt sem!

A Diáktanácsot feloszlatták, az Ifjúsági Kör működését megtiltották, mert — úgymond — „bebizonyosodott, hogy a régi alapszabályok nem megfelelőek, új alapszabályok kidolgozásáig pedig csak korlátozottan működhet”. (1923-ra készültek el az új alapszabályok.)

A tanulók fegyelmi ügyeinek a kivizsgálására is fegyelmi bizottságot neveztek ki, melynek tagjai: Müller László, Kovalovszky János, Irsik József, Bruck Ferenc, Novágh Gyula, Korpás Ferenc tanárok voltak. A bizottság 1919. szeptember 5-én tartott ülésén foglalkozott 28 tanuló esetében a „proletárdiktatúra idején hazafiatalan vagy súlyosan fegyelemsértő magaviseletük gondos, de méltányos elbírálásával”. Szeptember 9-én hallgatták ki az érintett diákokat, október 5-én pedig a tanári kar is jóváhagyta a határozatot. (Héber Bernát kiegészítő különvéleménye: „a közmegegyezés érdekében kívánatosabb lett volna az egész testület előtti nyilvános tárgyalás, de tekintettel a nehézségekre, hozzájárul a bizottság javasolt ítéleteihez, annál is inkább, mert bizonyára figyelembe vették, hogy a tanulók mint gyerekek az események s a náluk sokkal öregebbek

és tapasztaltabbak példájának hatása alatt cselekedtek.”) Az alábbi fegyelmi határozatokat hozták a diákok viselkedésének megtorlásaképpen:

Az ország összes középiskolájából kizárták:

Fleischmann (Szegál) Izsák VIII. A oszt. tanulót „a proletárdiktatúra alatt az iskola rendjének felforgatásában tanúsított vezérszerepe miatt”,
Weinberger (Vas) Zoltán VI. A oszt. tanulót „kommunista üzelmei miatt”.

Ugyanakkor több fiatal „a proletárdiktatúra alatt tanúsított felforgató viselkedése, az iskolai rend felforgatása, az ifjúság felizgatása, tiszteletlen és fegyelmetlen magatartása, bolsevista üzelmeikkel való kérékedése, nemzeti eszményeink »becsmérlése« miatt” sújtottak fegyelmi határozatokkal: „a budapesti VII. ker. Barcsay-utcai áll. főgimnáziumba vissza nem vehető, tanulmányainak folytatása végett a VII. ker. István-úti áll. főgimnáziumba utasított”:

Katzburg Ignác VII. A oszt. tanuló,
Kramer László VII. A oszt. tanuló,
Marczali Hugó VII. B oszt. tanuló,
Révész Károly VI. B oszt. tanuló.

„1919. december hóban a tanker. főigazgató által megjelölt intézetben eddigi viselkedésének hatósági igazolása után érettségi vizsgálatot tehet”:

Bauer László VIII. A oszt. tanuló,
Blum Ede VIII. A oszt. tanuló,
Hanófer Ferenc VIII. A oszt. tanuló,
Koss Endre VIII. A oszt. tanuló,
Martonfi József VIII. A oszt. tanuló,
Székely László VIII. B oszt. tanuló.

A többi résztvevőt pedig azzal büntették, hogy magánvizsgára utasították őket, és magatartási érdemjegyüket „kevésbé szabályszerű”-re minősítették. Ez a magatartási érdemjegy jelezte mindenkor, hogy az illető „megbízhatatlan”.

Kovalovszky János tanárt a testület jegyzőkönyvi dicséretben részesítette, mert nem lépett be a Tanítók Szakszervezetébe sem, megállapítva, hogy „ha sok ilyen bátor és erőslelkű polgára lett volna a hazának, úgy nem jutott volna oda, ahova a polgárság gyengesége jutni engedte.” Egyben megfogadták, hogy „erőinket nem kímélve fáradsunk az ifjúság keresztény nemzeti szellemben történő nevelésében, hogy egykor Nagy-Magyarország oszlopai lehessenek.”

1920. január 19-én tiltották ki az iskolából Szabados Ferenc VII. B oszt. tanulót, mert „a kommunizmus idején osztálytársaival szemben kihívó és erőszakos magatartást tanúsított, s magatartásával többiben megbotránkozott osztálytársainak nemzeti érzületét.”

Ez volt az ellenforradalmi korszak nyitánya. De hiába üldözték a kommunistákat, a szocialistákat, a polgári radikálisokat, a demokratákat és humanistákat, a történelmi igazságszolgáltatást csak 25 évvel tudták késleltetni. A „mágánások és püspökök” hatalmát már nem lehetett megtartani. A pusztuló erők pusztítása már nem semmisítheti meg az építő erők fejlődését.

Hogyan alakult a megbüntetett diákok további sorsa, merre vezetett az útjuk? Szerteágazó életpályák következtek a proletárforradalom leverése és vérbefojtása után. A szilárdak és erősek hűek maradtak, a gyengék meginogtak vagy megalkudtak az új törvényekkel. Blum Ede baloldali író lett. (Kossa István a „Dunától a Donig” c. könyvében szerepel.) Katzburg Ignác Komor Imre néven

a KMP alapítótagjai között szerepel, 1925—36. között a párt külföldön működő Központi Bizottságának tagja volt. (Lásd: Magyar Életrajzi Lexikon I.) — Döm-jén Miklós haladó polgári újságíró lett. — Fleischmann-Szegál Izsák régóta Kanadában él, építési vállalkozó. — Weinberger Vas Zoltán a kommunista mozgalom egyik vezetőegyenese volt. Csak néhány adalék ez, de az 1919-ben érettségizettek tervbevett 50 éves találkozásán bizonyára bővebb válaszok hangzanak el.

*

„Nagy idő” volt tehát az 1918—19-es esztendő az iskola életében. Olyan események zajlottak le, amelyekre csak ritkán kerül sor a népek történetében. Nemzetünk világtörténelmi tettet hajtott végre: Szovjet-Oroszország után Magyarországon húzták fel a győzelmi árbocra a munkásosztály vörös zászlaját. Ennek a cselekedetnek voltak tanúi és részesei iskolánk 1918/19. tanévének diákjai és tanárai. A szocializmus nagy lehetőségeiből csak rövid 133 napra valósulhatott meg a történelmi igazságtétel. De az iskola további életére is nagy hatással volt a forradalmas esztendő! Az épülő Szocialista Haza nemzedékei okulva, de mindenképpen tisztelettel és méltó büszkeséggel emlékeznek 1919-es elődeikre.

VEGHELYI JÓZSEF
igazgató

A KISZ-SZERVEZET MUNKÁJA

Évfordulókban és eseményekben gazdag esztendőt zártunk le.

Novemberben ünnepeltük a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulóját. A KISZ KB által meghirdetett „50 év” próbájában néhány alapszervezetünk nagyon lelkesen vett részt. Különösen örvendetes eredményt ért el a II. B) osztály alapszervezete: szép albumuk elkészítéséért megkapták a KB oklevelét, s még külön jutalmat is nyertek. Az iskolában több ízben rendeztünk vetélkedőt, hogy ki ismeri jobban a Szovjetunió eredményeit, s szépen szerepel-tünk „Az Aurórától az úrrakétáig” címmel rendezett kerületi vetélkedőn, ahol Belovári Mária (III. D) második, Szilágyi János (IV. D) harmadik és Bajusz Péter (III. B) negyedik helyezést ért el.

A „Ki tud többet a Szovjetunióról?” iskolai vetélkedő döntőjét a IV. D osztály nyerte.

Néhány osztály igen szép tablókat készített a forradalom városa, Leningrád fejlődésének egyes szakaszairól.

Szinte egész tagságunkat mozgósította a november 7-i fáklyás felvonulás, s mi is ott vonultunk lobogó fáklyákkal a budapesti fiatalság sok-sokezres menetében a gelléhegyi ünnepségre. Igen szépen sikerült iskolánkban is az ünnepi megemlékezés; színjátszó szakkörünk, a Thália-stúdió ezúttal is kitett magáért műsorának színvonalával, a sablonokat sikeresen elkerülő újszerűségével, fiatalos lendületével.

De figyelmünk nemcsak arra terjedt ki, hogy méltóképpen megemlékez-zünk a forradalmi múlt nagy eseményeiről, hanem élénk figyelemmel kísértük a jelen eseményeit, sőt nemcsak figyeltünk, de tettünk is. A Vietnamba küldött orvosi felszerelésekben ott vannak a mi fiataljaink forintjai is, s a mi gyűjté-sünk eredményeképpen indulhatott útnak májusban négy tranzisztoros rádió. Ez elsősorban a II. B, I. B, I. A osztályoknak és a gyűjtés lelkes szervezőinek köszönhető.

Mikor megérkezett a jugoszláviai súlyos földrengés híre, a IV. A osztály kezdeményezésére (amelyben Kobolka Livia és Tornai Ildikó voltak a leglelke-sebb szervezők), decemberben munkát vállaltunk a Budapesti Konzervgyár-ban, s az itt kapott munkadíjból húsz takarót küldhettünk az egyik súlyos kárt szenvedett jugoszláviai iskolának.

Idén sem maradtak el a lassan a KISZ egyik legszebb hagyományává váló

Forradalmi Ifjúsági Napok sem. Március 15-én a mi 100 küldöttünk is kivonult a Petőfi-szobornál tartott megemlékezésre, s április 4-én a budapesti fiatalok hatalmas seregében 100 új KISZ-tagunk tett fogadalmat, hitet a kommunista eszmék mellett.

Ez évben is folytatták működésüket politikai köreink, bár — meg kell valani — nem mindenütt egyenlő szervezettséggel és lendülettel. Az alapszervezetek többségében minden foglalkozást megtartottak, s nem egy akadt, ahol a tagok késhegyig menő, szenvedélyes vitát folytattak az éppen szóbanforgó kérdéstről. (Bár így lett volna mindenhol!) Nagyon örültünk annak, hogy nem egy helyen a politikai oktatásba a szülőket is bevonták, akik érdekes előadásokat tartottak, vezették a vitákat, s politikai tapasztalataikkal, meggyőződésükkel, tájékozottságukkal nagyban hozzájárultak a politikai kör érdekességéhez, élményszerűségéhez. A körök működésében talán ez a jelenség jelenti a legnagyobb előrelépést a tavalyi helyzethez képest.

Iskolai faliújságunk is jelentősen megváltozott, igyekeztünk külső formájában és tartalmában egyaránt még elevebbé, korszerűbbé, hatékonyabbá tenni. Cikkei között egyaránt helyet kaptak a bel- és külföldi időszerű események, iskolánk eseményei, hírei, a fiataliságot foglalkoztató problémák. A közleményeket igyekeztünk érdekes — részben magunk készítette — illusztrációkkal, képanyaggal még elevebbé tenni. Aki rendszeresen olvasta a faliújságot, az állandó tájékoztatást nyerhetett a politikai életről, a KISZ-szervezet munkájának lényegesebb vonásairól.

Agitációs-propaganda munkánknak ez évben új vonása volt, hogy erőteljesebbé vált honvédelmi nevelésünk. Kétszer rendeztünk e tárgykörből vetélkedőt, tagjaink lövészeten is voltak, s részt vettünk az Országos Összetett Honvédelmi Versenyen.

Az előző évekhez képest örvendetes változás, hogy állandóbbá lett az iskolai vezetőség. Ez nemcsak azzal magyarázható, hogy ebben az évben nem volt általános új vezetőségválasztás (csak a távozó negyedikesek helyett választottunk újakat), hanem azzal is, hogy sem az iskolai VB, sem az egyes alapszervezetek vezetőségében általában nem volt szükség személycserére, a vezetőség újraválasztására, mert a nagy többség alkalmasnak bizonyult feladata ellátására. Az alapszervi vezetőségek rendszeresen beszámoltak munkájukról. Sőt — újdonságképpen — a második osztályok szülői értekezletén a szülőket is tájékoztatták az osztályban folyó KISZ-munkáról, megadták a szükséges felvilágosításokat, s eloszlattak néhány esetleg felmerülő félreértést.

Igen sokrétű, nem mindig könnyű a vezetőségek munkája, ezért a munkamódszereket korántsem mondhatjuk minden szempontból tökéletesnek. Hogy a hibákat minél jobban kiküszöböljük, egyrészt vezetőink a kerületi vezetőképző táborban vesznek részt, másrészt ezt a képzést jövő évben „házi” formában is rendszeressé kívánjuk tenni. Szeretnénk, ha a vezetők minél nagyobb szerepet játszanának az egyes osztályok életében, a közvélemény alakításában, a kezdeményezésben és a megvalósításban.

Érdekes, új mozzanata volt az idei tanévnek a Diákszemélyiségfejlesztési Bizottság történet meg szervezése. Mi is megtartottuk a magunk külön — s tegyük hozzá: jól sikerült — diákszemélyiségfejlesztési Bizottságát. Itt igen sok érdekes probléma vetődött fel, mind az iskola közösség, a KISZ-munka aktuális problémái, amelyek közül soknak a megoldása már folyamatban van. Igen sokan hangoztatták azt az igényt, hogy teremtünk méltó helyiséget iskolánk jól működő KISZ-klubja számára. A jövő tanévben egyik komoly erőpróbank lesz az új klubhelyiség megépítése, ill. felszerelése, kidíszítése, gazdag programjának továbbfejlesztése.

A kerületi Diákszemélyiségfejlesztési Bizottságon komoly szerepet játszottak küldötteink. Külö-

nösen kiemelkedett Pálvölgyi Lajos IV. C osztályú tanulónk, KISZ Bizottságunk volt úttörőfelelősének érdekes, színes felszólalása.

A budapesti és az országos Diákszövetségben Turi Éva az iskolai VB új titkára kiküldötként, Pálvölgyi Lajos pedig meghívottként képviselte szervezetünket.

KISZ-szervezetünk életében minden évben nagy gond az új tagok felvétele. Komoly, felelősségteljes mérlegeléssel vették fel az első osztályokban az új KISZ-tagokat. Ezeket hamarosan követték az újabbak. Nem egy osztályban bizony nehéz feladat volt kiválasztani, kik legyenek a következők, hiszen olyan sok kitűnő dolgozó, közösségi gondolkodást tanúsító tanuló volt.

Decemberben, januárban megalakultak az új első osztályos alapszervezetek. Ha patronálásuk nem is volt egészen kifogástalan, mégis köszönetet mondhatunk ezért a munkáért a II. B, II. C és III. A osztályok alapszerveinek.

Két első osztályunk, az I. A és I. B, a III. A segédletével már az év végén meghívta a jövő évi I. A és I. B osztályosokat, s nagyon hangulatos klubdélutánon kezdték meg az ismerkedést. Követendő példát mutattak valamennyi patronáló alapszervezetnek!

Május 2-án megtartottuk hagyományos járőrversenyünket. Hajóval utaztunk Tahiba, onnan indultak a csoportok két útvonalon a Vöröskő felé. Szép volt az idő, és gyönyörű helyeken jártunk. A verseny előkészítéséért, a hely kijelöléséért köszönet illeti Székely Zoltán tanárt és a turista szakkör néhány lelkes tagját.

Nagyon jó volt a hangulat, igazi versenyfűtötte a csoportokat, s nem utolsó sorban nagyon finomak voltak a torták, amelyeket Schanda Jánosné tanárnő készített a nyerteseknek. A IV. D osztályosoknak két torta is jutott, mert ami biztos, az biztos, „ha nem nyerünk is, lesz torta!” jelszóval még külön is hoztak magukkal egy tortát. S egyik csapatuk még a díjul kitűzött tortát is megnyerte, míg a másik nyertese az I. C osztály lett.

Tanulmányi munkánkban megint léptünk egyet előre. Alapszervezeti vezetőségeink szép eredményt értek el, a VB tagjainak tanulmányi átlaga 4,6 lett. Különösen büszkék vagyunk Kepecs Ágira, aki kitűnő tanulmányi eredményt ért el, s a Madách Kupa idei győztese lett.

Tovább folytattuk a korrepetálást a dolgozók iskolájában, elsősorban a II. B osztály tagjai: Molnár Dorottya, Czimmermann Kornélia, Varga Zsuzsa, Hárs István, a III. D-ből pedig Belovári Mária.

Az év második felében az ifjúsági mozgalom már a közelgő VIT jegyében zajlott. A „Ki mit tud” verseny számunkra kiugró sikert hozott. A kerületi versenyen szépen szerepeltek szavalóink, de a legszebb eredményt a Thália-stúdió érte el, amely bejutott az országos döntőbe. Az iskolában tartott VIT-vetélkedők győztesei a II. A és az I. B osztály csapatai lettek.

Kulturális életünk új és érdekes színfoltjai voltak a kiállítások. Elsősorban a Nagy Októberi Forradalom évfordulója alkalmából rendezett, az iskolánkban működő illegális KIMSZ sejtéről szóló kiállításunk. A kutató munkát a kiállítás után sem hagytuk abba, Békés Vera s a II. A osztály kutatói újabb érdekes részleteket fedeztek fel.

Érdekes és színvonalas kiállítást rendeztek képzőművészeti alkotásaikból ifjú művészeink: Rácz László (IV. B), Kolozsvári Miklós (III. B), Takács Ágnes (IV. D), Csordás Ági (II. D), Kiss Tóth Ferenc (IV. D).

Rajzolóink a vietnami szolidaritási hónap alkalmából sok plakátot rajzoltak, ezekből négy nagy tablót készítettek Kováts Nagy Csabáné vezetésével.

Ebben az évben két alkalommal megjelent a Madách Híradó is, amelyet diák szerkesztőbizottság szerkesztett Varga Jánosné tanárnő irányításával. Re-

mélhetőleg a jövőben sikerül megoldani az újság előállításának technikai és pénzügyi problémáit. A szerkesztéssel nyilván többszöri megjelenés esetén sem lesz baj, hiszen iskolánkban igen sok írni vágyó és írni tudó fiatal van.

Az év folyamán több komoly társadalmi munkát is végeztünk. Ősszel egy vasárnap kukoricatörésen voltunk, télen minden osztályunk munkát vállalt a Budapesti Konzervgyárban, tavasszal hulladékot gyűjtöttünk. A befolyt összeget befizettük a vietnami csekkszámára, illetve takarókat küldtünk belőle a jugoszláviai földrengés károsultjainak. Nyáron sokan mennek építőtáborba: 60 lány Mátételkére és 19 fiú Rákocsabára.

Május végén a Végrehajtó Bizottság és a KISZ Bizottság értékelték az alapszervezetek munkáját, s megállapították, hogy a tanév során a következő alapszervek végezték a legjobb munkát: II. B, I. B, I. C, II. C, I. A, III. A.

A jövő tanév új, érdekes feladatokat állít KISZ-szervezetünk elé. 1968 őszén lesz 50 éve, hogy megalakult a KMP, és létrejött a Kommunista Ifjúság Szövetsége, kirobbant a polgári demokratikus forradalom. 1969 tavaszán pedig a Tanácsköztársaság 50 éves évfordulóját ünnepeljük.

Azt szeretnénk, ha az ideihez hasonló, sőt még egy fokkal jobb munkával ünnepelhetnénk népünk történetének e fontos évfordulóit.

GYENES ANNA
igazgatóhelyettes

KORSZERŰ MŰVELTSÉG — KORSZERŰ ISKOLA

Ha ma az iskoláról kezdünk beszélgetni — öregek és fiatalok, a nevelés hivatott munkásai, vagy kívülálló érdekeltek — óhatatlanul olyan vitatkozó csoportokká alakulunk át, mint amelyek Komlós János népszerű tv-műsorának bevezető képein láthatók. Nem mintha az iskolán kívül nem lenne elég izgalmas megvitatni való a mai világban. De — sokan megmondták már — az iskola nagyon jellemző társadalmi képlet. Benne feszülnek a társadalom jellemző problémái, s különös erővel tükröződnek — múlt és jövő feszültségében — a társadalom művelődési kérdései. S ha meggondoljuk, hogy az iskola nem csupán passzívan tükrözi a kultúrát —, hanem alakítja is, s hogy a tudásanyag közvetítésével nemcsak a növendékek gondolkozását kell korszerűvé formálnia, hanem — a kultúra formális hatása, a nevelés és a megszerveződött tanulóközösség erejével — egész egyéniségét is, akkor nagyonis átérezzük, hogy az iskola mai feladataival kapcsolatban is bőven van vitatkozni, töprengeni, meggondolni való.

Az iskolának korszerűnek kell lennie, a ma tudását közvetítve kell formálnia a jelen s méginkább a jövő emberét. S ha a korszerű szót kimondjuk, nevelésünk legérzékenyebb pontjára tapintunk rá. Hiszen ami gyerekkorunkban az élet bármely területén modernnek, korszerűnek számított, ma sokszor ha nem is muzeális, de tiszteletreméltó régiség. Az élet minden területén meggyorsult, szédítővé vált a fejlődés üteme. Hogy mit jelent ez a fejlődés a tudás, a művelődés területén, arra a közelmúltban Marx György professzornak „Gyorsuló idő” című cikke mutatott rá megdöbbentő erővel. Nem véletlen, hogy ez a cikk országszerte szinte máig sem csillapuló hatást váltott ki, s az sem véletlen, hogy nemcsak a pedagógus társadalom széles rétegeiben hullámmozgott tovább a gondolatai nyomán támadt viták, eszmecserek, hanem a gondolkodóbb diákok között is.

Idézzük most néhány fontosabb — és vitathatatlan — megállapítását, amelyeknek következményeit a nevelés területén is feltétlenül végig kell (vagy kellene) gondolnunk. Az ókorban még több száz év kellett hozzá, hogy a felhalmozott ismeretek mennyisége megduplázódjék (vagyis hosszú nemzedékek éltek lényegében azonos kulturális körülmények között). Ma ez a duplázódási idő közel jár a 10 évhez. Tehát amíg az ókorban egyik nemzedék szinte változatlanul adta át a tudását a másik nemzedéknek, ma egy természettudós vagy mérnök tudásának a fele tíz év alatt elavul, s ma még nem férhet ahhoz, amire tíz

év múlva szüksége lesz. Hiszen „a történelem kezdete óta élt tudósok és kutatók 90%-a ma él és alkot”.

E tényekkel kapcsolatban szeretnék kiemelni, s kicsit tovább is fogalmazni két problémát. Az egyik: az emberi agy biológiailag nem fejlődött együtt az ismeretekkel. Hogyan lehetséges „beletáplálni” ezt a mérhetetlen ismeretanyagot, hogy ne érzünk el a lehetőség végső határához, sőt egy esetleges csődhez, amely a fejlődés megakadásával, sőt hanyatlásával járna? A másik: az oktatási rendszer, az iskola tömegmértű, intézményszerű, ennek következtében — minden jóindulat, haladási készség ellenére is — lassan reagál. Hogyan tarthat tehát lépést az intézményes oktatás ezzel a gyorsuló fejlődéssel, hogyan őrzi meg korszerűségét. Pedig ezt kellene tennie, mert, mint a cikk idézi, „művelődnünk kell, vagy már a saját életünkben egy meredek hanyatlás tanúi leszünk.”

Ez a gazdag cikk tartalmából kiemelt néhány adat is mutatja, hogy milyen mázsás, szinte megoldhatatlan kérdésekkel kell szembenéznie a mai, korszerűsre igényt tartó iskolának.

Hatalmasok a feladatok, az egész világ oktatásügye kivétel nélkül birkózik velük. Egyáltalán megoldhatók-e, vagy legalábbis mutatkozik-e valamire a megoldás útja. A következőkben próbáljuk e kérdésekre valamilyen feleletet keresni, részben a Marx-cikk, részben mások adatainak, részben pedig az oktatás gyakorlati tényeinek, törvényeinek a felhasználásával.

A legfontosabb — s a legtöbb kínzó fejtörést okozó kérdés — mint láttuk, hogy mérhetetlenül felduzzadt a tudásanyag mennyisége. Ha sorra vennők az alapvető szaktudományokat, mindegyikben kimutathatnánk, hogy csak az utóbbi évtizedekben is milyen hatalmas módon növekedett az illető szaktudomány, s a közben született, hozzákapcsolódó, majd szinte önállósodó segédtudományok felhalmozott adatainak a mennyisége. Ezért azután nem csoda, hogy milyen kétségbeesett, s szinte reménytelennek látszó küzdelem folyik az iskolában, hogy a tananyag lépést tartson a tudományok fejlődésével. Állandóan kísért, egyre leküzdhetetlenebb rémnek látszik a maximalizmus. S hiába küzdünk ellene, újra és újra jelentkezik, legfőljebb jobban álcázva. Úgy tűnik, a fő nehézség a mennyiségben van.

De a műveltség csupán mennyiségi fogalom-e? Kétségtelen, hogy az is. Általában műveltnek nevezzük azt, aki *sokat* tud. De ne feledkezzünk el a műveltség két másik fontos követelményéről sem: a műveltség akkor igazi, ha a tudásanyag *rendszerezett*, szervesen összefügg, s főként ha *alkotóerejű* (potens). A tudatos rendszerezés nélkül bememorizált, felhalmozott tudásanyag halott tudás. Az oktatásban mindig nagy kísértés volt, hogy az „anyag” elsajátítása öncéllá válik, s hogy a műveltség fokmérőjének azt tekintjük, hogy a tanuló milyen mennyiségben tudja visszaadni, reprodukálni azt, amit beletöltöttek. Holott az „anyag” önmagában sose lehet öncél, hiszen (mint hallottuk) egyre gyorsabban avul el, válik használhatatlanná, amiből szinte az következne, hogy egyáltalán kár is volt megtanulni. Célunk sosem lehet az elvont, öncélú tudás, hanem egy olyan *szemlélet* kialakítása, amely élő, eleven kapcsolatot teremt a tudományokat alkotó tudományágak egyes részei, majd a kultúra egészét alkotó egyes tudáságak között; végső fokon pedig elválaszthatatlan, szerves egységben látja a tudást és az életet. Erre a fokra persze csak az juthat el, aki tanulás közben passzív befogadóból önmaga aktív építőjévé válik, aki a tudásvágy izgalmával, valódi kíváncsisággal eltöltve veszi birtokába és asszimilálja önmagává mindazt, amire lehetősége van. Így alakul ki azután benne az a *képesség*, hogy tudását most már különösebb ellenőrzés és irányítás nélkül önmaga építi tovább, s mint a társadalom alkotó tagja, munkájában, életében alkalmazza is.

A legtöbb megtanult adat előbb-utóbb elavul. Az iskolát tehát korántsem az teszi korszerűvé, ha a növendékek számára különböző fokokon újra és újra kivonatoljuk a ma rendelkezésünkre álló teljes ismeretanyagot. A kérdés nem az, hogy miképpen viszonyul az iskola anyaga az ismeretek teljességéhez, hanem hogy mennyi ismeret szükséges a helyes szemlélet kialakításához, s mennyit kell tanulni valakinek ahhoz, hogy képes legyen az önálló gondolkodásra, tudása önálló továbbépítésére, majd alkalmazására. Meg kell teremtenünk az egyén és a kultúra helyes, termékeny viszonyát, amely nagy részben meghatározza azután az egyén és a társadalom viszonyát is. S az sem vitás, hogy ha a korszerű műveltségéből nem is hiányozhatnak a korszerű fogalmak, de a műveltséget igazán korszerűvé maga az anyag sugallta szemlélet, az egészet átfogó és értelmező világnézet teszi, amely az egyén és a közösség szempontjából meghatározza a tudás végső értelmét, funkcióit is.

Visszatérve most már a túlterhelés, a maximalizmus kérdéséhez: a fentebbiekből az a kissé furcsán hangzó megállapítás következik, hogy egyrészt a tanulók agya valóban rendkívül túl van terhelve, másrészt viszont nincsen igazán kihasználva. Sorolni lehetne az elriasztó példákat, hogy egyik vagy másik területen mennyi szabályt, adatot kell megtanulni és fűjni a tanulóknak, s folytathatnánk a még elriasztóbb példákkal, hogy e rengeteg anyagból aránylag milyen kevés marad meg, milyen kevésből lesz szerves tudás. (Erről sokat tudnának mesélni az érettségi elnökök is!) Mitévő legyen az iskola? Végső soron mit is tanítson? S nem utolsósorban: hogyan tanítsa? Ma az iskola nem áltathatja magát azzal, hogy növendékeit egész pályájukra elegendő tudással tudja ellátni. Az egyre nagyobb ütemű fejlődés az élet minden területén állandó tanulást kíván, az iskolának erre kell előkészítenie. *Növendékeinek elsősorban azt kell megtanulnia, hogy hogyan kell tanulni.* Az „alapokat” kell tanítanunk, mint eddig is tettük, de talán kicsit az eddigitől különböző igénnyel, a fentebb már vázolt célkitűzések jegyében. A memorizálásnak háttérbe kell szorulnia, s a hangsúly nyilván a készségek, a szemlélet az eleven tájékozódási képesség kialakításán lesz. Nem igen képzelhető el, hogy tovább folyik a tananyagnak a tudományok elágazása szerint való egyre minuciózusabb órarendi felaprózódása, mert így lassan oda jutunk, hogy csupa heti egy- vagy kétórás tantárgy lesz. Kétségtelen, hogy a korszerűség jegyében a tanítás súlypontja még jobban az ún. reál- vagy természettudományos tárgyak felé tolik el. De egyre kisebb lesz a — részben mesterségesen fenntartott — különbség az ún. humán és reáltárgyak között, s valószínű, hogy a természettudományos tárgyak, s elsősorban a matematika eredményesebb tanítása a jelenlegi középiskolai reformmokon messze túlmenő tantervi és módszertani változásokat kíván meg. Ezeket a reformokat majd elősegítik a most induló és fejlődő tagozatos osztályok munkájából eredő tanulságok, s azok a világszerte és nálunk is folyó érdekes kísérletek is, amelyek arra irányulnak, hogy az új, hatékonyabb módszerek alapjait már az alapfokú oktatásban vessék meg. S ezek a korszerűség jegyében most folyó vagy érlelődő változások azt ígérik, hogy az iskolai oktatás nemcsak a társadalom szempontjából lesz eredményesebb, de a gyerekek számára is izgalmasabbá, érdekesebbé válik, több élményt és kevesebb szorongást nyújt.

Szóljunk néhány szót arról is, hogy az iskolai munka megváltozott *tartalma*, a korszerű műveltség milyen változásokat hozott máris, vagy kíván meg a jövőben a tartalmat közvetítő *formában*, az oktatás módszereiben. Hiszen — mint említettük — az oktatás intézményes, tömegméretű, egyes módszerei évszázados vagy évezredes hagyományban gyökereznek, amelyeken — bárhogya is gyorsul a fejlődés — minden jóakarattal is nehéz alapvetően változtatni.

Az osztályközösség az iskolai munka hagyományos, mondhatnánk, nélkü-

lözhetetlen kerete, de pusztá megléte még korántsem teremti meg eleve a sikeres munka feltételeit, sőt nagyon sok problémát is jelent. Közösség is, amely jobb teljesítményre sarkall, de tömeg is, amelyben könnyű észrevétlenül megbújni, s amelyet nem mindig a munka heve hajt. Adminisztratív létrehozott közösségből munkaközösséggé kell válnia, ez pedig csak maga a megfelelő módon végzett munka érheti el. Ezért kerül előtérbe a csoportfoglalkozás, a kísérlet, a vita, a megbeszélés, az egyéni bánásmód, ezért kap kevesebb teret az összefüggő tanári „előadás”.

Tanulóinkat az eddiginél sokkal nagyobb mértékben kell aktivizálnunk. Egy közösségben aktívan dolgozni csak az tud, aki megtalálta helyét a közösségben; a jó közösség a helyüket megtalált (vagy a helyükre tett) egyének együttese. Magasabb szintű munka csak magasabb szinten megszervezett társaságban végezhető. El kell végezni ezt a szervezést, meg kell teremteni a közös munka sokszor magánál a munkánál nagyobb erőfeszítést kívánó előfeltételeit. Ez a szervezés a korszerű nevelés szükséges előfeltétele. S ez az igény többek között azt jelenti, hogy a tanár és az iskola számára a nevelés- és fejlődéslelektan a pedagógia eddigi „ajánlott” és „szükséges” segédtudományából — főleg gyakorlati vonatkozásban — a pedagógia „nélkülözhetetlen” segédtudományává kell, hogy váljék.

Láttuk, hogy a tudásanyag egyre nő, s közben osztódik, aprózódik. Az oktatás relatív eredménytelenségének egyik fő oka is ez: elveszünk a részletekben. Könnyörtelenül bebifláztatott és könnyörtelenül behajtott nyelvtani, matematikai, biológia stb. adatokból, szabályokból soha nem épül szerves nyelvi, matematikai, biológiai stb. tájékozódóképesség, igazi tudás. Az életben pl. csak a beszélt, teljes nyelv van, a hangok absztrakciók. S nem azért tanuljuk meg az iskolában az „ajakkerítéses” és az „ajakréses” magánhangzókat, hogy öregkorunkban, ha esetleg keveset foglalkoznak velünk, ezeket ismételve enyhítsük a magány óráit, s merüljünk el a hozzájuk kapcsolódó ifjúkori emlékekben, hanem azért tanuljuk, hogy ez által is jobban, szebben, árnyaltabban tudjunk beszélni, ami viszont ahhoz segít hozzá, hogy teljesebben, gazdagabban, eredményesebben tudjunk élni. Folytathatnánk a példákat, de elég annyi, hogy a ma pedagógiája belátta: az egészből kell elsősorban kiindulni a részletek felé (deduktív módszer), mert ha csak a részletekkel bibelődünk, azokból nehezen lesz egész. (Erre az idegen nyelvek tanításában már rájöttek, ott mindig a *nyelvet* tanítják, s mindent a beszélt nyelvhez viszonyítanak, a magyar nyelv tanításában csak most kezdünk erre ráeszmélni.) E kérdéshez egyébként „szakirodalmat” is ajánlhatok: tessék figyelmesen elolvasni Arany Bolond Istókjának második énekét, amelyben a költő beszámol az akkori iskola merev módszereivel kapcsolatos kételyeiről, és a saját — mint pályája bizonyítja: elég eredményes — tanulási módszereiről. („Ő az egésznek bátran nékironta”.)

Az igazi tanulói aktivitás titka nem a kényszer, hanem az igazi kíváncsiság. Elsősorban és mindenekfelett *egy* érdekes valami van: az élet, s a szabály, a törvény akkor lesz vonzó, ha tudatosul számunkra, hogy az élet valamely izgalmas titkának megközelítését vagy megfejtését ígéri. Ha a közösség szemlélete így alakul, akkor a tanár nem erőszakkal tölcserézi a fejekbe az anyagot, hanem a „kíváncsiak klubjának” illetékes, a munkát összefogó, a kérdésekben legjobban tájékozott előmunkása lesz. S ugyanilyen átalakuláson mehet át a tanulás fogalma is, amely nem az Arany által is említett „kásahegy” átrágásához, hanem egyre inkább az izgalmas kutatómunkához válhat hasonlóná. Nem is szólva arról, hogy az ilyen szemlélet, amely mindig az egészet látja, s mindent kapcsolatba hoz az étellel, mennyire filozófiai gondolkodást igényel és filozófiai gondolkodásra nevel — tehát jobban hozzásegít világnézeti célkitűzéseink megvaló-

sításához is, másrészt — ha valóban egyéni szemléletté válik —, mennyire képessé teszi az egyént a további önálló tanulásra, fejlődésre.

Természetes, hogy a korszerű iskolában más formát kell (vagy kellene) hogy kapjon az annyiszor megénekelt, oly sok izgalmat okozó „számonkérés” is. Mert bizony a diák — most ne firtassuk, hogy sokszor nem is egészen ártatlanul — inkább érzi magát a félévek végén apróvadnak egy őszi körvadászaton, mintsem egy munkaközösség alkotó tagjának. Számonkérésre — értékelésre — persze szükség van, de ez jelenleg még sokszor merev, túl sok izgalmat okoz, kicsit szerencse dolga is, s főként késve tájékoztatja a tanárt (esetleg egy-két hónap múlva, amikorra az osztály „lefelelt”) a való helyzetről. A merev feleltetési rendszer legjobb ellenszere a lehetőleg mindenkit magávalragadó aktív munka, amelyben mindenki minél többször szerepel. Ekkor a felelet vagy mellesékes lesz, vagy egy szép teljesítménysorozat ünnepélyesebb lezárásává, betetőzésévé válik. Segítségül siet a modern technika is a — ha nem is minden területen és tárgynál egyformán alkalmazható — programozott oktatással, amely lehetővé teszi, hogy jobban együtt haladjunk, s rövid időnként meggyőződhessünk a tényleges eredményről, s hamarabb korrigálhassuk az esetleges hiányokat.

Egész korunkat, s benne a tudományok fejlődését méltán nevezhetjük forradalminak. Nem olyan értelemben, hogy utcaköveket tép fel, hanem hogy új érvényeket szegez a régiekkel szemben, még valóságosabban fogalmazván meg az ember társadalmi mozgásának, s az embert körülvevő anyagi világ összefüggéseinek a törvényeit. A korszerű iskolának kötelessége tükrözni a tudomány forradalmi változásait, mert a ma és holnap megfelelő tudásanyaggal rendelkező, korszerű — tehát szocialista — világnézetű, alkotó emberét kell kialakítania, azt az embertípust, amelyben fellelhetők a megfelelő magas szintű erkölcsi vonások is. Ezt pedig úgy érheti el, ha maga is továbbhalad a megkezdett forradalmi változások útján, s feltétlenül a mai, sőt egy kicsit a jövő társadalom előképévé is válik. Olyan alkotó közösséggé, amelyben a korszerű műveltség megteremtette a megfelelő tanítási, módszertani formákat, s a korszerű ember kialakításának igénye egyre eredményesebbé alakítja az iskolát alkotó alapvető kapcsolatokat: az ember és ember (diák és diák, diák és tanár) s az ember és műveltség viszonyát is.

MURAKÖZY GYULA

SZEEWALD FERENCNÉ

Pedagógus pályám kezdetén kissé szorongva léptem be a Berzsenyi Gimnázium tanári szobájának ajtaján. Az igazgató bemutatott a kollegáknak, közöttük Szeewald Ferencnének. Akkor ő a negyedikes lányok osztályfőnöke volt, s többen is figyelmeztettek: figyeljem csak, milyen szeretettel, gondosan, lelkiismeretesen, pontosan végzi munkáját — tanulhatok tőle. Bár sokáig tanulhattam volna! Egyszer csak híre járt, hogy Mária néni elmegy az iskolából, igazgatóhelyettes lesz a Fazekas Mihály Gimnáziumban. Ott azután 1953-tól 1963-ig működött ebben a beosztásban.

1963-ban a Madách Gimnázium igazgatóhelyettesévé nevezték ki. S amikor 1965-ben én is ehhez az iskolához kerültem, s beléptem — még mindig egy kis szorongással — az igazgatóhelyettesi szoba ajtaján, ismét a régi, kedves ismerős arc fogadott.

Halk, csendes egyénisége, szerény magatartása, nagy szaktudása, példaadó kötelességteljesítése folytán nagy tekintélyt szerzett magának. Pontos munkája, segíteni akarása, szolgálatkészsége tanártársai és tanítványai előtt egyaránt közzismert volt. Észrevételei, javaslatai mindig reálisak voltak, s érdemben segítettek az iskolai élet fejlesztését.

Alapos pedagógiai felkészültséggel, finom tapintattal, magasfokú szakmai igényességgel foglalkozott tanítványaival. Lebilincselően színes órái nagy mértékben felkeltették az érdeklődést az irodalom, az anyanyelv szépségei iránt. Növendékeivel való kapcsolatát a lelkiismeretes törődés jellemezte. Tanítványai minden gondjukkal, problémájukkal szeretettel fordultak hozzá, és minden alkalommal türelmes választ kaptak kérdéseikre, és segítséget, támogatást, ha rászorultak.

A következő évben már nem folytatja közöttünk oly követendő hivatástudattal végzett nevelői tevékenységét — nyugdíjba vonul. Az 1932-ben szerzett magyar-német szakos tanári oklevél a féltett emlékek közé kerül. De továbbra is eleven érték, élő valóság marad közöttünk embersége, fáradhatatlan munkássága.

DR. HÉDER JÁNOSNE
Igazgatóhelyettes

A TANÉV KRÓNIKÁJA

1967

- augusztus 30. Tanévnyitó értekezetlet
31. Osztályfőnöki munkaközösségi megbeszélések
szeptember 1. Ünnepélyes tanévnyitó
11. Látogatás a Mezőgazdasági Kiállításon
20—22. Tanulmányi kirándulások
október 4. Osztályfőnöki megbeszélések (I—IV. oszt.)
18. Továbbképzési nap.
Téma: A Nagy Októberi Szocialista Forradalom
november 6. November 7-i ünnepség a Szikra Filmszínházban
13. Szakmai munkaközösségi megbeszélések
Továbbképzési nap
22. Nevelési értekezetlet.
Téma: A világnézetünk alapjai tantárgy bevezetése
29. Osztályfőnöki munkaközösségi megbeszélés.
Téma: A középiskolák és a KISZ-szervezetek együttműködése
29. Szülői fogadóóra
december 19. Az első félévi osztályzatok lezárása
20—21. Félévi osztályozó értekezetlet
december 22—
január 7. Téli szünet

1968

- január 5. Félévi záróértekezetlet
7. Félévi értesítők kiosztása
február 1. Ideológiai konferencia.
Téma: A technikai forradalom
1. Iskolai Diákparlament
3. Iskolai Madách-bál
7. Szakszervezeti gyűlés

14. Szabad pártnap.
Téma: Az új gazdasági mechanizmus és a pedagógia
- március 15. Ideológiai konferencia.
Téma: A vallás
21. Osztályfőnöki munkaközösségek megbeszélései
Tanácsközlársaság évfordulója
- április 3. Április 4-i ünnepség a Vörös Csillag filmszínházban.
„Fiúk a térről” c. film megtekintése
- 4—15. Tavaszi szünet
22. Szabad pártnap.
Téma: Időszerű külpolitikai kérdések
- május 2. Egésznapos iskolakirándulás Tahiba.
(KISZ-próbázás járőerverseny keretében)
- május 8. A IV. osztályosok ballagása
- 13—20. Írásbeli érettségi vizsgák
15. Iskolatanács.
Téma: Osztályfőnöki munka
21. Bemutató osztályfőnöki óra. (I. osztály)
22. Szülői fogadóóra
23. Bemutató osztályfőnöki óra (III. osztály)
- június 1. Pedagógus Nap megünneplése
- 3—5. IV. D osztály szóbeli érettségije
- 6—8. IV. C osztály szóbeli érettségije
8. Utolsó tanítási nap
10. Osztályozó értekezletek
- 12—14. IV. A osztály szóbeli érettségije
- 14—15. IV. B osztály szóbeli érettségije
15. Tanévzáró ünnepély
17. Beiratkozás
18. Munkaközösségi megbeszélések
20. Osztályfőnöki megbeszélések
21. Tantestületi kirándulás
22. Iskolatanács ülése
24. Tanévzáró értekezlet
- július 15—27. Iskolai nyári tábor Szigetszentmártonban

AZ ÖREG DIÁKOK MŰSOROS ESTJE

Dicséretes szokást honosítanak meg a Barcsay utcai gimnázium „öreg diákjai”, amikor az intézet KISZ-szervezetével együttesen ez év április 25-én — immár második alkalommal — az iskola dísztermében műsoros estet rendeztek. A zsúfolt teremben az iskola egykori növendékei, továbbá az iskola Thália színjátszó együttese és női vokáltriója nagy sikerrel lépett fel.

Dr. Galamb Sándor, az irodalomtudományok doktora, a Színművészeti Főiskola volt tanára nagy figyelmet keltett előadásában régi kedves tanáraitól emlékezett meg. *Dr. Bihari Mihály* újságíró, a *Népszava* munkatársa „*Szerkesztő úr a III. A osztályból*” címmel vidám írását olvasta fel egy ifjúsági folyóirat megalapításáról. A következő szereplő *Albert Flórián*, az FTC többszörös válogatott futballistája volt, aki iskolánkban kilenc év előtt érettségizett. Vele *dr. Lepies György*, a *Népszava* sportrovatának munkatársa folytatott érdekes beszélgetést a futballélet aktuális eseményeiről, majd *Albert Flórián* válaszolt a diákok hozzáintézett kérdéseire. Csak úgy záporoztak a kérdések a válogatott futballista felé, aki minden kérdésre őszinte s szakszerű feleletet adott. *Dr. Breitner János*, az ismert zeneszerző és dalénekes, aki a két év előtti műsoros estnek is vendége volt, ezúttal is osztatlan sikert aratott, s több ráadást is kellett adnia kedves, melódikus dalaiból. *Gálfi János*, a kitűnő bűvész, nagyszerű mutatványaival kápráztatta el az ifjúságot. *Dr. Malatinszky István* intézeti tanár „*Leánykérés*” című humoros novelláját olvasta fel, nagy tapsot aratva.

Az intézet fiataljai közül a női vokáltrió tagjai: *Pap Ágnes* (II. A), *Csizmadia Márta* (II. B), *Piti Kati* (II. A) két dal előadásával, az iskola díjnyertes Thália színjátszó együttese pedig „*Az arcodat ne fődđ el*” című versösszeállításával az öreg diákok estjén is sikeresen mutatkozott be.

A műsoros estet az öreg diákok részéről *dr. Bihari Mihály* újságíró, az iskola részéről pedig *dr. Salamon Károly* tanár rendezte. Az est technikai lebonyolításában (a terem előkészítése, világítás, hangosan beszélő stb.) a II. C osztály tanulói vették ki részüket az osztály KISZ-vezetőségének irányításával. Sokat segített az iskola KISZ-szervezetének propagandistája, *Molnár Imre* III. A oszt. tanuló is. A műsoros est tiszta jövedelme 987 Ft volt, ezt az összeget az iskolai KISZ-szervezet céljaira fordítják.

Az intézet vezetői ezúton is köszönetet mondanak a műsoros est szereplőinek, rendezőinek, a volt diákoknak önzetlen szereplésükért. Ez az est is — miként az előző — bensőségessé tette a kedves kapcsolatot az „öreg diákok” és az iskola jelenlegi tanulói között.

RÉSZLETEK A PÁLYAMUNKÁKBÓL ÉS SZAKKÖRI DOLGOZATOKBÓL

És szégyenkezve

Az aszfalton még
puhán felpuffadt sár-barázdák
nyelik a havat

S a szobor-fákról
a jég-tüskéket lekaszálták
gyengén fénylő napsugarak

Olvad már a tél
füstjével egy kémény az égre
Té betűt rajzolt

És az vidáman
még négy szép betűt kéregetve
biztatóan rámhajolt

De én megijedtem
mert februárban-márciusban
ébred az álom

Megharagudtam rá
köveket hordok a batyumban
és dühöngve megdobálom

De majd novemberben
kezembe kerül az utolsó
elszáradt szírom

És szégyenkezve
a mellettem némán kucorgó
álmot újra visszahívom.

A hajóvontató

Feszült a mell, feszült a váll,
A bárka néha meg-megállt;
Az ég felől a nap sütött,
Fejekre cseppet öntözött;
S ő elbukott, de újra kelt,
Ha nyögve is, de énekelt.
Helyére vont egy kis hajót,
S az álom így föléhajolt.
Lemossa homlokát, kezét,
S a dokkba gondtalan betér.
Övébe tétován benyúl,
Hol árva rézgaras lapul,
S a pénzt, — amelyre kin ragadt —
A kocsmapultra hallgatag
Ledobja káromok között,
S ha távozik, a földre köp.
Nyakán koszos keresztje lóg.
Ha az idő fülébe szól,
Vidáman egy cipót lerág,
A boltban vesz egy új ruhát,
Zsebébe kisbabát betesz —
Örülni fog a nő, gyerek —
Elindul ő, nagy útra megy.
Segítsd meg őt oh! istenem.

Fordította: RÓKA FERENC III. A

Fiatalok

Nemrég egy iskolában jártam. Miközben várok, a falon lógó tablókat nézegettem. Komolykodón-mosolygó arcok néztek le rám. FIATALOK.

Találkozunk velük mindenütt: az utcán hosszúhajú, szemtelenül vidám fiúk rohannak el mellettünk miniszoknyás bakfisokkal kézenfogva, ott ülnek az Illés-együttes hangversenyein, a Zeneakadémia koncertjein, izgulnak az egyetemek folyosóin, és szervezik az ifjúsági brigádokat a gyárakban és a földeken. Lényük — mint egy impresszionista alkotás — ezernyi színfoltból áll össze szemünkben. Hozzájuk azonban közelebb kell lépnünk, minden érzelemárnyalatot külön megismerni, hogy teljes legyen a kép. Nem úgy, mint festményt csodálva távolabb állunk, s hagyjuk, hogy szemünk rezechártáján magától olvadjanak a színfoltok egységé.

A legnagyobb művész, a Természet, gazdagon keverte az emberi lélek jellemárnyalatait. Fogékonyra tette a Szépség, a nagy Igazságok iránt, megtanította tisztelni a Tisztaságot, Tudást, gyűlölni az erőszakot, gonoszságot, pusztítást.

A sokat szidott, szeretve korholt, minden korban vitatott fiatalságot is el látta ezekkel az ecsetvonásokkal. Még a tiszta, keveretlen színek a jellemzők: a nagy fellobbanások, a rajongások tűzvöröse, az érintetlen, erős bizakodások üdezöldje. Alig villan fel néha egy-egy fáradtabb barna, kiábrándultabb szürke folt. Ez természetes. Mindnyájan szeretünk élni. Most ismerkedünk csak a világ számtalan csodájával, megtelünk a még megfoghatatlan, megmagyarázhatatlan élmények örömeivel. És tele vagyunk kérdésekkel. Kutatjuk azt, amiben hihe-tünk, hogy biztosan álljunk a lábunkon, erősek legyünk, meg tudjunk válaszolni az örök intrikusoknak, a mindig kételkedőknek, a fáradtaknak, a lemosolygók-nak. Mert, sajnos, ilyenek is akadnak.

*

Néhány fiatal mutat be, úgy, ahogyan élnek, gondolkodnak. Válogatás nélkül. Vannak közöttük úgynevezett „pozitív hősök”, de akadnak olyanok is, akikben még nem elég az akarat, az igény, vagy most keresik magukat, az igaz-ságot, a beteljesedést. Egy közös vonás van bennük. Valamennyien FIATALOK.

I.

Riportalanyom egy konzervgyár dolgozója. Jónéhány perccig figyeltem, mielőtt megszólítottam. A befőttesüvegek címkéire ütötte rá bélyegzővel a gyártás időpontját. Ketten ültek egymással szemben, de alig szóltak egy-egy szót egymáshoz.

A fiatalabbik lányt megkértem, mutatkozzon be, és válaszoljon néhány kérdésemre. Elég nehezen indult meg a beszélgetés.

T. Terézia vagyok.

— Milyen idős vagy, mióta dolgozol itt a gyárban?

— Huszonegy éves vagyok, három éve dolgozom itt.

— És mielőtt idekerültél volna, mivel foglalkoztál?

— Elvégeztem az iskolát, azután otthon voltam háztartásbeli.

— Nem gondoltál még arra, hogy ha továbbtanulnál, új munkakörbe kerülhetnél, és magasabb lenne a fizetésed is?

— Nem szeretek iskolába járni. Már az általánosban is rossz tanuló voltam. Innen meg nem akarok már elmenni. Új munka, új emberek. Megszoktam itt.

— Milyen terveid vannak? Mikor akarsz férjhezmenni?

— Egyelőre nem gondolok a férjhezmenésre. Hárman vagyunk testvérek. A bátyám megnősült, a nővérem is férjnél van, egyedül lakom az édesanyámmal.

— Az édesanyád dolgozik még?

— Hatvannyolc éves, de nyáron dolgozik még a tsz-ben. Most télen otthon van. Én keresek. Kell az az ezerszáz forint.

— Mit csinálsz munkaidő után? Jársz valahová szórakozni?

— Nagyon messze lakunk a gyártól. Ide hatvannyolc kilométer. Fáradt vagyok, mire hazaérek. Segítek valamit anyukának, aztán lepihenek.

— De a televíziót csak szoktad nézni?

— Nem szoktam. Néha a rádiót hallgatjuk, de anyám nem nagyon szereti a zajt. No meg hosszú az út, korán is kelek. Örülök, ha lefekhetek.

— Azt mondod, messze laktok a munkahelyedtől. Megtéríti a gyár az úti költséget?

— Egy részét megtérítik, de nem az egészet. És ez most van. Nem tudjuk mi lesz később.

— Akkor ez sokba kerülhet.

— Sokba kerül, de kell az az ezeregyszáz.

— Ha valamilyen problémátok van itt a gyárban vagy otthon, egymástól kértek tanácsot, vagy valahová máshová fordultok?

— Nem egymás között. A csoportvezetőhöz megyünk.

— És ő segít?

— Néha.

II.

E. András a múlt évben érettségizett kitűnő eredménnyel. Az Orvostudományi Egyetemre jelentkezett. Felvételi vizsgái nagyszerűen sikerültek, így azonnal felvételt nyert az egyetemre. Most elsőéves orvostanhallgató, évfolyamán csoportvezető.

— Szeretném, ha valamit mesélnél magadról. Megismerhetnénk utadat idáig, az egyetemig.

— Azt hiszem, ez olyan dolog, ami mások számára nem lenne érdekes. Értelmiségi családba születtem, már az óvodám is jó volt. Mindig szerettem tanulni. Ennyit tudok. Azok az apró személyes emlékek, amik megmaradtak, ide-

gen számára semmit sem mondanának. Amikor megszületünk, minden ember egyforma. Sír, enni kér. A továbbiak, az hogy hogyan alakul a sorsunk, már a külső behatásoktól függ.

— Talán a középiskolás éveidről szívesebben beszélsz. Mik foglalkoztattak abban az időben, milyen gondjaid voltak?

— Első problémáimat a gimnáziumban az osztályközösség kialakítása jelentette. Egy osztályban sokféle ember van. Jobb tanulók, gyengébbek, de a kevésbé jó tanulók között is vannak nagyszerű közösségi emberek. Ezekkel is szoros kapcsolatot kell kiépíteni. Persze, a többieknek ez szemet szúr, és elkezdődnek az irigys furkálódások.

A többség még nem ismerte fel a tanulás örömét sem. Csak a jegyek miatt készülnek az órákra. Tudásuk sokszor egy-egy tárgyból kiemelkedő, de másból felszínes. Hiúságból nem ismerik el, ha a másiknak van igaza, pedig tudják, hogy ezegyszer ők tévedtek. Így őszintétlenekké válnak. Sokszor a szülői befolyás is rossz útra terel. A gyerek mást hall otthon, és mást az iskolában. A többiek — akik látják az osztálytárs hibáit, gondjait — közönyösségből, kényelemből nem szólnak, nem segítenek. Ezen szerettem volna változtatni.

— És az egyetemen mi a helyzet? Első félévben, gondolom, visszatért a régi probléma.

— Hát igen. Itt sem megy könnyen az új közösség kialakítása. A szülői befolyás csaknem teljesen megszűnt. Így nehézségeinket — ezek néhány kivétellel tanulmányi jellegűek — egymás között beszéljük meg. A hangulat sokkal oldottabb, mint a középiskolában, bár még mindig sokan elzárkóznak. Mint csoportvezető, én segíteni szeretnék, de vigyáznom kell, nehogy azt higgyék, lenézem őket, mert könnyen tanulok. Csak fél éve járunk együtt. Legtöbbről azt sem tudom, ki az apja, anyja. Lényeg az őszinte hang, nyíltság, ami a közöttünk levő kapcsolatot egyre jobban jellemzi. A felelősségérzet, amit a csoporttársak egymás iránt éreznek.

— Milyen az előadások hangulata? Kihez fordultok, ha valamiben segítségre szorultok?

— Az előadások általában érdekesek. Nem szabad elfelejteni, hogy mi már olyan dolgokat tanulunk, ami leendő hivatásunkkal összefügg, tehát szeretjük. Persze, melyik diákkal nem fordul elő, hogy ellög egy-egy órát, ha már nagyon fáradt. Én a közösség miatt is szeretek bejárni.

Ha valamilyen ügyben nem tudunk dönteni, akkor a professzorhoz fordulunk. De ahhoz még nagyon „zöldek” vagyunk, hogy valamilyen bensőséges viszony alakuljon ki közöttünk. Emberi kapcsolatot, ami eltér a benti munkától, csak kevés esetben sikerül kialakítani a későbbiek során is.

A KISZ szerepe azonban meglepően nagy. Azért meglepően, mert a középiskolában elég rosszak voltak a tapasztalatok. Általában segítségünkre vannak, ha módjukban áll, és rengeteg programot csinálnak. Munkája a kulturális feladatoktól a politikai oktatásokig és sportmunkáig mindenre kiterjed.

— Mostanáig mást sem hallottam, mint tanulás, tanulás. Hát másra nincs idő? Mit csináltok a szabadidőtökben?

— Az az igazság, hogy nagyon kevés idő jut a szórakozásra. Ma már tudatában vagyunk annak, hogy magunknak tanulunk. Attól függ, hogy később hogyan alkalmazzuk.

Van olyan, hogy végképp nem bírjuk tovább. Akkor összejövünk valamelyikünk lakásán, és csapunk egy jó „bulit”. Na nem olyan „hírhedtekre” gondolok. A múltkor az első félévben vicceket meséltünk, aztán valakinek eszébe jutott feltenni egy Bach-lemezt. A hangulat azonnal komolyabbra változott. Egész éjjel vitatkoztunk, filozofálgattunk.

Különben is az orvosi hivatás nagyon közel áll az emberhez. Nem véletlen, hogy annyi közöttük az író, művész.

De ilyenkor vizsgák előtt még lélegezni sincs időnk. Egész nap ülünk a könyvtárban, és jegyzetelünk. Estére tele van a fejünk, örülünk, ha korán ágyba kerülünk. Aki nem ezt csinálja, az vagy az első vizsgán elbukik, vagy egy év alatt kiég.

— És végül: miért szeretnél orvos lenni?

— Nem szeretem a nagy szavakat. Ez érdekel, ezt szeretem csinálni.

GYETVAI AGNES II. D

A halak és gazdasági jelentőségük

„Ah, tudnád a halacska lenni
Mily édesen vigad”

(Goethe: A halász)

A vízparton sétáló ember az átlátszó víztükrön keresztül többnyire csak a kövek közt ide-oda cikázó halakat veszi észre. El-elgyönyörködik e kecses formájú állatok ügyes úszómutatványaiban, s úgy gondolja, életük nem is áll másból, mint a vizek csendes birodalmában való önfeledt, boldog „fürdőzésből”. Valóban, a felületes szemlélődés alig enged másra következtetni. A fenéken élő halfajok nagy része — mint a patak kövei közt vadászgató köllönték, vagy a tenger homokján heverésző lepényhalak, nyelvhalak és ráják —, bámulatos módon tudják mustrázatukat környezetük szerint változtatni. Az ezüstös nyíltvízi halak pedig élő tükörként ragyogják vissza fémes csillogású pikkelyükkel környezetük színárnyalatait. A halak tehát testalakjukkal, egész szervezetükkel, nagyszerű úszóművészetükkel, a környezetbe illeszkedésük tökéletességével s teljes életmódjukkal a vízi élethez való alkalmazkodás igazi nagymesterei. A vízi életfeltételek hasznosításának legfejlettebb megtestesítői ők, rendkívüli formagazdagságban népesítik be Földünk legkülönbözőbb vizeit, mindenütt a legváltozatosabb módon idomulva szervezetükkel és életmegnyilvánulásaikkal a változó környezeti viszonyokhoz.

Ismerkedjünk meg hát közelebbről e vízi gerincesek testének felépítésével, vizsgáljuk meg azok származását, kialakulását.

A gerincesek és az előgerinchúrosok közti rokonságot bizonyítja, hogy:

- I. légzőszervük az előbéllel kapcsolatos.
- II. Idegrendszerük központi része mindig csőidegrendszer.
- III. Izomzatuk anyagcseréjében ugyancsak az energiadús foszfátvegyületek játszanak szerepet.

A gerinces állatok és az előgerinchúrosok között azonban testük egész felépítését illetően mégis nagy a különbség. Átmeneti formákat a tudósok sem ismertek. A XVIII. század végén azonban Pollasz orosz akadémikus a tengerpart övében a homokba fúródva különös állatkát fedezett fel. Testalkata miatt Amphioxusnak (görög szó: két oldalán hegyezett) nevezte el. Magyar neve: lándzsahal.

A lándzsahalacska a valódi gerincesektől abban tér el elsősorban, hogy gerincvelőjén elől az agy nem különül el, nincs koponyája és benne valódi szív he-

lyet egy hosszanti csőszerű lüktető véredény van. A test háti részében végighúzódó gerinchúr (chorda dorsalis) gerincoszlopszerű tagolódást még mutat. Az elülső részén elszórt néhány pigmentfolt a legegyszerűbb szerkezetű szemnek tekinthető, csupán a fény puszta érzékelésére szolgál, akárcsak az állat egész bőrfelülete. A lándzsahal izomzata és számos szerve, különösen a vesék és az izommirigyek szabályos sorokban rendeződnek, jellemző tehát rájuk a szelvényezettség (metameria). A kígyózó, hullám alakú mozgásban főleg ezeknek a szelvényezett izomnyaláboknak van jelentőségük, tekintve, hogy az állatnak nincsenek végtagjai, csupán alacsony bőrszegély övezi teste hátulsó részét. A koponyátlan lándzsahalacska már sokban emlékeztetett a valódi gerincesek első osztályát képező halakra, de egyszerű szervezete még alig vall közeli rokonságra. További összekötő láncszemeknek kell tehát lenniük a természetben, amelyek a koponyátlan gerinchúrosok és a halak közti nagy űrt áthidalják. Ezek a körszájúak (Cyclostomi), amelyeket az újabb rendszerezők egyszerűen a halakhoz, nevezetesen a porcos halakhoz sorolnak. Mindjárt kitűnik azonban, hogy mint átmeneti szervezetek sokban különböznek a halaktól.

A körszájúak kígyószerűen megnyúlt, mindenütt egyforma átmérőjű teste első pillanatban csakugyan valamiféle halra, talán az angolnára emlékeztet. Van szemekkel ellátott fejük, hátukat és farkukat úszóhártya szegélyezi, s kitűnő úszók. Ellenben a figyelmes szemlélő hamarosan észreveszi, hogy nincsenek állkapcsaik sem, hanem kör alakú szájukat ajakporcok tartják táva. Szívószervként kialakult szájuk üregében és a nyelven fogak helyett szaruszerű kis kúpok találhatóak. Sajátos külsejükhöz hozzátartozik még a szem mögött egymás után sorakozó két kopolytányulás. A gerinchúrt egymás mögött lazán elhelyezkedő számos porcdarab borítja. A kicsiny agyat pedig egyszerű porcot védi. A bél egyenesen fut a szájból a végbélnyílásig. A váll- és medenceöveknek még csak a nyomát sem találjuk szervezetükben, s úszóhólyagjuk sincs. A körszájúaktól tehát már közvetlenül ível a fejlődés útja a fejlettebb igazi gerincesek, a vizeket gazdagon benépesítő halak tarka sokasága felé. Élő tanúi ezek az átmeneti élő szervezetek annak a nagy útnak, melyet a régi ősök a gerincesek kialakulásának irányában millió és millió élet során megtettek.

Legelső ami mindenkinek szembetűnik, testük formája, ezzel összefüggő helyváltoztatásuk és kültakarójuk.

A halak mind megegyeznek abban, hogy testük egybeolvadó, vagyis a fej-tájék minden külön átmenet (nyak) nélkül torkollik a törzsbe, ez utóbbi a fark-tájékba (faroknyél és farokúszó) s a teljes testalak a fenti ideális halformáknál a hossz tengely irányában megnyúlt, oldalról kissé lapított, vagyis egészében áramvonalas. Ezt torpedóalaknak nevezzük. Minthogy a halak testének fő tájékaik: a fej, törzs és a fark nem különülnek el élesen egymástól, így a víz aránylag kevés súrlódással áramlik tova a hal mellett.

A torpedóalakú halak közül a nyújtottabb áramvonalas formákat az orsó alakjához hasonlítjuk; ezeknek különösképpen a faroknyelük hosszabbodott meg (busák, márnák, tonfélék).

Fejük elől kihegyesedő orrban végződik, s minthogy ez nyomul a közegben előre, a deformálódás ellen ennek kell legjobban védettnek lennie, ezért kemény tokszerű váza van, amit koponyának nevezünk.

A jellemző áramvonalas halformától a halak rendkívül formagazdag világában számos eltérést találhatunk, az egyes testformáknál azonban felismerhetjük az összefüggést az illető fajok életterével.

A halak világának legbizarrabb formájú fajait a trópusi tengerek tarka korallsirtjei közt találjuk. Földünk vizeit mintegy 30 000 halfaj népesíti be, s minthogy manapság is még újabb és újabb fajokat fedeznek fel a kutatók a tró-

pusi őserdők némelyik állatcsoportjában, ahol a létfeltételek is felettebb változók, s a testméretek is széles határok között mozognak.

A fenéklakó halak teste például felülről lefelé lapított alakot ölt, mint a lesóharcsáé, vagy a botos kölöntéé, sőt két oldaluk még részaránytalanná is válhat, mint a tengeri félszegűszo halaké (nyelvhalak, lepényhalak). Egyik oldalukra fekve, rendszerint félig a fővénybe bújva védekeznek a leselkedő veszély ellen. A fenéklakó halak más részeit a csekély törzsmagasság mellett a nagy szélesség jellemzi. A legszélesebbek elől, hátul pedig rendszerint igen keskenyek. Ide soroljuk a rájákat, a tenger fenekén vadászgató ördöghalat, és a köveken megtapadó Loicaira-féle amerikai páncélosarcsákat. A nyíltvízben úszkáló, vagyis nektonikus életmódot folytató halak teste oldalt erősen lapított, törzsük magas. Úszóteljesítményük a keresztmetszetükben közel kör alakú, torpedóformájú halakhoz képest aránylag kicsi, viszont úszás közben könnyen tudnak fordulni.

Ilyen oldalról lapított, magashátú, nyíltvízi hal a dévérkeszeg és a koncér.

A nyíltvízi alakúak közé tartoznak a hosszú, kígyószerű testű halak is. Ezek a csökevényes páros úszójú, angolnaformájú állatok testük kígyózó mozgásával haladnak előre.

A vízinövények közt, nádasokban, sziklák közelében élő halaknak megint más a testalkotásuk. Testük többnyire zömök, oldalról lapított. A fenékiszapban tartózkodó halak, mint a csíkfélék, szalagszerűen együlnak. A keskeny sziklahasadék közt tanyázók teste pedig oldalról egészen ellaposodott, törzsük rövid és magas lett, hát- és mellúszóik vitorlaszerűen meghosszabbodtak, mint az amazonasi vitorlásoké (Pterophyllum Scalore), vagy a tengeri denevérhalé (Platox Vespertiolo).

Vannak egészen szokatlan alakú halak is, mint a négytagú gömbhal (Tetrodontidae), a függőlegesen úszkáló tengeri csikóhal (Hippocampus), vagy a vékony fonáltestű túhal (Syngnathus).

TORNAI JUDIT II. C

A kémiai elemek rendszerezésének kezdete, a periódusos rendszer előfutárai

Zénón görög filozófus a mozgást tagadva abból indult ki, hogy a világ egyetlen, egységes egész, melyben nincs helye űrnek.

Leukipposz, Zénón ellenfele, tagadta Zénón tanítását, és abból indult ki, hogy ha kezünket egy száraz borsóval telt edényben mozgatni tudjuk, az azért van, mert a borsószemek közt mindig van hézag.

Leukipposznak az volt a véleménye, hogy a világ olyan szivacs, ahol a lyukak fontosabbak, mint a betöltött tér.

Zénón tanítványa az Abderrában született Démokritosz azt állította, hogy a világot felépítő „szemcsék” oszthatatlanok. Innét a nevük a-tom, amely temno (osztok) görög igének származékszava, és az elé tett fosztóképzővel oszthatatlant jelent. (Ma már tudjuk, hogy az atomok is oszthatók.) Hozzáfűzte, hogy a testek különbözősége az atomok különböző csoportosulásának és elrendeződésének eredménye.

Lucretius, római költő De rerum Natura (a Természet dolgairól) c. művében foglalta össze Démokritosz gondolatait.

Az atom fogalma az egzakt tudományokba valójában a XVIII. század vége

felé Vencel és Richer kémikusok révén vonul be. A tudományos megalapozás azonban a nagy angol fizikus és kémikus Dalton nevéhez fűződik, aki az atomok legfontosabb, és mérhető tulajdonságának relatív atomsúlyukat tekintette, s az atomsúlyszámítás alapjául a legkönnyebb elem, a hidrogén atomjait választotta.

Az 1800-as években a kémikusok munkái még arra is kitérnek, hogy az elemek száma korlátozott, alig néhány tucat. Ekkor merült fel az elemek csoportosításának gondolata. Az emberi szellem olyankor, ha valami sokrétűséggel áll szemben, akaratlanul keresi közöttük a közöset, amelynek alapján rendszert alkothat, hogy abból valami törvényt állapíthasson meg.

Az 1800-as évek elejére tisztázódott a kémiai elemek fogalma. Egyre nagyobb számban találtak ezután új elemeket. Ezek között egyesek megjelenésükben, jellegükben igen hasonlóknak mutatkoztak. Milyen összefüggés lehet közöttük? — merült fel a kérdés. Egyetlen számszerű adat áll rendelkezésre: az atomsúly. Az atomsúly azt jelenti, hogy egy elem egyetlen atomja hányszor nehezebb a hidrogén egyetlen atomjánál. Természetesen ezt nem egy az egyben mérték, nagyobb tételekből következtettek egy atom súlyára. Ez, valamint a mérlegek viszonylagos pontatlansága azt vonta maga után, hogy az atomsúlyok nem voltak pontosak. Ha sokhelyen pontatlanul is, de megvolt a kiindulási alap az elemek rendszerének megalkotásához.

Johann Wolfgang Döbereiner (1780—1849) a jénai egyetem professzora munkája során felfigyelt arra, hogy a rokon tulajdonságokat mutató földalkáli fémek egyikének, a stronciumnak az atomsúlya elég jól megegyezik a másik kettőnek, a bárium és a kalcium atomsúlyának számtani középértékével. A stroncium tulajdonságaiban is a másik kettő között helyezkedik el. Döbereiner azon tűnődött, hogy az atomsúly az elemek tulajdonságainak mutatója lehet. Megvizsgálta a többi elemet is. Talált hasonló elemcsoportokat, melyeket triádoknak nevezett el. Ilyen triádok pl. Li, Na, K vagy F, Cl, J.

Ebben az időben más tudósok is lázasan dolgoztak a rendszer megalkotásán, azonban munkájukat hátráltatta a már említett tény, az atomsúlyok sok esetben hibás volta és az atomsúly relatív jellege. Így a tudósok más-más elemhez viszonyították az elemek atomsúlyát: Dalton a hidrogénhez, Berzelius pedig az oxigénhez.

John Gladstone angol professzor 1853-ban arra a gondolatra jutott, hogy az elemeket növekvő atomsúlyuk szerint sorba írja. Úgy találta, hogy egyes helyeken elég közel, másutt távolabb vannak a számértékek egymástól. Következtése szerint elég sok még a felfedezetlen elem.

Beguyer de Chancourtois (1819—1886) francia geológus 1863-ban felírta az elemeket növekvő atomsúlyuk szerint csavarmenetben egy hengerpalástra. A csavarmenet 45 fokot emelkedett. Egy menetnek 16 atomsúlyegység felelt meg. Elérte, hogy az alkotókon gyakran egymás alá kerültek a hasonló elemek. Az így kapott rendszert „tellurikus helix”-nek („földi csigának”) nevezte el. Megállapította, hogy az elemeket növekvő atomsúlyaik szerint felírva tulajdonságaik bizonyos számú elem után ismétlődnek.

Ugyanebben az évben John Newlands (1837—1898) ugyancsak atomsúlyuk szerint rendszerezte az elemeket, és megállapította a tulajdonságok periodikus ismétlődését. Megállapítását az „oktávok törvényének” nevezte el.

William Odling angol kémikus 1865-ben közzéteszi táblázatát. A táblázatban található elemsorok hasonlóan a periódusos rendszer elemcsoportjaihoz, mert a vízszintes sorokban egymás mellé kerülnek a hasonló elemek.

Ezeket a rendszerező törekvéseket részben ismerve, részben azoktól függetlenül D. I. Mengyelejev orosz kémikus szerkeszti meg az elemek természetes rendszerét.

TANULMÁNYI KIRÁNDULÁSOK

Iskolánk 17 osztálya szeptember 19—22 között rendezte meg hagyományos — három vagy négy napig tartó — őszi kirándulását. Az egyes osztályok úti-programja a következő volt (zárójelben a kísérő tanárok neve):

I. A. Balatonalmádi, Veszprém, Balatonfüred, Tihany (Kováts Nagy Csabáné, Szolga László).

I. B. Parád, Parádsasvár, Parádfürdő, Recsk (Farkas Gyuláné, Körösi Tamásné).

I. C. Dobogókő, Pilisszentlélek, Hoffman-forrás (Vigvári Andrásné, Véghegyi József).

I. D. Veszprém, Zirc, Gézaháza, Csesznek (Schanda Jánosné, Ligeti Csák).

I. E. Ágasvár, Mátraszentimre, Pásztó (Ferenczy Gyuláné, Sölymosi Ottó).

II. A. Miskolc, Tapolca, Lillafüred, Bánkút, Szilvásszék, Bélapátfalva, Eger, Hatvan (Stephanides Éva, Székely Zoltán).

II. B. Dunaújváros, Pécs, Dömörkapu, Siklós, Harkány, Baja, Szeged, Kiskunfélegyháza, Kecskemét (Lehoczky Jánosné, Takács László).

II. C. Gyöngyös, Eger, Miskolc, Görömböly-Tapolca, Aggtelek, Szilvásszék (Halmágyi Sándorné, Muraközy Gyula).

II. D. Eger, Hollóstatár, Lillafüred, Görömböly-Tapolca, Miskolc, Aggtelek, Jósavafő, Eger, Parád, Mátraháza (Kovács Istvánné, Csekő Béláné).

III. A. Kecskemét, Kiskunfélegyháza, Szeged, Hódmezővásárhely, Orosháza, Békéscsaba, Gyula, Szarvas, Lajosmizse (Vári Jánosné, Salamon Károly).

III. B. Gyöngyös, Visontai Hőerőmű, Miskolc, Aggtelek, Jósvafő, Hollóstető, Eger, Sirok, Parádfürdő (Bártfai Ödön, Varga Jánosné).

III. C. Mátraháza, Kékes, Galyatető, Parádsasvár, Gyöngyös (Kardos Éva, Zubreczky György).

III. D. Gyöngyös, Miskolc, Bükkszentlélek, Lillafüred, Szilvásvár, Eger, Parád (Németh Magdolna, Szeewald Ferencné).

IV. A. Tata, Győr, Fertőd, Fertőrákos, Sopron, Nagycenk, Sopronhorpács, Kőszeg, Szombathely, Ják, Sárvár, Pápa, Pannonhalma (Szentés Ervin, dr. Fazakas Istvánné).

IV. B. Dunaújváros, Dunaföldvár, Abaliget, Pécs, Siklós, Harkány, Sikonda, Komló (Hoós Erzsébet, Gönczi Sámuel).

IV. C. Győr, Fertőd, Fertőrákos, Sopron, Nagycenk, Kőszeg, Szombathely, Ják (Agazoni József, Vágó Mária).

IV. D. Székesfehérvár, Veszprém, Tihany, Rodostó, Keszthely, Sümeg, Ják, Kőszeg, Sopron, Fertőrákos, Fertőd, Győr (Gyenes Anna, Horváth Erzsébet).

Utazás az NDK-ban

A magyar—német barátság jegyében a tavaszi szünetben egy különvonat indult a Német Demokratikus Köztársaságba. A 600 magyar középiskolás között ott volt a mi iskolánk lelkes, vidám, izgatott csoportja is.

1968. április 8-án indult el vonatunk a Nyugati-pályaudvarról, azzal a céllal, hogy megismertessen bennünket az NDK szépségeivel. Útunk első állomása Lipcse volt. Ebben a városban három csodálatos napot tölthettünk. A 800 éves Lipcse nemcsak a vásárok városa, hanem fontos történelmi események színtere is. A vásári terület közelében emelkedik a monumentális „Népek Csatája” emlékmű. A történelemtől mesél az egyetem, a régi városháza, a Dimitrov-múzeum és a Tamás templom, ahol egykor J. S. Bach karnagyoskodott.

Az új építkezések, a hatalmas parkok elfeledtetik az errejával azt a pusztítást, amit a második világháborúban itt végeztek a fasiszta csapatok.

A második állomás a művészetek és az irodalom városa: Weimar. Nekem — és itt most szubjektív vagyok — ez a város tetszett a legjobban. Talán azért, mert ebben a városban élt a világirodalom két nagy kiemelkedő egyénisége: Goethe és Schiller. A színház, ahol egykor a két nagy író művét először játszották, a város centruma. Itt láttuk a világhírű magyar zeneszerző, Liszt Ferenc házát. A Goethe-ház és a kert háza ihletett hangulata után a hercegi parkban megcsodáltuk Európa legszebb Shakespeare-szobrát. A szobor mellett egy kis forrás csörgedezik. Ez a forrás arról nevezetes, hogy ha valaki a kezére csurgatja vizét és elmond egy szerelmes-verset, akkor a szerelemben szerencséje lesz. A forrás vize nagyon hideg volt, s így csak a bátrabbak lógatták kezüket a vízbe, szerelmi boldogságukért.

Útunk utolsó állomása Drezda. Először a szép panorámában gyönyörködhetünk, lanovkával tettük meg az utat a kilátóig. A város majdnem olyan, mint Budapest, mert folyója, az Elba csillogva szeli át.

Ebéd után városnéző körútra indultunk. A második világháborúban ez a város igen súlyosan megsérült, s a romok felkiáltójelként hatnak az új házak között. Az Opera, a Zwinger, a hercegi rezidencia csodálatos harmóniával illeszkedik a fiatal városrészhez.

Láttuk a világhírű drezdai képtár anyagát, s megcsodáltuk a hercegi templomot.

Útunk érdekes színfoltja volt a német úttörőkkel való baráti találkozás. Már a pályaudvaron érkezésünkkor úttörőzenekar várt bennünket, s úttörők kísérték végig útunkon. Kellemes és szórakoztató délutánokat rendeztek számunkra. A klubesteken címekeket szereztünk és barátságokat kötöttünk.

Fájó szívvel intettünk búcsút, s 1968 április 13-án vonatunk már hazafelé robogott.

Köszönjük, hogy mindebben részünk lehetett!

BALOGH JUDIT I. B

A SZAKKÖRÖK MUNKÁJA

Radnóti Miklós magyar irodalmi szakkör

Az irodalmi szakkör ebben a tanévben feladatának az új tanterv célkitűzései közül annak megvalósítását tekintette, hogy irodalmat értő, élvező, abban gyönyörködő fiatalokat neveljen.

A szakkör oktató-nevelő tevékenységében nem az ismereti, tudományos tényezők váltak uralkodóvá, hanem elsősorban az eszmei-esztétikai-erkölcsi tényezők. Kulturált olvasók nevelését tartjuk a legfontosabbnak, akik nem egyszerűen tantárgynak, megtanulandó és majd az érettségi után elfelejthető ismeretek halmazának tekintik az irodalmat, hanem lelki szükségletnek.

Az irodalmat, a műveket kívántuk életközelpbe hozni, hogy a szépirodalom — mely az élet tankönyve — tanításaival alakítsa, formálja a benne gyönyörködők mindennapos magatartását, erkölcsi ítéleteit. A szólamok helyett az irodalom sajátos élménynyújtó hatását igyekeztünk felhasználni, illetve biztosítani.

Ezt a célt szolgálták a költőkkel való személyes találkozásaink. Az előre megfogalmazott és spontánul feltett kérdésekre adott válaszok a költői műhelymunkába engedtek betekintést. A találkozások ismereteink bővítésén túl a jellemek formálása területén is hasznosak voltak.

Színházlátogatásaink és a látott darabok megbeszélése a mai magyar dráma szeretetére neveltek, a folyóiratok cikkeiről rendezett vitáink pedig talán állandó folyóiratolvasásra nevelték a szakkör tagjait.

A következő tanévben a létszám növelését és a szakkör hatásának szélesebb körben való érvényesítését kívánjuk elérni. A szakkör tanárvezetője Bártfai Ödön volt.

Thália-stúdió

Az 1967/68-as tanévben a Thália 25 taggal, Farkas Gyuláné tanárnő vezetésével kezdte meg munkáját. Az első osztályosok felvételi vizsga (versmondási, előadói verseny) után kerülhettek be a szakkörbe.

Fellépéseink a következők voltak:

szeptember 1. Tanévnyitó ünnepély, 2 vers

október 25. Fészek Klub rendezvény. (Bágyoni A.: Prometheus, Bednij: Fő utca)

november 3. Műsor a Murányi utcai óvodában

november 5. Ünnepi műsor a Nagy Októberi Szocialista Forradalom emlékére a Szikra moziban

február 23. Egyéni szavalóverseny a kerületben (Csongrádi első helyezést ért el)

március 18. Irodalmi színpadok versenye a kerületben (Első helyet nyertünk)

március 18. VII/5. Pártszervezetben műsor

március 28. Irodalmi színpadok budapesti versenye (Döntőbe jutás)

április 3. Ünnepi műsor a Felszabadulás emlékére a Vörös Csillag moziban

április 6. Gálaest a József Attila Művelődési Házban

április 25. Műsor az Öregdiák találkozón

május 5. Irodalmi színpadok országos versenye

május 20. VII/5 Pártszervezetben műsor

június 4. Irodalmi színpadok elődöntője a tv-ben

Az elhúzódo versenyek miatt a Thália második csoportja eléggé kiesett a gyakorlatból. Szeptemberben elkezdjük a készülődést a Tanácsköztársaság megalakulásának 50. évfordulójára.

Filmesztétikai szakkör

A szakkör vezető tanára Kardos Éva, titkára Bak István III. C osztályos tanuló. A létszám 25 körül mozgott, tagjai a III. C, II. D és az I. C osztályokból kerültek ki.

A szakköri foglalkozások fő témakörei voltak: filmelemzések, gyakorlati tudnivalók (képsíkok, kameramozgások, operatőri munka).

Az Egyetemi Színpadon előadásorozatokat látogattunk meg (Visconti filmjei, a 20-as évek német némafilmjei, „Szuperprodukciónk” címmel a 30-as évek jelentős filmjei). Az előadások után filmtörténeti szempontból megtárgyaltuk a látott filmeket.

A tanulók megtanulták a művészi jelentőségű és kommersz filmek közötti különbség meglátását, önállóan is készítettek kiselőadásokat filmekről.

A „TV jelenti” gyártásvezetősége patronálta szakkörünket. A szakkör tagjai gyakorlatban is láthatták a „TV jelenti” műsor elkészítését. Egy alkalommal meglátogatta szakkörünket a fő gyártásvezető, aki a televízió elvi problémáiról beszélt, a rendezők, operatőrök, asszisztensek pedig munkájukról.

Orosz nyelvi szakkör

Az 1967/68-as tanévben két orosz nyelvi szakkör működött, külön az I—II., és külön a III—IV. osztályosok számára. Az alsó évfolyamok szakkörének titkára: Krausz Tamás, a felső évfolyamoké Márté Györgyi tanulók voltak. Mindkét szakkört Körösi Tamásné tanárnő vezette. A szakkörök munkaterv szerint dolgoztak, de ebben a jubileumi évben minden szakköri foglalkozáson valamilyen formában megemlékeztek a Nagy Októberi Forradalom ötvenedik évfordulójáról.

A tagok közül kitűntek jó munkájukkal: Márté Györgyi, Piti Katalin, Turczy Györgyi, Krausz Tamás, Répásy Bea, Madaras Katalin, Veres Ibolya, Nagy Károly.

Az elsős szakköri tagok több szép akciót is lebonyolítottak. Pl. kiállítást rendeztek, melybe a nem szakköri tagokat is bevonták. A kiállítás „Ajándékaink a Szovjetunióból” címet viselte. November 7-e alkalmából ünnepi faliújság jelent meg. Az ünnepi ülésen pedig magasszínvonalú, orosznyelvű műsor szórakoztatta a meghívott vendégeket. A kerületi KISZ—Komszomol találkozón szakköri tagjaink a színvonalas műsoron kívül mint tolmácsok is megérdemelten szép sikert értek el. Ilyen feladatot láttak el a tanulók a VII. kerületi MSZBT-ben, és a Budapest—Hanoi-akció keretében rendezett baráti találkozón is.

Az orosz nyelvi szakkör fő célkitűzésének megvalósítása érdekében minden eszközt felhasználtunk, így a modern technika vívmányait is.

Német nyelvi szakkör

A német szakkör kezdők számára alakult. Vezetője dr. Fazakas Istvánné tanárnő, titkára Csilló Zsuzsanna I. D osztályos tanuló volt, tagjai is az I. D osztályból kerültek ki. A szakkörön a tanulók a modern technika eszközeivel, audiovizuális módszerrel bővítették a tanórákon szerzett német nyelvi ismereteiket, fejlesztették beszédkészségüket, újfajta gyakorlatokkal erősítették nyelvtani tudásukat. A szakkörön felhasználták a Goethe-Institut ajándékait: az új módszerű tankönyveket, a faliképeket és elsősorban a magnószalagokat. A laboratóriumi magnószalagok kiváló nyelvtani és fonetikai gyakorlatai nemcsak a nyelvtani ismeretek begyakorlása, a szókinccs bővítése, hanem a helyes kiejtés fejlesztése szempontjából voltak igen előnyösek és hasznosak. Diafilmek és hangos filmek vetítése is szerepelt a programon.

A tavaszi szünetben a szakkör több tagja részt vett egy NDK-beli 7 napos utazáson, ahol nemcsak Lipcse—Weimar és Drezda szépségeit és nevezetességeit ismerték meg, hanem találkoztak baráti összejöveteleken német úttörőkkel is, és velük szoros barátságot is kötöttek.

A német szakkör kiemelkedő eseménye volt a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulója tiszteletére rendezett német nyelvű ünnepély. Ezen az estélyen sokan szerepeltek a többi osztályból is olyanok, akik tudnak németül. A legnagyobb elismerés a IV. C osztályt illeti. Nagyszámú közönség, sok kedves vendég — köztük a Német Kultúrintézet igazgatója — előtt emlékeztek meg németül és magyarul a Nagy Októberi Szocialista Forradalomról, annak jelentőségéről, Leninről, majd a forradalom utáni nehéz idők küzdelmeiről egészen az NDK születéséig. A műsor keretében elsősorban szocialista német költők — Brecht és Becher — verseit adták elő eredetiben és részben saját maguk készítette műfordításban. Kiemelkedett Lezsák Sándor IV. C osztályos tanuló műfordítása (Erich Brehm: Die alte Schule c. verse).

Matematikai szakkör

Az I—II. osztályosok szakkörén ebben az évben új próbálkozás született. Az első félév anyagát a matematika egyik fejezetének feldolgozása alkotta. A téma viszonylag nem volt nehéz. Az összejöveteleken a determinánselmélet alapjai, egyszerű alkalmazásai szerepeltek. Az elsősöknek a munka nagyobb megterhe-

lést jelentett, hiszen az év elején még nem rendelkeztek megfelelő előismeretekkel. A második félévben a téma megváltozott, a TTK matematika—fizika-szakán használatos elemi matematika példatár feladatainak megoldása volt a feladat. Több új tanuló is bekapcsolódott a munkába, hiszen az anyag most már mind az elsős, mind a másodikos gimnáziumi anyaghoz közel állt. Legnagyobb részt geometriai szerkesztések és transzformációval megoldható feladatokat választottunk, de foglalkoztunk számelméleti kérdésekkel is.

Az I—II. évfolyam szakkörének két legaktívabb tagja: Hardicsay Zsuzsa II. C és Merész Péter I. C osztályos tanulók voltak.

A III—IV. osztályosok szakköre két fő feladatot tűzött maga elé:

a) Az első félévben a matematikai ismeretek kibővítését a tantervi anyagon túl. (Számrendszerek, binominális-tétel, permutáció, variáció stb.).

b) A második félévben az említett cél mellett fő tennivalónk volt a versenyekre és a felvételi vizsgákra való felkészítés. Ennek érdekében különleges feladatokat oldottunk meg.

A szakkör munkaterv szerint dolgozott, a létszám 12—16 között ingadozott. A szakköri titkár Szabó László III. A osztályos tanuló volt. A legaktívabb tanulók voltak: Korányi Gábor III. B, Szabó László, Veres Miklós és Váradi Tamás III. A osztályosok.

Külön meg kell emlékezni a november 7-e tiszteletére rendezett ünnepélyes szakkörről, ahol a nagy orosz és szovjet matematikusokról, illetve munkásságukról tartott előadás mellett logaritmus megoldó versenyt hirdettünk, amely olyan nagy érdeklődést váltott ki, hogy 72 tanuló ült le versenyezni igen szép eredménnyel.

Az alsósok szakkörét Székely Zoltán tanár, a felsősöket Vári Jánosné tanárnő vezette.

Fizikai szakkör

A szakkör az elmúlt évek hagyományai szerint, Agazoni József tanár irányításával működött. Célja a tanulók feladatmegoldó készségének fejlesztése, az átlagos szintet meghaladó feladatokkal való foglalkozás volt. Az anyagot a Műszaki Egyetem legújabb kiadású felvételi példatárának válogatott feladataiból vettük. A tagok főként a IV. osztályok fizikából érettségiző tanulói voltak, de többen érdeklődtek a III. osztályosok közül is, átlagosan 15—20-an. Az alapfeladat mellett november 7 alkalmából Pálvölgyi Lajos IV. C osztályos tanuló, szakköri titkár vetítéssel egybekötött előadása — a szovjet űrhajózás fejlődéséről — érdemel említést. Az 50 éves évforduló keretein belül dolgozták fel a szakköri tagok a híres orosz fizikusok munkásságát. Képekkel, cikkekkel, grafikonokkal ellátott tablót készített a szovjet energetia és űrhajózás helyzetéről.

A foglalkozások eredményesek voltak. A közösen megoldott feladatok tanulságul szolgáltak azok számára is, akik nem rendelkeznek kellő ötletességgel, vagy nehezen ismerik fel a megoldáshoz vezető utakat. Különösen azok a foglalkozások voltak jók, amelyeken előre felkért tanuló számolt be jellegzetes feladatok megoldási lehetőségeiről. Ezen a téren még sok a tennivaló, pedig ezen a területen kellene előbbre lépnünk. Az értelmesebb negyedik és harmadikos tanulóink zöme még nem rendelkezik a szükséges képességgel, biztonsággal, áttekinthetőséggel. Mindössze két tanulót sikerült a Matematika Lapok fizikai példájának rendszeres megoldásába bevonni. Legtöbbjük kénytelen volt megállni a más által megoldott feladat megértésénél, majd ezt követően a hasonló típusú felada-

tok megoldásánál. Az adott körülmények között erre a szintre való eljutást értékelni kell. — A szakkör látogatottsága tekintetében ebben az évben konkrét javulás volt tapasztalható. A jelentkezett tanulók 70—80%-a rendszeresen részt vett a foglalkozásokon. Még az utolsó hetekben is elfogadható volt a létszám.

Kémiai szakkör

A kémiai szakkör munkája az elmúlt tanévben két irányú volt. Részint az érdeklődőknek alkalmat akartunk adni a kísérletezésre, részint a negyedikesek számára — akik a kémiát érettségi tárgynak választották — lehetőséget biztosítottunk az érettségire való felkészüléshez.

A szakköri tagok zömét az elsősök alkották. A gyakorlati munka jobb elvégzése érdekében két csoportot létesítettünk számukra az első félévben.

Az első csoport szakköri titkára Timár Ferenc I. E, jegyzője Kertész László I. E osztályos tanulók voltak, a szakkör vezető tanára Hoós Erzsébet. A második csoport titkára Wojnarovich András I. D, jegyzője Rajczy Miklós I. C osztályos tanulók voltak, vezető tanáruk: Takács László.

A szakköri tagok a foglalkozásokon a tagozatos osztályok számára létesített laboratóriumban megismerték a fontosabb eszközöket, azok használatát, megtanulták a kísérletekhez szükséges készülékek összeszerelését. A szerzett kétséget a tanult anyaggal kapcsolatos kísérletek elvégzésénél alkalmazták is.

Novemberben a két szakköri csoport a Nagy Októberi Szocialista Forradalom ötvenéves évfordulója alkalmából nagyszabású ünnepi ülést rendezett, amelyen Mengyelejev és Lomonoszov munkásságával kapcsolatos előadások hangzottak el. Az előadásokat falitáblák, grafikonok tették érdekessé és szemléletessé. Az ünnepélyes ülésen a szakköri tagokon kívül nagyszámú érdeklődő vett részt.

A negyedies tanulók részére a második félévben rendezett üléseken az érettségi anyagának gyakorlati és elméleti részét dolgozták fel közösen a jelöltek. Kiemelkedő szakköri munkát végzett Mauthner Vince I. D és Kertész László I. E. Szép szakköri dolgozatukért Répási Beatrix I. A, Binet Mariann, Rajczy Miklós I. C, Fried Tamás II. C dicséretet érdemelnek.

A szakkör a jövőben is alkalmat kíván nyújtani a kísérletezésre, amellet az elméleti tudás, példamegoldó készség fejlesztésére. Ezáltal pedig a Madách Kupa és az Országos Középiskolai Versenyre is felkészít.

Biológiai szakkör

Tekintettel a biológia szakosított tantervű osztályainkra, két szakkört indítottunk e tárgyból.

A Semmelweis biológia szakkör 24 taggal indult. A résztvevők főleg az I. C és I. D osztályból kerültek ki, és nagy lelkesedéssel dolgoztak. Munkájuk nyomán dekoráció került a biológiai előadóba, és állandóan friss cikkek jelentek meg mind az előadó, mint a folyosók falüjságain.

A szakköri üléseken a tagok nagy többsége jelen volt. Különösen jól sikerült az ünnepi szakkör, melyen Micsurin munkásságáról emlékeztünk meg, valamint az akvárium beállításának elméleti és gyakorlati kérdéseiről szóló előadások. A szakköri foglalkozásokon a beszámolókat a tagok tartották. Nemcsak előadások, hanem gyakorlati foglalkozások is voltak (pl. mikroszkópi vizsgálatok),

tartottunk filmvetítést, voltunk az állatkerti pálmaházban és a Gombatermesztési Vállalat kőbányai telepén. Ott megismerkedtünk a gombatermesztés néhány kérdésével.

Összesen kilenc ülést tartottunk. A szakköri titkár Kalmár István I. C osztályos tanuló volt, aki nagyon lelkesen végezte munkáját. Tanárvezető: Vigvári Andrásné.

A Hermann Ottóról elnevezett második biológia szakkör a II. C tagozatos osztály tanulóit foglalkoztatta. A szakköri programban az iskolai állattani anyag kiegészítése szerepelt. A legfőbb célkitűzés az volt, hogy a tanulók a vonatkozó irodalmat önállóan fel tudják használni. Egy-egy előadást képek vetítésével, vagy filmmel kísérték. Általában megtanulták az irodalmat kezelni, ezt bizonyítja, hogy a Madách Kupa versenyen megállták a helyüket, hatan kerültek be az első tíz közé. Különösen jó munkát végzett Hardicsay Zsuzsa és Pál Katalin. — A szakköri munkát erősen zavarta a tanulók sokirányú más elfoglaltsága. Többször kényszerültünk időpont módosításra, de még azután is kevesebben vettek részt a foglalkozásokon, mint az elmúlt évben. A tanárvezető Szentes Ervin volt.

Bélyeggyűjtő szakkör

A szakkör vezetőtanára Szentes Ervin, titkára Kerényi János IV. A osztályos tanuló volt. A tagság kéthetenként tartotta megbeszéléseit, amelyeken a bélyeggyűjtés alapvető ismereteit sajátították el. Számontartották a bélyeggyűjtés időszzerű eseményeit, s megtekintették az időszzerű kiállításokat. Különösen a motívumgyűjtéssel foglalkoztak, s ennek különböző ágait a folyosón elhelyezett bemutató szekrényekben kisebb kiállításokkal szemléltették. A szakkör tagjai az újdonságokat rendszeresen megkapták, a Filatéliai Szemle cikkeit megbeszéltek, és alkalmuk volt egymásközi rendszeres bélyegcserére is.

Sportkör

Kovács Istvánné és Sóllyosi Ottó testnevelő tanárok vezetésével működött. Mind a lányok, mind a fiúk részére lehetővé tette a testgyakorlást az órák kezein túl. Azonkívül a sportköri órákon lehetett javítani az osztályzatokon, vagy pótolni a kimaradt anyagrészeket. A jegyek átlagában iskolai viszonylatban ez a lehetőség 1,5—1,6-es javulást eredményezett.

A sportkörben az egyes szakosztályok rendszeres edzésekkel készültek fel a különböző bajnokságokra.

A legnagyobb népszerűségnek örvendő egyik szakosztály a labdarúgó. Az ősszel megrendezett házibajnokságon 10 osztály 16 csapata vett részt mintegy 80—85 tanulóval. Tavaszi bajnokságra az iskolaépület renoválása miatt nem kerülhetett sor. A résztvevő tanulók közül Lajos Mihály érte el a legjobb eredményt 9 góllal.

A sportkör másik népszerű szakosztálya a kosárlabda. Mind a fiúk, mind a lányok ebben a szakosztályban dolgoztak a legrendszerezesebben és a legeredményesebben. Edzőjük: Fenyődi Béla, akinek munkáját nagy elismerés illeti.

A két leánycsapat létszáma 31 fő volt. 17-en az „A”, 14-en pedig a „B” keretben edzettek. Az „A” csapat mérlege: 22 bajnoki mérkőzésből 21 nyereség. A „B” csapat 22 mérkőzésből csak 9-et nyert meg. A lányok legjobbjai: Tornai

Ildikó IV. A, Sóstarics Ágnes III. D. Jó játékot mutattak még: Németh Mária IV. A és Turi Éva II. B osztályos tanulók.

A fiúk közül a kosárlabda edzéseket 18-an látogatták. A középiskolás bajnokságon 20 csapat között a kilencedik helyet vívták ki. A legjobb teljesítményt Váradi Tamás érte el.

A *turista szakosztály* az idei tanévben új szakosztályvezető tanárt kapott: Székely Zoltánt. A természetjárás megszerettetése volt a főcél. Hazánk természeti szépségeiben bővelkedő egyes vidékeit járták be 18 túrán.

Ezek közül

4 túra 3 napos,
1 túra 5 napos,
1 túra 1,5 napos,
12 túra 1 napos volt.

A szakosztály 85 fővel indult, a kirándulásokon rendszeresen azonban kb. 25 fő vett részt.

A szakosztály munkáját a VII. ker. Természetbarát Szövetség és a Budapesti Természetbarát Szövetség támogatta és ellenőrizte.

A NEVELŐTESTÜLET NÉVSORA, ISKOLAI ELFOGLALTSÁGA

A tanár neve, szaktárgyai	Szolg. éveinek össz.	éveinek száma itt	Melyik osztályban milyen tárgyat tanított	Osztály- főnök
Véghelyi József igazgató magyar—történelem	26	4	IV. C műv. történet	
dr. Héder Jánosné Váróczy Piroska igazgatóhelyettes biológia—földrajz	15	3	III. A, B kémia	
Gyenes Anna nevelési igazgatóhelyettes történelem	10	3	III. A, IV. D történelem	IV. D
Szeewald Ferencné Wieland Mária igazgatóhelyettes magyar—német	32	5	II. B, III. D, IV. B magyar	
Agazoni József matematika—fizika	12	5	I. A, IV. C matematika; IV. A, IV. C, IV. D fizika	IV. C
Bártfai Ödön magyar—történelem	32	7	I. A, II. A, III. A, III. B magyar; III. B történelem	III. B
dr. Csekő Béláné Rakitovszky Ilona oroszl—német—francia szakfelügyelő	27	17	IV. C német; IV. D orosz	

A tanár neve, szaktárgyal	Szolg. éveinek össz.	száma itt	Melyik osztályban milyen tárgyat tanított	Osztály- főnök
dr. Faragó Sándorné Reisz Lenke történelem—könyvtáros	35	15	függetlenített könyvtáros	
Farkas Gyuláné Hölvényi Magdolna magyar—történelem	13	2	I. B, II. D, IV. D magyar; I. B, II. D történelem	I. B
dr. Fazakas Istvánné dr. Molnár Gizella magyar—német—olasz	16	4	I. D, I. E, II. D, IV. C német; III. D, IV. A olasz	
Ferenczy Gyuláné Juhász Etelka orosz	12	7	I. E, II. A, II. D, III. B, III. D orosz	I. E
Gönczi Sámuel földrajz—történelem	31	16	I. A, I. B, I. E, II. B, II. A, II. D, III. A, III. B, III. C, III. D földrajz; IV. B történelem	
Halmágyi Sándorné Kovács Erzsébet történelem szakfelügyelő	26	8	II. C, III. D, IV. A történelem	
Hoós Erzsébet biológia—kémia	13	8	I. A, I. B, I. E, II. C, III. C, III. D kémia; II. B, III. A, III. B biológia	IV. B
Kardos Éva magyar—orosz	3	3	I. B, III. C magyar; I. C, III. A, III. C orosz	III. C
Kovács Istvánné Kovács Júlia testnevelés	17	7	I. A, B, C, D, E, II. A, B, C, D, III. A, B, C, D, IV. A, B, C, D testnevelés	II. D
Kováts Nagy Csabáné Putz Irina rajz—műv. tört.— ábrázoló geometria	20	2	I. A, B, C, D, E rajz; I. A, III. A, IV. C, IV. D műsz. rajz; IV. A, B, D műv. történet	I. A

A tanár neve, szaktárgyai	Szolg. éveinek száma itt	Szolg. éveinek száma itt	Melyik osztályban milyen tárgyat tanított	Osztályfőnök
Körösi Tamásné Papp Tamara orosz	9	5	I. A, B, II. A, IV. D orosz	
Lehoczky Jánosné Nagy Katalin szabás-varrás	5	5	I. B, E, II. A, B, III. C, IV. A, B, IV. C, D szabás-varrás	
Ligeti Csák matematika—fizika	2	2	I. C, D matematika; II. A, III. B, C fizika	I. D
dr. Malatinszky István magyar—német—orosz	35	14	I. A, II. B, III. A német; IV. C orosz	
Muraközy Gyula magyar—latin—görög	21	7	II. C, IV. A magyar; IV. A latin; III. A, B, IV. A, IV. B, C, D lélektan	
Németh Magdolna matematika—fizika	26	11	I. E, II. B, III. B, III. D, IV. B matematika	III. D
dr. Salamon Károly latin—görög—orosz	32	22	III. D latin; I. A, D, II. B, III. A, IV. A, B orosz	
Schanda Jánosné Jahoda Éva angol	2	2	I. A, B, II. C, III. A, C, IV. D angol	
Solymosi Ottó testnevelés	25	20	I. A, C, D, E, II. A, B, C, III. A, B, C, IV. A, B, C, D testnevelés	
Stephanides Éva orosz—angol	2	2	I. B, II. A, B angol; II. C orosz	II. A
Szokolczay József technikus	23	1	I. E, II. A, B, III. C, IV. A, B gyak. foglalkozás	

Székely Zoltán matematika—fizika	2	2	II. C, D matematika; II. C, D, III. A, D fizika
Szentes Ervin biológia—földrajz	29	10	I. A, D, E, II. C biológia; I. C, D, II. C földrajz IV. A
Szolga László ének VII. ker. továbbképzési felügyelő	23	10	I. A, B, C, D, E, II. A, B, C, D ének
Vágó Mária magyar—történelem szakfelügyelő	18	17	II. B, III. C, IV. C történelem
Varga Jánosné Fehér Ibolya magyar—történelem	6	1	I. D, E magyar; I. A, C, D, E, II. A történelem
Vári Jánosné Mogyoróssy Klára matematika	21	8	II. A, III. A, C, IV. A, D matematika III. A
Vigvári Andrásné Nyitrai Ilona biológia—kémia	14	14	I. C, II. A, D, III. C, D biológia; II. A, D kémia; III. C, D lélektan I. C
Zubreczky György magyar—angol	1	1	I. B angol

ÓRAADÓ TANÁROK

Bokor István mérnök		III. B műsz. rajz
Mónus Mária francia—történelem		III. B, IV. B francia
Pauer Zsófia matematika—fizika		II. B fizika

Gyors- és gépírás

Szeben Istvánné igazgató		II. D gyors- és gépírás
------------------------------------	--	----------------------------

Udvarhelyi Pálné
igazgatóhelyettes

I. B, III. D
gyors- és gépírás

Póta Pálné
szabás-varrás

II. D szabás-varrás

Az iskola gondnoka

Horváth Erzsébet

Technikai dolgozók:

Rác Ferencné
Schneider Jánosné
Szabó Józsefné
Szakács Lászlóné
Szakál Andrásné
(hivatalsegédék)

Horváth Kálmánné
Kiss Péterné
(konyhai dolgozók)

Dobovics András
Schneider János
(nyugdíjas dolgozók)

TANULMÁNYI ÉS SPORTVERSENYEK, JUTALMAZÁSOK

Az országos középiskolai tanulmányi verseny döntőjébe jutott tanulók:

Orosz nyelv: Kovács Eszter III. A, Papp Valéria és Szanyi Katalin IV. D.

Matematika: Korányi Gábor III. B, Pálvölgyi Lajos IV. C.

Fizika: Pálvölgyi Lajos IV. C.

Kémia: Szabó László III. A.

Az 1967/68. tanévben meghirdetett Madách Kupa versenyek eredménye

A házi tanulmányi versenyek ebben az évben mennyiségi és minőségi szempontból egyaránt fordulatot jelentettek. A sikeres mozgósítás eredményeképpen 297 tanuló (47⁰/₀) vett részt a versenyeken. Nagyon szép volt az elsősök részvételi aránya: a versenyzők 33⁰/₀-a közülük került ki, de az első évfolyam tanulóinak 50⁰/₀-a, minden második tanuló indult valamelyik szaktárgyból. Megelégedésünkre szolgált, hogy a természettudományos tárgyakból indult a résztvevők fele, s ez egyben kifejezte iskolánk alakuló természettudományos jellegét is. A kiemelkedő teljesítményt nyújtók összesen 4300 Ft pénzjutalmat, s a dicséreteken kívül 39 db értékes ajándékkönyvet kaptak.

A Madách Kupa idei győztese: Kepecs Ágnes II. A.

Magyar irodalom (35 induló): 1. Lezsák Sándor IV. C. 2. Róka Ferenc III. A. 3. Gyetvai Ágnes II. D. 4. Vörös Zsófia II. D. — Könyvjutalom: Holczvéber Éva IV. D, Ipacs Katalin IV. D, Léhner Judit I. B, Tóth Éva I. A, Kalmár István I. C, Olajos Ágnes I. D, Kovács Nóra I. B. — Dicséret: Szentpéteri Sándor IV. C, Koltai Judit I. A, Ruff Ildikó I. A.

Történelem (21 induló): 1. Róka Ferenc III. A. 2. Bartók Anna II. D. 3. Oláh Katalin I. C. — Könyvjutalom: Répási Bea I. A, Dezsényi Zsófia II. D, Hidas Gábor I. C. — Dicséret: Csizmadia Márta II. B, Kovács Mária II. D, Tóth Éva I. A, Valkovics Magda I. B, Ölvedi Györgyi II. D, Molnár Dorottya II. B.

Orosz nyelv (26 induló): I. *Tagozatos osztályok*. 1. Papp Ágnes II. A. 2. Kepecs Ágnes II. A. 3. Nagy Júlia IV. D. — Könyvjutalom: Papp Valéria IV. D.

II. *Nem tagozatos osztályok*. 1. Sitkei Éva I. C. 2. Márkus Éva I. B. 3. Záhonyi András I. A.

Angol nyelv (27 induló). 1. Kepecs Ágnes II. A. 2. Kovács Eszter III. A. 3. Solt Ildikó IV. D. 4. Csizmadia Márta II. B. 5. Arató Éva I. B.

Német nyelv (24 induló). 1. Hortobágyi Edit IV. C. 2. Merényi Anna IV. C. 3. Lajtai Judit IV. C. — Könyvjutalom: Barczy Gyula IV. C, Egerszegi György III. A, Balogh Lea IV. C. — Dicséret: Pálvölgyi Lajos IV. C, Bojtor Magdolna IV. C, Türk Margit III. A, Csejk Anna IV. C, Győri Judit II. B.

Olasz nyelv (11 induló). 1. Molitorisz Éva IV. A. 2. Krizmanich Katalin IV. A. 3. Nagy Katalin IV. A. 4. Pintér Zsuzsa III. D. 5. Balla Éva III. D. 6. Gyalogh Anikó III. D. — Dicséret: Márté Györgyi IV. D.

Matematika (53 induló). 1. Szabó András IV. B. 2. Korányi Gábor III. B. 3. Hidas Gábor I. C. 4. Rajczy Miklós I. C. — Könyvjutalom: Sebők László II. A, Csabai Tibor I. E, Lehel György I. C, Laschober Zsuzsa I. D, Veres Miklós III. A, Kovács Rozália IV. A.

Fizika (24 induló). 1. Pálvölgyi Lajos IV. C. 2. Sebők László II. A. 3. Halász Ágnes IV. B. — Dicséret: Szabó László III. A.

Kémia (26 induló). 1. Merész Péter I. C. 2. Győrvári Katalin I. C. 3. Waskó Gábor III. C. — Könyvjutalom: Radics Edit I. D, Pál Katalin II. C, Malárik Edit I. C, Binet Mariann I. C. — Dicséret: Szabó László III. A, Hardicsay Zsuzsa II. C, Csabai Tibor I. E, Szász Ilona és Laschober Zsuzsa I. D, Egerszegi György III. A.

Biológia (29 induló). 1. Fried Tamás II. C. 2. Tornai Judit II. C. 3. Adorján Ágnes II. C. — Könyvjutalom: Endrédy Györgyi II. B, Ozsváth Gyula I. C, Kruchio Éva II. B, Bukovai József és Kapeller Magda III. A, Székelyhidi Katalin II. C. — Dicséret: Keller Rudolf III. B, Tarnóczy Mária II. C, Hardicsay Zsuzsa II. C, Mezőhegyi Éva III. B.

Földrajz (21 induló). 1. Versitz Ágnes II. D. 2. Piti Katalin és Piti Eszter II. A, I. A. 3. Sárosi István III. D. — Könyvjutalom: Veres Ibolya I. A, Vörös Zsófia II. D, Benedek Éva II. D. — Dicséret: Voith Katalin II. B, Szécsi Ágnes II. B, Pichler Gábor I. C, Császi Anna I. C, Pozsonyi Ágnes I. A, Keller Rudolf III. B, Dózsa Ferenc I. D.

Sportversenyek, az iskolai házibajnokság eredményei

Kispályás labdarúgó bajnokság: 1. IV. D. 2. IV. C. 3. III. A. 4. III. C.

Kosárlabda bajnokság: 1. III. C. 2. II. A. 3. I. C.

Kézilabda bajnokság: 1. II. B. 2. I. A. 3. II. A.

Lányok atlétikai házibajnoksága

Távolugrás: 1. Csilló Zsuzsa I. D. 2. Piti Katalin II. A. 3. Vasi Ágnes I. E.

Magasugrás: 1. Piti Katalin II. A. 2. Szalkó Anna I. D. 3. Százhalmi Kamilla III. D.

Súlylökés: 1. Jaross Katalin I. E. 2. Szölgyén Ildikó IV. B. 3. Godány Gabriella IV. B.

Asztalitenisz-bajnokság (fiúk): 1. Siklósi Péter III. A. 2. Záhonyi András I. A. 3. Szilvási László IV. B. 4. Kemenes Gábor III. C.

Kitüntetések, jutalmazások

● *Kiemelkedő szakköri munkájukért a KISZ Budapesti Bizottságától dicsérető oklevelet kaptak:* Hardicsay Zsuzsa II. C, Szabó László III. A, Radics Edit I. D, Tóth László I. D.

● *1967. november 7-én eredményes közösségformáló munkásságukért könyvtalomban részesültek:* Rucek Éva II. A, Endrédi Györgyina, Turi Éva, Sörös András II. B, Bonta Péter, Pál Katalin II. C, Csicskár Zsuzsa, Gyetvai Ágnes, Hajdu Judit, Vörös Zsófia II. D, Tóth Judit, Türk Margit III. A, Keller Rudolf III. B, Kálmán István III. C, Szabó Zsuzsa II. D, Kobolka Lívia, Tornai Ildikó IV. A, Szölgyén Ildikó IV. B, Csejk Anna, Pálvölgyi Lajos IV. C, Ipacs Katalin, Bánó Judit, Kocsis Lajos, Lajos Mihály IV. D.

● *Aranykoszorús iskolajelvényt kaptak első ízben 1967. november 7-én, a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulója alkalmából 29-en:*

II. A: Kepecs Ágnes, Kutni Éva, Papp Ágnes, Sebők László.
II. B: Czimmermann Kornélia, Hárs István, Rác Ágnes, Turi Éva.
II. C: Bankó Györgyi, Bárdos Zsuzsa, Hardicsay Zsuzsa, Pál Katalin, Székelyhidi Katalin, Urbán Vera.
III. A: Kovács Eszter, Türk Margit.
III. B: Bene Eleonóra.
IV. A: Kovács Rozália, Toldi Katalin, Tornai Ildikó.
IV. B: Halász Ágnes, Tasnádi Klára.
IV. C: Bojtor Magdolna, Hortobágyi Edit, Merényi Anna, Mezei Márta, Pálvölgyi Lajos.
IV. D: Nagy Júlia, Szanyi Katalin.

● *Aranykoszorús iskolajelvényt kaptak az 1967/68. tanév első félévében 40-en:*

I. B. Csongrádi Katalin (5), Gábor Júlia (4,9), Lehner Judit (4,7), Póta Zsuzsa (4,7).

I. C: Császi Anna (4,9), Hidas Gábor (4,8), Rajczi Miklós (4,8), Györvári Katalin (4,7), Sitkei Éva (4,7).

I. D: Laschóber Zsuzsa (5).

II. A: Kepecs Ágnes (5), Békés Vera (4,8), Sebők László (4,7).

II. B: Turi Éva (4,9), Rác Ágnes (4,7).

II. C: Urbán Vera (5), Hardicsay Zsuzsa (4,8), Bárdos Zsuzsa (4,7), Székelyhidi Katalin (4,7).

II. A: Türk Margit (5), Szabó László (4,8).

III. B: Bene Eleonóra (4,7).

IV. A: Kovács Rozália (4,8), Tornai Ildikó (4,8), Nagy Katalin (4,7), Toldi Katalin (4,7).

IV. B: Tasnádi Klára (5), Halász Ágnes (4,8), Szücs Zsuzsa (4,7).

IV. C: Merényi Anna (4,9), Mezei Mária (4,9), Pálvölgyi Lajos (4,9), Bojtor Magdolna (4,8), Csejk Anna (4,8), Hortobágyi Edit (4,7).

IV. D: Nagy Júlia (4,9), Szanyi Katalin (4,8), Miklós Éva (4,8), Ipacs Katalin (4,7).

● *Aranykoszorús iskolajelvényt kaptak az 1967/68. tanév végén 54-en:*

I. A: Záhonyi András (5), Federer Imre (4,9), Fülöp Judit (4,8).

I. B: Gábor Júlia (5), Póta Zsuzsa (5), Csongrádi Katalin (4,9), Mezei Olga (4,9), Arató Éva (4,7), Kovács Nóra (4,7), Lehner Judit (4,7).

I. C: Hidas Gábor (5), Császi Anna (4,9), Sitkei Éva (4,9), Binet Mariann (4,8), Rajczi Miklós (4,8), Győrvári Katalin (4,7), Hardicsay Zsófia (4,7), Malárik Edit (4,7), Malbaski Miklós (4,7), Máté Beáta (4,7), Merész Péter (4,7), Ozsvát Gyula (4,7).

I. D: Laschóber Zsuzsa (5).

I. E: Kertész László (4,8).

II. A: Békés Vera (5), Kepecs Ágnes (5), Sebők László (4,7).

II. B: Turi Éva (5), Czimmermann Kornélia (4,9), Rác Ágnes (4,8), Endrédi Györgyina (4,7), Hárs István (4,7), Molnár Dorottya (4,7), Varga Zsuzsa (4,7).

II. C: Bárdos Zsuzsa (5), Urbán Vera (5), Hardicsay Zsuzsa (4,8), Székelyhidi Katalin (4,8), Pál Katalin (4,7).

II. D: Versitz Ágnes (4,8), Mislai Katalin (4,7).

III. A: Szabó László (5), Türk Margit (5), Kovács Eszter (4,8), Gyulai Katalin (4,8), Molnár Imre (4,7), Romhányi Katalin (4,7).

III. B: Bene Eleonóra (4,9).

IV. A: Kovács Rozália (5), Tornai Ildikó (5).

IV. B: Halász Ágnes (4,8), Tasnádi Klára (5).

IV. C: Merényi Anna (5).

IV. D: Nagy Júlia (5).

**AZ OSZTÁLYOK BESZÁMOLÓI
A TANULÓK NÉVSORA,
EREDMÉNYEI**

I. A

oroszl—német tagozatú osztály

Osztályfőnök:

KOVÁTS NAGY CSABÁNÉ

Szeptemberben az első tanítási napon 41 tanuló várt megilletődve a nagy osztályteremben. Bár az osztályfőnök találkozott már az előzetes szülői értekezleten a szülőkkel, s beiratkozáskor a tanulókkal, de ezek a futó benyomások persze nem jelentettek komoly megismerkedést. Kissé feloldotta a feszültséget az osztályfőnököt fogadó virág s a mellé adott néhány üdvözlő sor. Azután megkezdődött az élet, a közösség kialakulása. Az első hónapokban komoly segítséget jelentett, hogy a III. A — mint patronáló osztály — sokat támogatta közösségünket az első napoktól kezdve. Osztályunk részt vett a III. A osztályának az Októberi Forradalom 50 éves évfordulója alkalmából rendezett klubdelutánján, tavasszal pedig mi hívtuk meg őket a saját klubnapunkra. Az osztály belső életében az első legnagyobb, összeforrasztó közös élmény a nagy őszi kirándulás volt.

Decemberben alakult meg KISZ-szervezetünk a patronáló osztály segítségével. Megalakulása után azonnal bekapcsolódott az iskolai KISZ-életbe, a KISZ által rendezett akciókba. Itt is sok segítséget kaptunk a III. A osztálytól, s Molnár Imrétől, az iskola agit-prop. felelősétől. Mikor megindult a gyűjtés, hogy eredményéből tranzisztoros rádiókat küldjünk Vietnannak, mi is lelkesen vettünk részt, s az osztályok versenyében a harmadik helyet értük el. Részt vett az osztály a jugoszláviai földrengés károsultjai megsegítésére rendezett társadalmi munkában is. Sikeresen indult meg és tartotta üléseit egész évben a politikai kör, ahol a vitákat hol egy szülő, hol a patronáló osztály vagy saját osztályunk egyik tagja vezette. Osztályunkban elég sok ifi-vezető is van, akik az úttörőmozgalomban tevékenykednek.

Noha a közösségben — néhány tanuló kivételével — még nem elég fejlett a vitakészség, annál több benne a kezdeményező erő. Az osztály Répási Bea javaslatára elhatározta, hogy jövőre patronálni fogja az új I. A osztályt. Utolsó, műsoros taggyűlésünkre meghívtuk a jövőendő elsősöket, beszámoltunk egy év tapasztalatairól, s feleltünk kérdéseikre.

A közösség élénk kulturális érdeklődésének megfelelően sokszor voltunk moziban, színházban. megnéztük a Fősvény, Mózes, Lila akác, El Greco, Aranyember, Marat halála, Egy magyar nábob című filmeket, illetve színdarabokat, s többször látogattunk meg egy-egy tárlatot is.

Noha az osztály tanulmányi eredménye számszerűen elég jó, még sok javítanivalónk van. Az viszont jó érzés, hogy mennyien indultak és értek el jó eredményt a Madách Kupa pályázatokon. Könyvjutalmat kaptak: Koltai Judit, Répási Bea, Veres Ibolya. Oklevelet kapott Tóth Éva, Pozsonyi Ágnes, Piti Eszter. S igen komoly eredmény Záhonyi Andrásnak a nem tagozatos osztályok orosz nyelvi versenyén elért harmadik helyezése is.

Reménykedve nézünk az elkövetkezendő új tanév elé, abban a hitben, hogy osztályunk aktivitása a tanulásban éppúgy, mint az iskolai élet más területén még fokozódni fog.

Sorszám	A tanuló neve	Magartítás	Szorgalom	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Német nyelv	Angol nyelv	Matematika	Biológia	Kémia	Földrajz	Testnevelés	Ének	Gyakori. fogl.	Rajz	Tanulmányi átlag	
1.	Bergmann Erika	4	4	4	4	4	3	5	—	3	4	5	5	5	5	5	5	5	4,3
	Bondár Margit	4	4	4	4	4	3	4	—	2	4	4	4	4	3	3	5	4	3,9
	Brasnyó Ildikó	3	3	3	4	3	2	—	3	2	2	1	3	5	4	3	4	4	1
	Császár Albert	5	5	4	5	5	5	—	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5	4,6
5.	Dabasi András	4	3	3	2	4	3	—	3	2	3	3	4	5	5	4	4	4	3,4
	Federer Imre	5	5	5	5	5	5	—	5	4	5	5	5	5	5	5	5	5	4,9
	Fülöp Judit	5	5	5	5	5	5	—	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5	4,8
	Heine Livia	4	5	4	4	4	4	—	4	3	3	3	5	4	4	4	5	5	3,9
	Hoffmann Ferenc	4	4	3	2	4	4	4	—	4	3	3	4	4	5	5	5	5	3,8
10.	Horváth Margit	4	3	3	2	3	2	—	4	3	3	4	4	4	4	4	5	4	3,4
	Jancsó Judit	4	5	5	4	4	5	4	—	3	4	5	5	4	4	4	5	4	4,3
	Kalmár Katalin	4	3	4	4	4	3	4	—	3	3	4	4	4	4	4	4	4	3,7
	Kelemen Kálmán	5	5	4	5	4	4	5	—	4	5	5	5	5	4	5	5	5	4,6
	Kiss József	4	4	3	3	4	4	5	—	4	3	5	4	4	5	4	5	4	4
15.	Koltai Judit	4	4	4	5	4	3	—	5	3	3	3	5	4	5	4	4	4	4
	Kolin Jenő	4	4	3	4	4	3	—	5	4	4	5	4	5	4	4	4	4	4
	Koroknai László	5	5	4	5	4	5	5	—	4	4	4	5	5	5	5	5	5	4,6
	Kovács Zoltán	3	2	2	1	4	2	2	—	1	2	2	3	3	4	3	3	3	1
	Krausz Tamás	4	4	4	4	5	5	—	5	3	3	5	5	5	5	5	4	4	4,8
20.	Madarász Katalin	4	4	4	5	5	4	—	5	4	4	5	5	fm	5	4	4	4	4,5
	Nagy András	5	5	4	5	5	4	5	—	4	4	5	5	4	5	5	5	5	4,6
	Nagy Károly	4	4	5	5	4	5	—	5	2	4	4	4	2	5	3	4	4	4
	Perge László	4	3	3	4	3	—	3	2	3	4	4	4	5	5	5	5	5	3,7
	Piti Eszter	5	4	4	4	4	5	5	—	2	3	3	5	5	5	5	5	5	4,2
25.	Pozsonyi Ágnes	5	5	5	5	5	5	—	5	3	4	4	4	5	5	5	5	5	4,6
	Répási Beatrix	4	4	5	4	5	4	—	4	3	5	4	5	4	5	4	5	5	4,3
	Ruff Ildikó	5	4	5	5	4	4	—	5	3	3	4	4	5	5	5	5	5	4,3
	Somodi Éva	4	3	5	4	3	3	4	—	2	2	3	4	5	5	4	4	4	3,6
	Szabó József	4	4	3	4	3	3	—	4	3	2	3	3	4	5	3	4	4	3,3
30.	Szép Ágnes	3	3	3	4	3	—	4	4	4	3	4	5	4	4	4	4	4	3,7
	Tátrai Zsuzsa	5	4	5	5	5	5	—	3	4	4	4	4	4	5	5	5	5	4,5
	Tóth Éva	4	4	5	4	5	4	4	—	3	3	4	5	5	5	4	4	4	4,2
	Tóth Ferenc	5	4	4	5	4	4	—	5	4	4	4	5	5	5	5	5	5	4,5
	Varga Éva	4	4	4	4	3	5	5	—	3	4	4	5	4	5	5	4	4	4,2
35.	Varga Tamás	3	3	3	3	4	3	2	3	—	4	2	3	5	3	5	4	4	3,3
	Vazinay Mária	3	3	3	3	3	2	—	2	2	3	3	5	4	3	4	3	3	3
	Veres Ibolya	4	4	4	3	4	2	—	4	2	3	3	4	5	5	5	5	5	3,7
	Weiler Katalin	3	3	3	2	4	3	—	2	2	3	2	2	3	3	3	3	3	2,6
	Záhonyi András	5	5	5	5	5	5	—	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5

Kimaradt: Csapó Magdolna
Meszlényi Ferenc

I. B

speciális angol tagozatú osztály

Osztályfőnök:

FARKAS GYULÁNÉ

Osztályunk speciális angol tagozatú. Ez azt jelenti, hogy a tanulók heti 12 órában tanulják az angol nyelvet. A tanítási napok mindegyikén van angol óra, délután pedig — a kötelező tanulószobával párhuzamosan — angol gyakorló órák folynak. Így mindenki egyenlő eséllyel küzdhet a tudás megszerzéséért. A tanulószobán szaktanárok felügyelete mellett készülnek fel a tanulók a többi tantárgyra. Sikertült az osztályt barátságossá, otthonossá tennünk, mindenkinek van külön kis szekrénye, ahol a holmiját tarthatja. Faliújságunkat éber felelősei mindig ellátják friss hírekkel. A tanári asztalon „Tódor”, a hangya-baba őrködik az osztály lankadatlan szorgalma felett.

A II. B osztály patronálta osztályunkat. Önálló alapszervünk januárban alakult meg, de addig is részt vettünk iskolánk KISZ-életében. Igyekeztünk minden ránk bízott feladatot teljesíteni, aktívan dolgozni. Sikeresen zárult az év számunkra, mert a KISZ VB értékelése szerint a második legjobb alapszerv lettünk az iskolában. Fél év alatt hat politikai kört tartottunk. Először a politika alapfogalmaival, a politikai kör szükségességével ismerkedtünk meg, később aktuális politikai eseményekkel foglalkoztunk (cseh kérdés, Martin-Luther King, új gazdasági mechanizmus). Előadást hallottunk az üzemi KISZ-szervezetek munkájáról is. Utolsó oktatásunkon megtekintettük a Korok és vallások című kiállítást. Az oktatások során tágult látókörünk, és vitaszellemünk is sokat fejlődött. Politikai köreink igen látogatottak voltak, létszámunk állandóan 30 fölött volt.

Első közös megmozdulásunk az őszi 3 napos kirándulás volt Parádra. Ez sokat segített nekünk egymás megismerésében. Később tartottunk egy osztálynapot, ahol megajándékoztuk egymást. Szellemes műsorunk nagy tetszést aratott. Az iskolai ünnepeken kívül osztályunk is irodalmi összeállításokkal emlékezett meg November 7-ről, Március 15-ről, a Tanácsköztársaság megalakulásáról. Márciusban tavaszi klubnapot tartottunk, májusban pedig vendégül láttuk a jövő angoltagozatos osztály tanulóit, kiket majd mi fogunk patronálni.

Tanulmányi szempontból igen előnyös helyzetben vagyunk. Sokat jelent a kötelező tanulószoba. Itt mindenki lelkiismeretesen készül, sőt alkalom nyílik egymás segítésére is. Félévben az iskola második osztálya lettünk, év végén: *első*. Hiányzásunkat igyekeztünk a minimálisra szorítani, de a téli influenzajárvány közbelépett, s így csak annyit tudtunk elérni, hogy nincs igazolatlan mulasztásunk.

Az osztály szülői munkaközösségével igen jó kapcsolatunkat híven tükrözi az a tény, hogy igen tevékenyen vesznek részt osztályunk szobáiban, otthonosabb tételében (osztály festése, takarítása, függönyökkel való ellátás, virágok és képek ajándékozása).

A szakkörök munkájába csak részben tudtunk bekapcsolódni. Csak azokban működöttünk, melyeket szerdán tartottak, így a rajzszakkörben és a Tháliában. Osztályunk rendezte a női atlétikai bajnokságot, és kivettük részünket az iskola kosár- illetve kézilabda csapatának munkájából is.

A KISZ által rendezett társadalmi megmozdulásokban magas létszámmal, tevékenyen vettünk részt. Kukoricatörés, konzervgyári munka, fákyás felvonulás, tranzisztor-akció, próbázások — mind nagyon jól sikerültek. A Madách Kupa versenyen

30 tanuló vett részt közülünk. Díjazottak voltak: Márkus Éva, Kováts Nóra, Lehner Judit, Valkovics Magdolna, Póta Zsuzsa, Arató Éva.

Sikeres évünk után igyekszünk a következő időszakban még jobban dolgozni tanulmányi téren és a KISZ-munkában egyaránt.

Sorszám	A tanuló neve	Magatartás	Szorgalom	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Angol nyelv	Matematika	Biológia	Kémia	Földrajz	Testnevelés	Ének	Gyakorl. fogl.	Rajz	Tanulmányi átlag
	Arany Ildikó	4	4	3	3	3	2	3	3	3	3	5	5	5	5	5	3,6
	Arató Éva	5	5	5	4	5	5	5	5	5	5	5	4	5	5	4	4,7
	Badó Ágnes	5	5	3	4	4	3	3	3	4	3	4	5	5	5	4	3,8
	Bak Rózsa	4	4	3	3	4	3	4	3	3	3	3	4	5	4	4	3,6
5.	Bakó Brigitta	4	4	4	4	4	3	4	3	3	3	3	4	5	5	4	3,7
	Balogh Judit	5	4	5	5	5	3	4	3	5	4	5	4	5	4	4	4,3
	Bánlaki Mária	4	5	4	4	4	4	5	4	4	4	5	5	5	5	5	4,4
	Barabás Anna	4	5	4	5	4	3	4	3	5	4	5	4	5	5	4	4,2
	Berek Erzsébet	4	5	4	4	4	3	3	3	4	3	4	5	4	5	5	3,9
10.	Budavári Éva	5	4	4	4	4	3	3	3	4	3	5	4	5	4	4	3,8
	Csatáry Krisztina	4	4	5	4	5	3	3	3	3	3	3	4	5	5	4	4
	Cseke Dalma	5	5	5	4	5	5	4	4	4	4	4	5	5	5	5	4,5
	Csongrádi Katalin	5	5	5	5	5	5	5	4	5	5	5	5	5	5	5	4,9
	Eszenyi Éva	4	5	5	5	4	4	4	3	4	3	5	fm	5	5	5	4,3
15.	Földes Dorottya	5	5	4	5	5	3	4	4	5	5	5	4	5	5	5	4,5
	Gajdán Márta	4	4	4	4	3	2	3	2	3	3	3	5	5	4	4	3,4
	Gábor Júlia	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
	Gulácsi Ildikó	4	4	4	3	4	2	3	3	3	3	3	5	4	5	5	3,7
	Gulyás Éva	4	4	5	4	4	3	3	3	4	3	4	5	5	5	5	4
20.	Gyurkovics Katalin	4	5	4	4	3	4	5	3	3	4	4	5	5	5	5	4,1
	Harter Mária	4	4	3	3	2	3	2	3	3	4	5	5	4	4	4	3,3
	Jávorfai Judit	4	4	5	4	4	3	5	3	3	3	4	5	5	4	4	4
	Kassai Ida	5	5	4	4	4	2	4	4	5	5	5	4	5	5	4	4,2
	Kántor Anna	5	5	4	4	5	4	4	4	4	5	5	5	5	5	5	4,5
25.	Kertész Judit	5	4	5	4	5	4	5	3	4	3	5	5	5	5	5	4,4
	Kováts Nóra	5	5	5	5	5	4	5	4	5	4	5	5	5	5	5	4,7
	Lehner Judit	5	5	5	5	5	5	5	3	5	4	5	5	5	5	5	4,7
	Márkus Éva	5	5	5	4	5	4	4	4	5	4	5	5	5	5	5	4,5
	Mezei Olga	5	5	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4,9
30.	Mogyorósi Mária	5	4	4	3	4	2	4	3	3	3	4	4	5	5	5	3,7
	Oláh Judit	5	4	4	4	3	3	4	4	4	3	4	5	4	5	4	3,9
	Nagy Edit	5	4	4	5	3	3	4	4	4	4	4	5	5	5	5	4,3
	Papp Ildikó	4	4	4	4	3	3	3	2	3	3	4	5	5	5	5	3,7
	Poczók Marianna	4	4	4	5	3	4	4	4	3	4	3	5	5	4	4	4
35.	Póta Zsuzsanna	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
	Rózsa Ilona	5	5	4	4	4	4	4	3	4	3	5	5	5	5	4	4,1
	Széll Katalin	5	5	4	4	5	3	4	5	5	5	4	4	5	5	4	4,3
	Szuromy Ildikó	4	5	4	4	5	5	5	3	4	4	4	3	5	5	5	4,3
	Tyczynski Katalin	5	5	4	5	4	5	4	4	4	4	4	4	5	5	5	4,5
40.	Valkovics Magda	5	5	5	4	5	5	5	4	4	4	5	4	5	5	5	4,6

I. C

biológia—kémia tagozatú osztály

Osztályfőnök:

VIGVÁRI ANDRÁSNE

Szeptemberben 42 várakozással teli arc fogadott. Ismerkedtünk egymással. Az ismerősök megkeresték egymást, a többség azonban egy kicsit idegenül érezte magát. És aztán jött a munka, jöttek az első órák. Hogyan lehet bejutni a KISZ-be? Egyre többen kérdezték ezt. A feleletet megkapták a patronáló osztálytól. Aztán jött a nagy kirándulás Dobogókőre. Nagy izgalom: ki melyik szobába kerül? A kis szobák vonzóak, de nem kerülhet mindenki oda. Győrvári Katiék vállalják az előnytelenebb nagy szobát. Számháború és utána a zsványbarlang! Ezt a megázást, azt hiszem, sosem felejtjük el. Ezen az estén a lányszobában éjfélig szárítják a vizes ruhákat, hogy másnap mindenki mehesse a túrára. Másnap este vidáman folyik a közös játék. Már nem érzi magát senki sem magányosnak. Már összetartoznak!

Ez után ismét munka következett: a tanulás. Ez az osztály szívesen tanult az év folyamán, érdeklődésük sokirányú. A biológián és a kémián kívül szívesen tanulták az irodalmat és a történelmet is. Az orosz és az angol nyelv okozta a legtöbb nehézséget. Félévkor 3,94 eredményt értünk el, ez az iskolai harmadik helyet jelentette. A legkevesebb mulasztásért indított versenyt viszont megnyertük. Ennek jutalma volt a hangulatos vacrátóti kirándulás.

Már decemberben megalakult az önálló KISZ-alapszervünk, 12 taggal; megválasztották a vezetőséget: a titkár Lehel György lett. A KISZ-foglalkozások színvonalasak, érdekesek, s gyorsan nő az alapszerv. Év végén már 26 tagunk van.

A téli járületben szinte mindenki részt vett a konzervgyári társadalmi munkában — ezzel járultunk hozzá a földrengés sújtotta debári iskolások megsegítéséhez.

Nagy élményt jelentett a három jól sikerült osztály klubnap. Az ügyes műsorok, vetélkedők az osztály sokszínűségét bizonyítják.

A tavaszi járőrversenyen az egyik csoportunk útvonalelő lett. Óriási az izgalom: egy tortát 45 felé vágni nagyon nehéz. De azért mindenkinek jutott!

Vietnami szolidaritási hónap — tranzisztor akció. Mindenki újságpapírt gyűjt — de a pénzösszeg még kevés. Ekkor megalakulnak a papírgyűjtő brigádok. Az összegyűjtött 350 Ft azonban már csak az iskolai ötödik helyet biztosította. Ezért is dicséretet érdemel az osztály.

Az I. C osztály nagy része részt vett az állatkerti biológia vetélkedőn, és Ballagó Rózsa és Kalmár István bejutott az első tíz helyezett közé.

A Madách Kupa iskolai versenyben az osztály 34%-a ért el helyezést. Kémiából az első helyezést Merész Péter, második helyezést Győrvári Katalin érte el. Orosz nyelvből az első helyen Sitkei Éva végzett. Oláh Katalin történelemből, Hidas Gábor és Rajczy Miklós matematikából harmadik helyet ért el.

Az osztály-faliújságon szívesen olvassuk Kalmár Pista színes, humoros cikkeit, az iskolai rajzkiállításokon örömmel láttuk az osztály több tagjának munkáját.

Az I. C osztályba 42 vidám diák jár. Jól érzik magukat együtt, de néha talán túl hangosak — ami bizony rontja az órákon a fegyelmet.

Az év végi eredményt még nem tudjuk, de reméljük, sikerült javítani a félévi eredményen. Ehhez, sajnos, nem járult hozzá mindenki; néhányan nem vették elég komolyan a tanulást. Szeretnénk, ha ezek a lányok, fiúk is elgondolkodnának ezen. Jövőre rájuk is számítunk!

Sorszám	A tanuló neve	Magartatás	Szorgalom	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Angol nyelv	Matematika	Biológia	Kémia	Földrajz	Testnevelés	Ének	Labor. gyakorlat.	Rajz	Tanulmányi átlag
	Ballágó Rózsa	5	4	5	3	5	3	3	4	5	4	4	5	5	4	5	4,2
	Barabás Gabriella	4	4	4	3	4	2	3	3	3	3	3	5	5	4	5	3,6
	Binet Marianna	5	5	5	5	5	4	5	5	5	5	5	5	5	5	4	4,8
	Bóbis Benő	4	3	4	3	3	2	1	3	2	2	3	3	5	3	4	1
5.	Bogár Ágnes	5	5	4	5	4	4	5	4	5	4	4	5	4	4	4	4,3
	Borókai György	5	4	5	4	4	3	4	4	4	5	5	5	5	5	5	4,4
	Császi Anna	5	5	5	5	5	5	5	4	5	5	5	5	5	5	5	4,9
	Ercsényi Ferenc	4	4	4	4	4	4	3	4	4	2	3	3	4	3	5	3,6
	Figezki Zsuzsa	4	4	3	3	3	2	2	3	3	3	3	fm	3	4	4	3
10.	Fischer Kálmán	3	3	3	3	3	2	3	2	4	3	3	5	5	4	4	3,3
	Gyórvári Katalin	5	5	5	5	5	5	4	4	5	5	5	5	5	5	4	4,7
	Hardicsay Zsófia	5	5	5	5	5	4	5	4	5	5	5	5	5	5	4	4,7
	Hidas Gábor	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
	Kalmár István	5	5	5	4	5	5	4	3	5	5	4	fm	5	5	5	4,5
15.	Katona Zsuzsa	5	5	5	3	5	4	4	3	5	4	4	4	5	5	4	4,2
	Kelemen Violetta	4	4	4	4	5	3	3	3	4	4	4	4	5	4	4	3,9
	Kopp Miklós	3	4	3	4	4	3	3	4	4	4	4	4	5	4	4	3,8
	Kovács Pál	4	4	4	4	3	4	4	3	3	5	4	3	5	4	4	3,8
	Kövi Rita	5	5	5	4	4	5	5	4	4	4	4	5	5	5	4	4,4
20.	Kulcsár Tamás	4	4	3	4	4	3	4	4	3	4	3	4	4	5	4	3,9
	Lehel György	5	4	5	5	5	4	5	5	4	5	4	5	5	4	5	4,6
	Légrádi Rita	5	5	5	4	4	4	4	4	4	4	4	fm	5	4	4	4,1
	Malárik Edit	5	5	5	4	5	5	4	4	5	5	5	5	5	5	5	4,7
	Malbaski Miklós	4	5	5	5	5	5	5	4	5	4	5	4	5	5	5	4,7
25.	Máthé Beáta	5	5	4	5	5	5	4	5	5	5	5	5	5	5	4	4,7
	Merész Péter	5	5	5	5	4	5	4	5	5	5	4	5	5	5	5	4,7
	Módos Károly	4	4	4	3	4	3	3	5	4	5	4	3	5	4	3	3,8
	Nagy József	4	4	4	3	4	3	3	3	4	4	3	5	5	4	4	3,7
	Nagy Vera	4	4	3	3	4	3	3	3	3	3	3	5	5	4	5	3,6
30.	Nagyidai Ágnes	5	5	5	5	4	4	4	4	4	4	4	4	5	4	5	4,3
	Oláh Katalin	4	4	5	3	5	2	3	3	4	3	4	5	5	3	4	3,7
	Ozsváth Gyula	4	4	5	5	5	4	5	4	5	5	4	5	5	5	5	4,7
	Pichler Gábor	4	5	5	4	5	3	5	3	5	4	5	5	4	4	5	4,3
	Rajczy Miklós	4	5	5	5	5	5	4	5	5	5	5	fm	4	5	5	4,8
35.	Simon Ferenc	4	4	4	4	4	4	3	3	3	4	4	5	5	3	4	3,8
	Sitkei Éva	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
	Szabó Bálint	4	4	4	3	4	3	4	3	4	3	3	5	4	4	3	3,6
	Szell András	4	4	4	4	4	3	4	4	5	4	4	fm	3	4	4	3,9
	Tál Gyula	3	4	4	3	4	3	4	3	3	4	4	5	5	4	5	3,9
40.	Tóth Katalin	5	4	5	5	5	5	4	4	5	4	4	5	5	4	4	4,5
	Török Miklós	4	4	4	4	5	3	4	3	5	4	4	4	5	4	4	4

Nem osztályozható: Rempert Éva

I. D

osztály

Osztályfőnök:

LIGETI CSÁK

Az évnyitó napján mind a 41-en megilletődötten léptünk az osztályterembe, s titokban méregettük egymást. Szorongásunk indokolt volt: egyformán „kezdők” voltunk. Hol tartunk most? Mi a jövő feladata?

Az ismerkedés nem könnyű. Mindenki egy külön világ. De az év jól kezdődött: háromnapos kirándulással a Bakonyba. Veszprém, Zirc, Gézaháza, Csesznek, Cuhavölgye, mind gyönyörű táj, önmagában is kedves emlék, egyben nagyszerű színhely barangoláshoz, számháborúhoz, tábortűzhöz, focizáshoz. A kirándulás nemcsak szórakozás, időnként erőpróba is. Itt ismerjük meg az embereket: ki nyafog, ki túri a fáradságot, s néha a fájdalmat is. És azokkal, akik a természetet szeretik, a kirándulást folytattuk tovább: még ősszel Nagyszénás, Újlaki-hegy, Dobogókő, télen szánkázás, ismerkedés a sível, tavasszal Kevélynyereg, Börzsöny, sátoros biciklitúra a Velencei-tóhoz.

Az osztályközösség kialakulásának folyamatában a KISZ-alapszerv játszott a legfontosabb szerepet. Persze, még nem megy minden simán, s a közös munkát még kíséri néha a vita, a megnemértés; még szükséges néha a tanári irányítás, intelem. A tagfelvétel az első perctől kezdve központi téma volt, olyannyira, hogy ebből, sajnos, még személyi ellentétek is fejlődtek. Hiába, nehéz egyenrangú félnek bírálatot mondani, de még sokkal nehezebb azt megértéssel elfogadni.

A KISZ az osztály politikai és kulturális életének irányítója lett. Egyik legfontosabb tevékenységként a politikai kört említenénk, melyet fokozatosan egyre önállóbban szerveztek meg. Ezekon olyan fontos témák kerültek napirendre, mint a Nagy Októberi Szocialista Forradalom magyar- és világtörténeti jelentősége, a Pueblo-ügy, a vietnami háború, az elnökválasztás, a francia bel- és külpolitika, a Konzultatív Tárlálcsozó, a második világháború befejezésének körülményei. Részt vett az osztály az iskola vietnami szolidaritási mozgalmaiban. Önálló megemlékezéseket szerveztek és rendeztek a fontosabb évfordulókra.

A kulturális élet valamivel szerényebb volt. De azért többször voltunk színházban, moziban, múzeumban, megnéztük a szovjet technikai kiállítást és jártunk a Budai Várban. De maga az osztálydekoráció sem lebecsülendő kulturális, politikai tevékenység. Bár formailag még sokat tanulhatunk, tartalmában, mozgalmasságában, sokrétűségében nagyon fejlődött az év folyamán.

Eredményeinkből látható, hogy az I. D nem elveszett osztály. De, mint valami kevésbé olajozott új szerkezet, még itt-ott csikorog. Közös ügyünk ezen segíteni, s megtenni mindent, nehogy széteszen alkatrészeire. Az aggodás nem alaptalan, mert az elszigetelődött baráti körök feloldódása még csak a jövő egyik megoldandó kérdése.

A tanulmányi munka nem véletlenül szorult az utolsó helyre. Nem a fontosságát, de egy kicsit az eredményességet példázza ez. Az általános iskolai eredményhez képest az osztály átlaga 0,8-at romlott. Többször volt téma ez év közben, de a vitatkozáson túl tovább nem jutottunk. Pedig a képességeket tekintve, még nagyon nagy lehetőségeink vannak. A jövő tanév legfontosabb feladata, hogy ezeket valóra is váltsuk.

Sorszám	A tanuló neve	Magatartás	Szorgalom	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Német nyelv	Matematika	Biológia	Kémia	Földrajz	Testnevelés	Rajz	Gyakorl. fogl.	Rajz	Tanulmányi átlag	
	Ágoston Márta	5	5	4	4	5	5	5	3	4	3	4	4	5	4	4	4,1	
	Bajner Agnes	3	4	5	5	5	3	4	3	4	3	5	4	5	5	4	4,2	
	Balogh János	4	4	4	4	4	3	2	3	3	2	3	5	4	4	4	3,4	
	Borsi Erzsébet	5	5	4	4	5	3	5	4	5	4	5	4	5	5	4	4,3	
5.	Csillag Ferenc	4	3	3	3	3	3	2	2	2	3	3	5	5	4	3	3,1	
	Csilló Zsuzsanna	5	5	4	5	4	5	5	3	4	4	5	5	5	5	5	4,4	
	Deli Adrienne	4	4	4	4	4	3	4	4	4	4	3	3	4	4	3	3,6	
	Dózsa Ferenc	4	5	4	4	4	4	5	4	4	4	4	5	5	5	4	4,3	
	Eiselt Róbert	4	3	4	3	4	3	4	3	2	3	4	5	5	4	4	3,6	
10.	Fábián István	5	4	5	4	4	5	5	5	3	4	3	5	4	4	5	4,3	
	Fehér József	4	3	3	3	4	3	3	4	2	3	3	3	3	4	3	3,1	
	Gazdag Mária	4	4	3	4	3	3	3	4	3	3	4	5	4	4	4	3,6	
	Gál György	4	3	3	4	3	2	2	4	2	2	2	frn	5	2	4	2,9	
	Gáti Tamás	5	5	4	4	4	4	4	5	4	5	5	4	4	4	5	4,3	
15.	Gyarmati Erzsébet	4	4	4	4	3	2	2	3	3	3	4	5	5	4	5	3,6	
	Halasi Dezső	4	4	4	4	5	2	3	3	4	3	4	4	4	4	4	3,6	
	Hollósi Margit	5	5	4	4	4	4	3	3	4	5	4	5	5	5	4	4,1	
	Jónutz Katalin	4	5	3	3	4	4	3	3	4	3	4	5	5	5	4	3,8	
	Kazár Ferenc	3	3	3	4	3	4	1	2	2	3	2	5	5	3	4	1	
20.	Kinyik Mária	4	4	4	3	3	2	2	3	3	4	3	4	4	4	5	3,3	
	Kiss Miklós	5	5	5	4	5	4	5	5	4	5	5	5	5	4	5	4,6	
	Laschober Zsuzsanna	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	
	Lovász György	4	4	5	3	5	2	4	3	4	4	4	4	4	5	4	4	3,9
	Lovász Márta	4	4	4	4	4	4	5	3	3	4	4	5	5	5	5	4,2	
25.	Mauthner Vince	4	4	3	3	4	3	4	5	4	5	4	5	4	5	5	4,1	
	Nagy Ildikó	5	4	4	5	3	3	4	3	3	5	3	5	5	4	5	4	4
	Olajos Ágnes	4	4	5	5	5	4	5	4	4	4	4	5	5	4	4	4,4	
	Pap György	4	4	3	4	4	3	4	3	3	4	3	5	5	5	4	3,8	
	Radics Edit	5	4	4	4	4	3	2	4	4	5	4	5	4	5	5	4	4
30.	Roth Ágnes	4	3	4	4	4	4	4	2	3	3	3	5	4	3	4	3,6	
	Slimbarszki Károly	5	4	4	4	4	3	4	4	4	4	4	5	4	4	5	4	4
	Szalkó Anna	4	4	3	4	3	3	3	5	4	5	4	5	5	5	4	4	4
	Szász Ilona	4	4	5	5	5	4	5	4	4	5	4	4	4	5	5	4,4	
	Szinay Zoltan	4	4	3	4	4	4	3	3	2	3	3	4	5	4	4	3,5	
35.	Szücs Attila	4	4	5	4	4	3	2	4	3	5	4	4	5	5	5	4	4
	Takács Ilona	5	5	5	5	5	4	4	3	3	4	4	4	5	5	4	4,2	
	Tóth László	5	4	4	5	5	5	5	5	4	4	4	4	5	5	5	4,6	
	Urbán György	3	3	4	5	4	3	4	4	3	2	3	2	5	3	4	3,5	
	Varga György	4	3	4	5	3	4	5	4	3	5	3	3	4	5	4	4	4
40.	Woynárovich András	4	4	4	4	4	2	3	4	3	5	3	5	4	4	4	3,7	

I. E

osztály

Osztályfőnök:

FERENCZY GYULÁNÉ

Szeptemberi létszámunk 38 volt, novemberben videkről került hozzánk még egy leány, így lettünk 39-en. Tanév közben nem maradt ki senki. A tanulók Budapest 10 kerületéből, 22 helyről jöttek iskolánkba. Három ismétlő tanulónk is volt. Az a tény, hogy a tanulók nem ismerték egymást, pozitív szerepet játszott az osztályközösség kialakulásában; a tanév eleji, szeptemberi háromnapos kirándulás után az idegenség eltűnt, felengedett a feszült hangulat. Már gyorsabban összebarátkoztak. Eleinte sok gondot okozott a fiú-leány kapcsolat, a leányok lekezelő gesztusaira a fiúk kamaszdurvasággal reagáltak. Sokat beszélgettünk erről osztályfőnöki órán és szülői értekezleten is. Év végére elmúlt ez a feszültség, tudják az osztály tanulói, hogy azonos jogaik s kötelességeik vannak, eljutottunk ahhoz, hogy jó alapot teremtsünk egy jó osztályközösséghez. Ez biztató jel.

A KISZ-szervezet idén januárban alakult meg az osztályban 5 taggal; jelenleg 27 KISZ-tag van, KISZ-munkájukat lelkiismeretesen végezték, kivéve az „osztálynapló”-t. Nem voltak elég önállóak, sok segítséget igényeltek, de a tanév végére már születtek önálló kezdeményezések is. Még a vezetőség, sőt a titkár munkája sem volt kifogástalan. A jövő tanévet új vezetőség választásával kezdjük, jól megtervezzük a taggyűléseket, gondoskodunk színesebb, változatosabb anyagról. A politikai körök mind témájukat, mind a résztvevők aktivitását tekintve, jól sikerültek. Témáik a következők voltak: Mi a politika? A Szovjetunió 50 éve. Görögország politikai helyzete. Az új gazdasági mechanizmus. A világpolitika. Három tavasz ünnepe. Gyarmati Ifjúsági Napok. Vietnam. VIT-vetélkedő.

Az osztály közös megmozdulásain örömmel, s csaknem teljes létszámmai vettek részt. Voltunk kétízben együtt moziban (Csapda — Fiúk a térről) és kétszer színházban (Fösvény — Spartacus). Jól sikerült a május 12-i kirándulásunk, amikor a Papp-szigeten voltunk egy magántelken az egyik szülő jóvoltából, s vasárnap lévén, több szülő is eljött.

Kétízben voltunk a Konzervgyárban társadalmi munkán, jövő évi tervünk, hogy egy gyermekotthont patronáljunk.

A szülők kapcsolata jó az iskolával, segítettek, részt vettek az osztály megmozdulásaiban. Koós Péter édesapja azonkívül, hogy megszervezte a kirándulást, két politikai kört is vezetett. Gödri Gábor szülei a Papp-szigeti kirándulás szervezői voltak. Az egyik politikai körre Danilakisz Katalin édesapja elhozott két görög elvtársat, akik a mai görög helyzetről tartottak előadást. Klubnapunk előkészítésében Fövényesi Ágnes, Kóbor Éva, Kovács Lea és Horváth Zsuzsa édesanyja segédkezett.

A tanulmányi munkában van kifogásolnivaló. Igaz, hogy 3,8-as átlaggal indult az osztály, de ez az átlag csak a többi négy osztályhoz viszonyítva alacsony. Nem a tanulók képességeivel van baj, hanem szorgalmukkal, ez tükröződik a két nyelvi tantárgynál is. Kevés akaraterővel rendelkeznek. Utóbbi hónapokban egymást segítették matematikában, nyelvekben.

A Madách Kupa versenyen három tanuló indult; Csabai Tibor matematikából könyvjutalomban, kémiaiából oklevélben részesült. Szakköri munkában részt vettek: matematika — Kovács Mária, Csabai Tibor, Tóth Ferenc, Menzer Gábor, Koós Péter;

kémia — Danilakis Katalin, Timár Ferenc, Csabai Tibor, Danilakis Katalin a görög színjátszó-csoportban is részt vett.

Az osztályban aránylag sokan sportolnak. Lugosi István úszik, s e hónapban Berlinbe utazik ifi-versenyre. Jaros Katalin kézilabdázik, Danilakis K. és Arkovits L. kosaras, Kovács Lea, Nagy Ilona, Gallai Judit és Hamara Mária teniszezik, Eckert Andrea és Nagy Izabella művészi tornára jár, Köbor Éva evez, Gödri Gábor vízilabdás, Koós Péter atletizál, Kovács Mária asztaliteniszező. A jövő tanévben a tanulmányi eredménytől tesszük függővé a további sportolást.

Sorszám	A tanuló neve	Magatartás	Szorgalom	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Német nyelv	Matematika	Biológia	Kémia	Földrajz	Testnevelés	Ének	Gyakorl. fogl.	Rajz	Tanulmányi átlag
	Arkovits Lajos	3	3	4	5	3	3	3	4	3	3	3	5	5	4	4	3,7
	Bácsvári Piroska	5	3	4	4	4	3	2	2	3	3	3	2	4	4	4	3,2
	Bugár Frigyes	4	3	3	2	3	3	3	3	2	3	3	5	4	4	4	3,2
	Csabai Tibor	4	3	3	4	3	3	2	5	3	5	3	3	5	5	4	3,6
5.	Csiszér Veronika	4	2	3	4	2	2	2	2	2	1	2	fm	2	4	3	1
	Csizmadia László	3	3	4	4	5	4	5	4	3	3	4	3	5	4	4	4
	Danilakis Katalin	3	2	3	4	3	3	2	1	3	3	5	fm	4	3	4	1
	Eckert Andrea	3	2	4	4	4	2	3	1	3	2	3	5	4	4	3	1
	Fövényesi Ágnes	4	3	3	3	2	2	2	4	2	2	3	5	4	5	4	3
10.	Gallai Judit	4	2	3	4	3	2	2	2	2	2	3	5	4	4	4	3
	Gödri Gábor	3	3	3	3	3	4	3	3	2	3	3	5	4	4	4	3,3
	Hadányi Mária	4	4	3	5	5	5	5	5	4	5	5	3	5	5	3	4,4
	Hamara Mária	4	3	4	3	4	3	3	3	4	3	4	5	4	3	4	3,6
	Horváth Zsuzsanna	2	2	3	3	3	2	2	1	2	1	2	5	3	2	4	1
15.	Jaros Katalin	5	4	4	4	4	3	4	3	4	3	5	4	5	5	4	4
	Jeney Zoltán	4	3	3	3	3	3	2	2	3	2	3	3	4	3	3	2,3
	Kertész László	3	5	5	5	5	5	5	4	5	5	5	5	5	4	5	4,8
	Király János	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	4	3	3	3,1
	Köbor Éva	3	3	4	4	4	3	5	3	2	2	3	2	3	4	4	3,3
20.	Koós Péter	5	3	3	3	2	4	4	4	2	3	4	5	5	5	4	3,6
	Kovács Lea	4	3	4	4	4	4	4	3	3	3	3	4	4	3	4	3,6
	Kovács Mária	4	2	3	3	4	1	1	4	2	2	2	5	3	4	4	1
	Lugosi István	5	3	2	3	3	2	2	4	2	3	3	5	4	5	4	3,2
	Menczer Gábor	5	5	3	4	4	4	5	5	4	5	4	fm	5	4	4	4,2
25.	Nagy Ilona	3	3	4	5	4	3	3	3	3	3	3	4	5	3	3	3,5
	Nagy István	3	3	3	4	3	2	3	3	2	3	3	3	4	4	3	3
	Nagy Izabella	4	4	4	5	5	5	4	4	4	4	4	5	4	5	5	4,5
	Nagy János	3	4	3	2	3	3	3	4	3	2	3	5	5	5	5	3,5
	Szabóky Mária	3	3	4	4	4	3	4	3	2	2	3	4	4	4	3	3,2
30.	Szalóky István	4	3	4	4	4	3	3	4	2	3	3	4	5	4	5	3,6
	Szily Krisztina	3	3	4	4	4	2	2	2	3	2	2	fm	4	4	4	3
	Timár Ferenc	3	4	4	5	5	4	4	4	4	5	3	3	5	4	3	4
	Tóth Ferenc	2	3	2	4	2	2	3	5	2	3	3	4	4	4	4	3,2
	Tóth Piroska	5	3	3	4	4	3	3	4	3	3	4	3	5	5	5	3,6
35.	Trencsér Sándor	4	4	3	4	2	3	3	3	2	3	4	fm	5	4	4	3,3
	Tulit József	4	4	3	3	4	3	3	4	3	3	fm	3	4	4	4	3,3
	Ujvári József	3	3	2	2	3	2	2	2	2	2	2	5	3	4	3	2,6
	Vasi Ágnes	3	3	4	4	3	3	4	2	2	2	2	5	3	4	4	3,2
	Végh Annamária	4	2	3	4	2	2	2	3	2	1	2	3	4	3	4	1

II. A

orosz tagozatú osztály

Osztályfőnökök:

STEPHANIDESZ ÉVA

A tanévet 30-an kezdtük és 29-es fejeztük be. Az idei osztálykép kicsit elgondolkoztató. Túl sokat vártunk? Rosszabbak a képességek?! — Nem, erről szó sincsen. Mégis több a bukás, rosszabb a tanulmányi eredmény, a jók közül is sokan hanyatlottak, fegyelmezetlenség, lazaság lépten-nyomon. Sokan erre azt válaszolják: nehéz kor; már itthon érzik magukat az iskolában, már önálló „gondolkodó” felnöttek, ha jogokról van szó, de csakis akkor! Tehát javában kamaszok. Ezzel pedig nem lehet mindent megmagyarázni; így a meg nem tartott ígéretek sorát, az igazolatlan órák nagy számát stb. Sokan úgy érzik, hogy a tanulás, gyakorlás megterhelő túlzás, elég a házi feladatot valakiről lemásolni. Pedig a kezdeményezések sora mutatja a jószándékot, de a kivitelezés bizony elmarad. Az osztály képtelen a rendszeres jó munkára. Pedig a kampányszerű feladatokat lelkesen és nagyon jól végzi el. Pl.: a NOSZF 50 éves évfordulójának megünneplése, tranzistorakció, iskolai járőrverseny.

A tanulmányi átlag nem romlott a tavalyihoz képest, változás csak azon belül történt. Osztályunkban kiemelkedő tehetségű tanulók találhatóak, amit az is bizonyít, hogy mienk ebben az évben a Madách Kupa. Ezt a dicsőséget osztályunknak Kepecs Ágnes szerezte meg orosz és angol helyezéssel. De előkelő helyen végzett Papp Ágnes (orosz I. díj), Piti Katalin (földrajz II. díj), Sebők László (fizika II. díj, matematika könyvjutalom.) Több „Ki mit tud” vetélkedőn első helyezést nyertünk. (Bedő Zsuzsa, Békés Vera, Kepecs Ágnes, Molnár József, Nemes Judit, Papp Ágnes, Sebők László, Török Zsuzsa.) Tehát itt áll a többiek előtt is a jó példa. Már csak követni kellene.

Osztályunk több tagja dolgozik a KISZ VB-ben; Kepecs Ágnes tanulmányi felelősként, Békés Vera mint a politikai oktatás felelőse. Többen (Békés, Nemes) a Madách Híradó rovatvezetői.

Piti Katalin énekszámával tette élénkebbé és vidámabbá a különböző kerületi megemlékezéseket, az iskolai KISZ-klub estéit, nem beszélve a budapesti „Ki mit tud?” döntőről vagy az osztály ünnepi klubdélutánjáról, amelyet ő szervezett. Az osztály fotósa, Ruczek Éva megörökítette a főbb eseményeket, és közreműködött az iskolai kiállításon is.

KISZ-alapszervünk a rábizott iskolai feladatokat elvégezte. Taggyűléseket havonta tartottunk. A politikai vitakör keretében — ahol bizony az aktivitással még baj van —, 1917-es szovjet filmeket tekintettünk meg az Egyetemi Színpadon, megnéztük a Korok és Vallások c. kiállítást, valamint — köszönet ezért Sebők Laci édesapjának — a VIT vendéglátó országával is behatóbban megismerkedhettünk. Az úti beszámolót diavetítés élénkítette.

Az osztálykirándulást csaszтусka örökítette meg, nyárra sátortáborn tervezünk, ami azt mutatja, hogy az osztály egyre jobban összeforr.

Sorszám	A tanuló neve	Magatartás	Szorgalom	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Angol nyelv	Matematika	Fizika	Biológia	Kémia	Földrajz	Testnevelés	Ének	Gyakorl. fogl.	Tanulmányi átlag
	Ambrus Ilona	5	4	4	5	4	4	4	3	2	3	3	4	5	5	5	3,9
	Ari Zsuzsanna	4	4	5	4	4	4	5	2	2	4	4	4	4	5	5	4
	Bartha László	5	4	5	4	5	4	4	2	3	5	4	5	3	4	4	4
	Bedő Zsuzsanna	5	4	3	4	4	4	4	3	2	4	2	5	fm	4	5	3,6
5.	Békés Vera	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
	Fenyvesi László	4	4	2	2	3	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3	2,3
	Gerstenbrein Júlia	5	4	3	4	3	3	4	3	2	3	3	5	5	5	5	3,6
	Gruber Mária	4	3	3	5	3	3	3	4	4	2	2	3	4	3	4	3,3
	Jancsó Lívia	3	3	2	4	3	2	2	1	2	2	1	3	5	5	4	1
10.	Kepecs Ágnes	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
	Klinga Magdolna	5	5	4	5	4	4	3	2	2	4	3	5	5	5	5	3,9
	Kővári Gábor	5	5	5	4	4	3	4	2	2	3	3	4	3	4	4	3,4
	Kutni Éva	4	5	5	5	4	5	5	4	4	4	4	4	4	5	5	4,4
	Modrovits Zsuzsanna	5	5	5	4	5	3	5	3	3	4	4	4	fm	5	5	4,1
15.	Molnár József	5	4	4	5	5	4	5	3	3	4	3	3	fm	4	4	3,9
	Nemes Judit	4	4	4	4	5	3	4	4	4	5	4	5	4	4	5	4,2
	Ocskay Gábor	3	3	3	3	3	2	3	2	2	2	3	5	4	5	3	3
	Papp Ágnes	4	4	4	5	5	5	5	5	4	5	4	5	4	5	5	4,6
	Piros Ágnes	4	3	5	4	3	4	4	4	3	3	2	4	4	5	5	3,6
20.	Piti Katalin	5	5	4	4	4	5	5	5	4	5	4	5	5	5	5	4,6
	Ripp Zoltán	3	3	3	3	3	2	3	1	2	2	3	3	3	3	4	1
	Ruczek Éva	5	5	3	4	4	5	4	3	2	2	4	4	fm	5	5	3,7
	Salamon Péter	4	3	3	2	4	2	3	2	4	5	4	2	5	4	5	3,4
	Sebestyén László	3	4	3	3	3	2	2	3	3	2	2	2	5	4	5	3
25.	Sebők Ágnes	5	5	5	5	4	4	4	3	3	4	4	5	5	5	5	4,3
	Sebők László	5	5	4	5	5	5	4	4	5	5	5	5	5	5	5	4,7
	Somogyi Gábor	2	2	3	4	3	3	4	3	1	2	2	3	3	4	5	1
	Török Zsuzsanna	5	5	4	5	4	3	2	3	5	4	5	5	5	5	5	4,2
	Turczy Györgyi	5	5	3	4	3	5	4	2	2	3	3	4	4	5	5	3,6

Kimaradt: Karácsondi András

II. B

angol—német tagozatú osztály

Osztályfőnök:

TAKÁCS LÁSZLÓ

Minden kezdet nehéz... hát még a folytatás!

Vajon megtartja-e az osztály a II. évfolyam magasabb követelmény rendszerében az elmúlt tanévben elért jó tanulmányi eredményét és közösségi aktivitását? E gondolatok foglalkoztatták az új osztályfőnököt és tanulóit egyaránt.

Megindult a munka, amely ugyan számos ellentmondáson át, de mégiscsak eredményeket hozott.

42 tanuló iratkozott be osztályunkba, s ez a létszám az évközi kimaradásokkal 40 főre csökkent. Tanulmányi átlagunk félévkor 4,05, évvégén pedig 4,01 volt.

Legjobb tanulmányi eredményt Turi Éva, Czimmermann Kornélia, Rácz Ágnes, Endrédy Györgyina, Hárs István, Molnár Dorottya és Varga Zsuzsa érték el.

A Madách Kupa tanulmányi versenyeken indultak közül Endrédy Györgyina biológiából könyvjutalmat, Molnár Dorottya történelemből, Szécsi Ágnes és Voith Katalin pedig földrajzból oklevelet kapott.

A jelesek számának örvendetes növekedését, sajnos, figyelmeztető árnyoldalukkal a visszaesések ellensúlyozzák. Hasonlóan sok még a tennivaló a hiányzás terén, hiszen a hiányzási átlag 46 óráról 36-ra csökkenésével korántsem lehetünk elégedettek.

Az osztályközösségi aktivitás fokozása érdekében kihasználtuk azokat a lehetőségeket, amelyeket az ifjúsági szervezet eseményekben gazdag akcióprogramja kínált. Célkitűzéseink középpontjába a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulója méltó megünneplését helyeztük.

Megtekintettük és megvitattuk a Szovjet Tudomány és Technika 50 éve kiállítás. Tablót készítettünk az iskolánkban bemutatott Leningrád Forradalmi Város kiállításra, részt vettünk november 7-én a budapesti ifjúság impozáns és demonstratív erejű fáklyás felvonulásában. Klubdelutánt tartottunk a szovjet kultúra demonstrálása jegyében, feldolgoztunk egy, az ifjúsági szervezettel foglalkozó Lenin-művet, levelezést kezdeményeztünk szovjet komszomolistákkal, s a kialakult kapcsolatokat azóta is ápoljuk. Az 50 év próba eredményes teljesítésével elnyertük az „50 év osztálya” címet. Az osztály krónikása, Hegedüs Ilona szerkesztésében készült „50 év” albumunk a KISZ Központi Bizottságától külön oklevelet is kapott.

Osztályközösségi megmozdulásainkat tavasszal az 1848, 1919 és 1945 forradalmi tavaszaira emlékező Forradalmi Ifjúsági Napok lelkesítő eseménysorozata hatotta át.

A Vádoljuk az imperializmust mozgalom jegyében tiltakozástól áthatott politikai vitakört tartottunk a vietnami helyzetről. Szolidaritásunkat fejeztük ki falifülségainkkal és a Budapest Hanoiért akcióval kapcsolatos osztálygyűlésünkkel is.

A hős vietnami nép megsegítésére sok mindent vállaltak: kukoricát törtek, konzervgyárban dolgoztak, papírhulladékot gyűjtöttek fiúk és lányok egyaránt. A Tranzisztor-akció keretében iskolánkban meghirdetett papírgyűjtő versenyt osztályunk nyerte. E társadalmi munkákban különösen Józsa Mátyás, Barna Judit, Endrédy Györgyina, Hegedüs Ilona és Markó István tűntek ki.

Az egész osztályközösség büszke arra, hogy az iskolai vezetőségválasztó KISZ-taggyűlésen Turi Évát megválasztották VB titkárnak. Az iskolai KISZ VB tagjai még: Rácz Ágnes és Sörös András. Az Országos Diákszövetség tanácskozási, amelyen Turi Éva is képviselő volt, érdeklődéssel követtük. Figyelemmel kísértük az úttörő vezetői tisztséget betöltők és a kerületi Dolgozók Iskolájában eredményesen korrepetáló

második bé-sek munkáját is. Dicséret illeti Endrédy Györgyinat, Hárs Istvánt, Hegedüs Ilonát, Molnár Dorottyát, Rácz Ágnes, Sörös Andrást és Turi Évát, akik kiemelkedő KISZ-munkájukért jelvényt kaptak.

Tanulóink a szórakozást és aktív pihenést szolgáló közösségi megmozdulásokat is szerveztek. Kirándulások, színház-, mozi- és múzeumlátogatások, hangulatos klubdelutának és az iskolai KISZ-klubon való rendszeres aktív részvétel azt mutatták, hogy tanulóink szabadidejüket szívesen töltik együtt.

Jutott idő a sportolásra is. A Madách Kupa versenyeken a fiúk kézilabdában első, a lányok kosárlabdában második helyezést értek el. Az országos serdülő bajnokságban mezei futásban Köllő András és Markó István, evezésben Holzmann László, birkózásban Józsa Mátyás bajnokságot nyertek.

Sorszám	A tanuló neve	Magartás	Szorgalom	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Angol nyelv	Német nyelv	Matematika	Fizika	Biológia	Kémia	Földrajz	Testnevelés	Enek	Gyakorl. fogl.	Tanulmányi átlag
	Barna Judit	5	4	4	4	4	4	4	—	4	4	5	4	4	5	5	5	4,3
	Barna Margit	4	4	3	4	4	4	3	—	3	3	5	4	4	5	5	5	4
	Beke Imre	4	4	4	4	4	4	—	4	3	3	3	3	4	4	5	5	3,8
	Boros István	4	4	3	4	4	3	—	4	3	5	4	3	3	5	5	5	3,9
5.	Csaplár Magdolna	5	5	3	4	3	3	4	—	3	4	5	3	4	5	5	5	3,9
	Cseh Margit	4	4	4	5	4	4	—	5	3	3	4	4	4	5	5	5	4,2
	Csizmadia Márta	4	3	5	5	4	5	5	—	1	3	3	3	5	3	5	5	1
	Czimmermann Kornélia	5	5	5	5	5	4	—	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4,9
	Endrédi Györgyina	5	5	5	5	5	5	—	4	4	5	4	5	4	5	5	5	4,7
10.	Fischer Anna	3	4	3	3	4	4	4	—	3	3	4	4	4	5	5	5	3,9
	Gürtler Károly	3	4	4	4	4	5	—	5	3	3	4	3	4	4	5	5	4
	Gyenes Márta	4	4	4	5	4	4	—	4	3	4	5	4	4	5	5	5	4,3
	Györi Judit	4	4	4	4	2	5	—	5	3	3	4	5	4	3	5	5	4
	Gyulai János	4	3	3	4	4	4	4	—	2	3	5	3	5	5	5	5	4
15.	Halpert Gábor	4	5	4	4	5	4	5	—	5	5	5	4	4	5	5	5	4,6
	Hárs István	5	5	4	4	5	4	—	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4,7
	Hegedüs Ilona	4	4	4	5	4	5	5	—	3	4	4	5	4	5	5	5	4,4
	Holzmann László	5	4	4	4	4	4	—	4	3	3	4	3	5	5	5	5	4
	Józsa Mátyás	4	3	3	2	4	4	3	—	2	3	4	4	4	5	5	5	3,6
20.	Kovács János	4	4	4	4	3	4	4	—	3	4	5	4	4	5	5	5	4,1
	Köllő András	4	3	4	4	3	4	2	—	4	5	4	3	3	5	5	5	3,9
	Kruchio Éva	5	5	4	4	4	4	4	—	4	4	5	5	5	5	5	5	4,4
	Kunvári Ágnes	5	4	4	4	4	5	—	5	4	4	4	4	4	5	5	5	4,3
	Lüley István	4	4	4	4	5	4	3	—	3	5	5	4	4	4	5	5	4,2
25.	Markó István	5	5	4	4	5	5	5	—	4	4	4	4	5	5	5	4	4,4
	Mácsay András	3	4	4	4	5	3	2	—	3	3	4	3	4	5	5	5	3,8
	Málnai Margit	4	4	4	4	4	4	4	—	2	2	3	4	3	fm	5	fm	3,5
	Menich Szilvia	4	4	4	4	4	3	—	3	1	2	4	3	4	4	5	5	1
	Molnár Dorottya	5	5	5	5	5	5	5	—	4	4	5	5	4	5	5	5	4,7
30.	Rácz Ágnes	5	5	5	5	5	5	—	5	4	5	5	5	5	4	5	5	4,8
	Sörös András	5	4	4	4	5	4	—	4	3	5	5	5	4	5	5	4	4,3
	Szántó György	4	4	5	5	5	4	5	—	3	3	5	4	3	4	5	4	4,2
	Szekeres József	3	4	3	3	5	4	—	3	3	2	5	3	4	5	5	4	3,7
	Szécsi Ágnes	5	4	5	4	4	5	—	5	3	5	4	3	4	5	5	5	4,3
35.	Tóth Gábor	4	4	3	4	3	3	—	4	3	3	4	4	4	4	5	5	3,7
	Turi Éva	5	5	5	5	5	5	5	—	5	5	5	5	5	5	5	5	5
	Varga Zsuzsa	5	5	5	4	5	4	—	4	5	5	5	5	5	5	5	5	4,7
	Vámos Zoltán	4	3	3	3	3	2	—	2	2	4	3	3	2	5	5	5	3,2
	Voith Katalin	5	5	5	4	5	4	—	5	4	4	5	5	5	5	5	5	4,6
40.	Vörös József	4	3	4	5	4	2	—	3	2	3	4	3	4	5	5	5	3,7

Kimaradt: Bangó László,
Frányó Zsuzsa

II. C

biológia—kémia tagozatú osztály

Osztályfőnök:

MURAKÖZY GYULA

Ha egy osztály életében az első évet az újszerűség, a tájékozódás, a várakozás, a készülődés jellemzi, elmondhatjuk, hogy a második év a nagy meglepetések, felfedezések, a kibontakozó jó és rossz vonások, az iskolai életben való igazi feloldódás, s az iskolán kívüli igazi, nagy élet izgalmas kóstolgatásának a korszaka. S büszkén állíthatjuk, hogy osztályunk mind ebből alaposan kivette a részét, s ha egy számszerű eredményeiben nem is elsöprő sikerű év áll mögöttünk, de mindenképpen érdekes, izgalmas korszakra nézhetünk vissza. Ha felsoroljuk pontról pontra azt, amit csináltunk, ezzel még korántsem jellemeztük, ami valóban történt. Sem a közösség fejlődését elősegítő nagy, mindenkit összefogó vállalkozások formáló erejét, sem a belső harcok szenvedélyességét, sem az egyes egyéniség fejlődésének s közösségi tényezővé válásának elragadó élményét, sem azt a szomorú látványt, ahogy egyesek csendesen lemaradnak, félreállnak, s csak néznek a lendületesen haladó derékhad után. Talán azt mondhatnánk, hogy ez a tanév volt osztályunk életében a „nagy vállalkozások” kora.

Ilyen vállalkozás volt ősszel a — rossz idő miatt az iskolában megrendezett — vietnami tábortú. Hagyományos vállalkozás volt, s hagyományosan jól sikerült az őszi kirándulás Aggtelekre. KISZ-megbízatként az I. C osztályt patronáltuk, míg meg nem alakította önálló alapszervezetét. Erről csak szerényen mondjunk annyit: „ha a vége jó, minden jó!” Ami KISZ-szervezetünk életét illeti, programunkat, taggyűléseinket, politikai vitaköreinket sok önálló kezdeményezés, elevenség jellemezte, legfeljebb azt tehetnénk szóvá, hogy a tagság megjelenése nem volt olyan 100%-os, mint tavaly. Hasonlóképpen jól sikerültek klubnapjaink is, ahol a változatos szórakozási formák között legkevésbé a táncot részesítettük előnyben. S ne is részletezzük a házi vetélkedőket, színház- és mozilátogatásokat, a társadalmi munkákat (kukoricatörés, konzervgyár) s hogy részt vettünk a különböző KISZ által rendezett felvonulásokon.

Az osztály azt is elhatározta, hogy vállal néhány iskolai szintű feladatot is. Megrendeztünk februárban a KISZ-klub keretében az iskolai álarcosbált, s mi láttuk el a szolgálatot az öregdiákok műsoros estjén. S rendeztünk a KISZ-klubban egy, a barokk építészetet, zenét, festészetet bemutató délutáni műsort is.

A Madách Kupa versenyeken jobban szerepeltünk, mint tavaly. Biológiából az első három helyet az osztály tanulói szerezték meg (Fried Tamás, Tornai Judit, Adorján Ágnes), s könyvjutalmat, illetve dicsérő oklevelet kaptak még biológiából: Székelyhidi Katalin, Hardicsay Zsuzsa, Tarnóczi Mária. Kémiából: Hardicsay Zsuzsa és Pál Katalin.

A tanulmányi eredmény bizonyos megosztottságot mutat. Az osztálynak több mint fele jó eredményt ért el. Igen sokan javítottak: 8 tizedet: Turgyán Tamás, 6 tizedet: Honfi István, 5 tizedet: Kutas György, Kelemen Ilona, Földes Péter, 4 tizedet: Sebestyén József, Fried Tamás s öten értek el 4,7 vagy ennél magasabb eredményt. De elég sokan nem tudnak vagy nem akarnak komolyan megbirkózni a feladatokkal. Ezért, meg a két bukás miatt nem tudtuk túlszárnyalni, sőt el sem értük tavalyi állagunkat.

Aggasztóan megnőtt a hiányzások száma, igen sok az egynapos hiányzás, nagy a hiányzási átlag, ez szorosan összefügg a gyengébb tanulmányi eredménnyel.

Jó közösségi munkájáért igen sok tanulót lehetne megdicsérni. A lendületet KISZ-munkában jelentős szerepe van Bárdos Zsuzsa osztálytitkárnak és az osztálybizottságnak. Az osztálydíszítésről Dremmel Mária és Tornai Judit gondoskodtak. A szervezésekben előljárt Burger András. Igen színvonalas, szellemes faliújságot szerkesztettek Földes Péter, Vegera Attila, Sebestyén József. Az osztályban rendezett ünnepélyek és az osztályfőnöki órák megszervezésében sok segítséget nyújtott Pál Katalin, Hardicsay Zsuzsa, Turgyán Tamás, Bonta Péter és Horváth János.

Sorszám	A tanuló neve	Magatartás	Szorgalom	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Angol nyelv	Matematika	Fizika	Biológia	Kémia	Földrajz	Testnevelés	Ének	Labor. gyakorl.	Tanulmányi átlag
	Adorján Ágnes	5	5	4	5	3	5	5	4	3	3	4	4	4	5	4	4
	Andorkó László	4	4	4	4	3	2	4	4	3	2	5	3	4	5	3	3,5
	Ágoston Katalin	4	4	5	5	3	5	5	3	3	4	4	4	4	5	4	4,1
	Bankó Györgyi	4	3	5	5	3	4	5	3	3	4	4	4	3	5	4	4
5.	Bárdos Zsuzsanna	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
	Béres Ede	4	3	5	4	5	3	4	2	2	4	4	4	5	5	4	3,9
	Bonta Péter	4	4	4	3	4	3	3	3	3	3	3	4	3	4	3	3,3
	Burger András	4	3	4	3	3	2	2	4	4	2	3	3	4	5	3	3,2
	Csicsai Irén	4	4	5	5	3	5	5	2	2	4	3	4	3	5	4	3,8
10.	Dremmel Mária	4	3	3	5	3	3	3	2	3	2	3	3	5	5	4	3,4
	Földes Péter	4	4	5	5	5	4	5	4	4	4	3	4	5	3	3	4,1
	Fried Tamás	5	4	5	3	5	3	3	4	4	5	5	5	5	4	4	4,2
	Gál Margit	5	5	5	4	4	4	4	2	3	3	3	5	5	5	4	3,9
	Géczy Imre	4	5	4	4	4	3	5	4	3	3	4	4	5	5	4	4
15.	Hardicsay Zsuzsanna	5	5	5	5	5	4	5	5	5	5	5	5	4	5	5	4,8
	Honfi István	4	4	4	4	5	3	3	2	2	2	2	2	4	4	3	3,3
	Horváth János	4	3	3	4	3	2	2	2	2	3	2	4	4	3		2,7
	Jancsó Miklós	4	3	5	4	4	4	5	2	3	4	4	4	4	5	3	3,9
	Jánosi Júlia	5	4	4	4	4	3	3	4	4	4	4	4	5	5	4	4
20.	Kelemen Ilona	5	5	5	5	3	5	5	4	4	4	4	4	fm	5	5	4,4
	Kulcsár Attila	4	4	3	4	3	3	3	4	3	3	3	4	3	4	3	3,3
	Kutas György	4	4	4	4	3	4	5	4	4	4	4	4	4	5	4	4
	Kutas Zsuzsanna	4	4	4	5	4	5	4	4	2	3	4	4	4	5	4	4
	Lukács Ágnes	5	4	5	4	4	4	5	4	3	4	4	4	5	5	4	4,2
25.	Lukács Irén	4	5	4	5	4	4	3	2	2	3	3	3	fm	5	4	3,5
	Pál Katalin	5	5	5	5	5	4	5	5	4	5	5	5	4	5	5	4,7
	Rakoncza Magdolna	4	2	5	5	4	2	3	1	2	3	3	3	4	5	4	1
	Sebestyén József	4	5	4	5	5	4	5	5	4	5	4	4	5	5	4	4,5
	Szabó Márta	3	2	4	5	2	3	5	2	2	2	2	2	4	5	3	3,1
30.	Székelyhidi Katalin	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4	5	5	4,8
	Tarnóczy Mária	4	4	4	5	3	3	4	3	2	3	3	3	5	5	4	3,6
	Thuróczy Gábor	4	3	4	5	2	3	4	3	2	3	2	3	4	4	3	3,2
	Tornai Judit	5	5	5	5	4	3	4	3	5	4	5	5	5	5	5	4,4
	Török Béla	4	3	4	4	2	3	2	2	2	2	2	2	4	4	3	2,7
35.	Trautsch Anna Mária	5	5	5	5	4	5	5	4	3	4	4	3	5	5	4	4,3
	Turgyán Tamás	5	5	5	5	4	4	5	4	4	5	4	5	5	4	4	4,4
	Urbán Veronika	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	fm	5	5	5
	Váradai Péter	4	3	4	4	3	3	3	1	2	4	2	3	4	5	4	1
	Vegera Attila	5	5	5	5	4	4	5	4	4	5	4	5	5	5	5	4,6
40.	Zalányi Zsuzsanna	4	4	4	4	3	4	5	3	3	3	3	3	4	fm	5	4

II. D

osztály

Osztályfőnök

KOVÁCS ISTVÁNNÉ

Csillog a szemük, piros az arcuk, villog a foguk... tizenhat évesek.

Nyitva a szemük, látni akarnak mindent. Nyitva a fülük, hallani akarnak mindent. Nyitva a szívük, szeretni akarják az egész világot, és szeretetre várnak ők is... tizenhat évesek.

• Nyíltzavúak, élniakarók, utatkeresők.

Ahányszor közöttük vagyok, megvalósulva érzem a diákromantikát! Szeretik az iskolát. Szereti még a leggyengébb tanuló is, mert jó együtt lenni, együtt nevetni és együtt örülni, együtt „drukkolni” a tanári notesztől, együtt lelkesedni és rajongani egy jó óra után, és tizenhat éves bölcsességgel együtt kritizálni egy fakultabb színűre sikerült óra lassú perceit.

És míg tavaly mint egy lehetszerű finom színes fátyol lebbentek el a szemem előtt a karakterek, az idén már kibontakoztak és megjelentek a jövő képei.

Látom a pontos hivatalnokot, simogató kezű édesanyát, a férjével egy úton, közös akarattal járó feleséget, a sustorgó lombik fölé hajló vegyészt, az álompalotákban mindig szépre, sőt még szebbre vágyakozó művészt, a színes szavú, sodró fantáziájú irodalmárt. De látom a sűrke kiskatonákat is, akik ha nem forgatnák az Élet nagy kerekeit, éppen úgy hiányoznának, mint a kenyérből a só.

Kedvesek, sokat-ígérők! A jövő asszonyai, lányai közül, igaz, csak kis rész ők, de ha a felnövekvő generáció lányainak mind ennyire helyén van a szíve, akkor nyugodtan gondolok a jövőre. Ezek a lányok nem tolldíszes indián jelmezbe öltöztetik majd fiaikat, és nem fakarddal nevelik majd hősiességre őket, hanem könyvvel, verssel, muzsikával teremtenek talán majd egy olyan világot maguk körül, ahol az ember embernek barátja.

Az iskolában a tanulmányi átlag, az osztálylétszám, a statisztikai adatok szabványa szokta a beszámoló fő gerincét adni. De úgy gondolom, hogy ez a tipikusan nőies, nagyon színes osztályközösség megérdemli, hogy jó oldalát is bemutassa: a kedvesen kislányosat, a segítőkész fiatal lányt, az ötletekben fáradságot nem ismerő nőt.

A másik oldalukról — nehézségeikről, kudarcaikról — önmagukért, kommentár nélkül beszéljenek az itt következő pusztá számok:

Sorszám	A tanuló neve	Magartartás	Szorgalom	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Német nyelv	Matematika	Fizika	Biológia	Kémia	Földrajz	Testnevelés	Ének	Szakmai elmélet	Szakmai gyakorlat	Tanulmányi átlag
	Ader Judit	5	4	4	4	4	4	5	4	3	5	3	3	fm	5	5	5	4,1
	Balogh Ilona	3	2	3	3	3	2	1	3	2	2	2	3	fm	5	3	3	1
	Bartók Anna	4	4	4	4	4	4	4	2	2	3	3	3	4	5	5	4	3,6
	Bálint Zsuzsa	5	4	3	3	4	4	3	2	2	2	2	4	4	5	5	5	3,4
5.	Benedek Éva	5	4	4	3	4	3	3	3	2	4	3	5	4	5	5	5	3,7
	Benkő Mária	5	4	4	3	3	2	2	3	2	4	2	3	4	5	4	5	3,2
	Burián Csilla	3	3	2	3	1	2	2	2	2	2	2	2	5	4	2	2	1
	Csicskár Zsuzsa	5	5	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5	5	4	5	4,1
	Csordás Ágnes	4	3	3	4	3	2	2	2	3	2	2	2	5	4	4	4	3
10.	Dezsényi Zsófia	5	5	4	3	4	3	4	4	4	3	3	4	4	5	5	4	3,7
	Donkó Ágnes	4	3	3	3	3	2	2	2	2	3	2	3	5	4	4	5	3
	Drajkó Ágnes	4	4	3	3	2	3	2	3	3	2	2	3	5	5	4	5	3,2
	Ellenbacher Éva	5	5	3	3	4	3	4	3	4	2	3	3	4	5	4	4	3,5
	Erdélyi Erzsébet	2	2	4	4	3	2	2	3	2	4	3	3	5	5	3	3	3,2
15.	Fábián Rozália	5	4	3	4	3	3	2	2	3	3	3	4	5	5	5	5	3,5
	Gálföldi Anna	4	3	2	3	1	3	1	1	1	2	1	2	4	5	4	4	1
	Gyetvai Ágnes	5	4	5	5	5	3	4	2	2	3	3	4	4	5	4	3	3,7
	Hajdu Judit	5	4	5	4	5	3	3	2	2	4	3	3	5	5	3	5	3,7
	Hegedüs Katalin	5	5	4	4	4	3	3	2	2	4	3	4	5	5	5	4	3,7
20.	Hollósy Ilona	5	5	5	5	5	5	5	4	3	4	3	5	5	5	5	5	4,5
	Istók Klára	5	4	5	5	5	4	4	2	2	3	3	4	5	5	4	4	3,9
	Kádár Zsuzsanna	4	5	4	4	3	3	2	5	4	3	4	4	5	5	5	5	4
	Kiss Judit	4	3	4	4	3	3	2	2	2	2	2	3	3	3	4	4	2,9
	Kiss Szilvia	5	4	3	4	4	3	3	3	2	4	3	4	5	5	5	5	3,7
25.	Koloszár Margit	4	5	4	5	5	5	5	3	2	4	4	4	4	5	5	5	4,2
	Kovács Mária	4	4	4	4	3	3	2	3	3	3	3	3	5	5	5	5	3,7
	Kovácsnay Eszter	4	4	4	5	5	3	5	2	2	4	4	5	4	5	5	5	4,1
	Lajta Zsuzsa	5	5	5	4	5	5	5	4	5	5	4	5	fm	4	5	5	4,6
	Lindwurm Éva	4	4	4	3	3	3	3	2	2	2	2	3	3	5	4	4	3
30.	Miszlai Katalin	5	5	5	4	5	4	4	5	4	5	5	5	5	5	5	5	4,7
	Mészáros Mariann	4	4	3	4	4	3	3	2	2	4	3	4	5	5	4	4	3,5
	Nagy Katalin	5	4	4	4	4	5	5	2	3	4	4	4	5	5	5	5	4,2
	Ólvedi Gyöngyi	4	5	5	4	5	4	3	4	4	5	4	4	4	4	5	5	4,2
	Révész Ágota	3	3	3	3	3	2	3	2	2	2	2	2	5	5	3	4	2,9
35.	Tárczy Beatrix	4	3	4	3	2	3	3	2	2	2	2	2	fm	4	3	4	2,7
	Urbán Irén	4	3	4	3	3	2	1	1	2	2	2	3	5	5	4	4	1
	Várszegi Zsuzsanna	5	4	4	3	3	3	2	2	2	3	2	4	5	4	5	3	3,1
	Versitz Ágnes	5	5	5	5	5	5	5	4	4	5	5	5	5	5	5	5	4,8
	Viváth Anikó	4	2	2	2	2	3	1	1	1	2	2	2	5	5	3	3	1
40.	Vlahovics Judit	5	4	3	3	3	3	4	2	3	4	2	3	5	5	5	4	3,5
	Vörös Zsófia	5	4	5	3	4	4	4	2	3	4	3	4	5	5	4	3	3,7

III. A

orosz—német tagozatú osztály

Osztályfőnök:

VÁRI JÁNOSNÉ

Az osztály arculata az elmúlt évhez viszonyítva pozitívan alakult.

Az 1967/68-as tanév igen gazdag volt eseményekben mozgalmi és tanulmányi téren egyaránt.

A közösség jól fejlődött. A tavaly még kisleányok és kisfiúk ebben az évben már tudatosabban cselekedtek, beszéltek vagy esetleg hallgattak. Az elmúlt évben az akaratnevelést tűztük ki célul, az idén a közösség még jobb kialakítását. Tervünk csak részben sikerült. Egy-egy közös cél, mint például az 50 éves évforduló húsz-huszonöt tanulót mozgatót meg egyénileg. (Tanulmányi verseny, faliújság, kutatás, napló stb.) Centenárium naplónk az iskolai három legjobb között szerepelt. Mind emellett nem kielégítő az egyéni kezdeményezés és az állandó kitarító munka. Sok megemléltető mozgalmi feladat mellett, beszélnünk kell az I. A osztály patronálásáról, Molnár Imre sikerült politikai vitaköréről, a tranzisztor-akcióhoz nyújtott segítségről, vagy Veres Miklós és Váradi Tamás matematikai korrepetáló munkájáról. Nem felejtethjük ki a felsorolásból a jól sikerült kirándulásokat, klubnapokat, színház- és mozilátogatásokat. Különösen örvendetes, hogy a fent említett közös programok szervezését az osztály tagjai bonyolították le.

Iskolaszinten tevékenykedik osztályunk több tagja: Türk Margit és Molnár Imre, a KISZ VB tagjai, Kincses Tamás iskolai fotóriporter, Molnár Szidónia a kulturális faliújság szerkesztője.

Örvendetesen sok tanuló vett részt országos és iskolai tanulmányi versenyen. A kémiai verseny döntőjébe került Szabó László, a magyar irodalmi versenyen indult Oser Tibor, a középiskolai orosz verseny budapesti döntőjébe került Kovács Eszter. A Madách Kupán szerepeltek: Róka Ferenc (történelemből első, magyarból második helyezett), Kovács Eszter (angolból második helyezett); indult még Egerszegi György kémiai, matematikából és németből, Szabó László matematikából és kémiai, Veres Miklós és Váradi Tamás matematikából, Bukovai József biológiából, Türk Margit és Kapeller Magda németből. Az eredmény még nem kielégítő, de a remény megvan rá, hogy jövőre alaposabb munkával több kimagasló eredmény fog születni.

Az osztály a nyelvi tagozat mellett matematikai kísérleti anyagot tanul, amely nem kis nehézség számukra, hiszen jegyzetből nem egészen kiforrott anyaggal bírnak. Az évi munkát néhány bemutató óra is tarkította: angol, német, matematika — ahol haladó amerikai kulturális delegációt láttunk vendégül — és osztályfőnöki óra.

Érdekes vizsgálni az osztály pályaválasztását. Sok módon (osztályfőnöki óra, közös program, beszélgetés, egyéni foglalkozás, csoportos foglalkozás) próbáltunk segíteni, irányítani tervezésüket, elgondolásaikat. Sokan, főleg a lányok, pedagógus pályára készülnek. (Óvónő, tanítónő, tanárnő.) Néhányan műszaki vagy tudományegyetemre, illetőleg nyelvi főiskolára (kb. heten), a többiek szakmát akarnak tanulni.

Nem lesz teljes a kép, ha nem beszélünk néhány tanuló sportolási eredményéről. Az országos második helyezett tornászcsapatban osztályunk négy tagja vett részt. Posvári Sándor kétszeres középiskolai bajnok (100 és 200 m), fedettpályás országos bajnok, Fogarasi Éva a párbajtőr budapesti bajnoka.

Az említett szép eredmények mellett tennivalóink bőven akadnak. A következő évben az utolsó nagy hajrá mellett az idei magas hiányzási átlagot a minimumra kell csökkenteni. E mellett ki kell szélesíteni egymás sokirányú segítségét a jobb eredmények elérése érdekében.

Sorszám	A tanuló neve	Magatartás	Szorgalom	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Német nyelv	Angol nyelv	Matematika	Fizika	Biológia	Kémia	Földrajz	Pszichológia	Testnevelés	Gyakorl. fogl.	Tanulmányi átlag
	Balogh Éva	5	5	5	3	4	4	4	—	3	3	5	3	4	5	4	5	4
	Bokor Anita	4	3	3	3	4	4	—	4	2	2	4	4	4	4	3	3	3,3
	Bukovai József	5	5	4	4	4	4	4	—	3	4	5	4	4	4	4	4	4
	Egerszegi György	5	5	4	4	5	5	5	—	4	5	5	5	4	5	4	4	4,5
5.	Fehér Zsuzsanna	4	4	4	5	4	5	—	5	4	3	4	4	5	5	4	5	4,3
	Fogarassy Éva	4	4	4	4	4	3	—	4	3	3	5	4	5	5	4	5	4
	Gombos Pál	4	3	3	3	4	4	3	—	3	2	4	4	3	4	5	3	3,4
	Gráczer Mária	4	5	4	3	4	4	—	4	4	4	5	4	5	4	5	5	4,2
	Gulyás Emma	4	4	4	3	4	3	—	3	2	2	4	3	4	4	4	4	3,3
10.	Gyulai Katalin	5	5	5	5	5	4	—	5	5	5	5	5	5	fm	4	4	4,8
	Hostyánszky Eleonóra	5	5	5	4	4	4	—	4	3	3	5	4	5	5	5	5	4,3
	Incze Etelka	4	3	4	4	4	2	—	3	2	1	4	3	5	4	5	3	1
	Jakó Pál	4	3	3	4	5	2	—	3	4	5	5	5	5	4	fm	5	4,1
	Józsa Julianna	4	4	4	4	4	4	5	—	4	3	5	4	4	5	5	5	4,3
15.	Kapeller Magdolna	5	5	4	4	4	4	5	—	4	3	5	4	5	4	fm	5	4,2
	Kincses Tamás	5	4	4	5	4	5	5	—	3	2	4	4	4	5	5	4	4,1
	Kovács Eszter	5	5	5	5	5	5	—	5	5	4	5	5	5	5	5	4	4,8
	Kovács Ildikó	5	5	4	4	4	3	—	4	3	2	5	3	5	5	5	5	4
	Molnár Imre	5	5	4	5	5	5	5	—	5	4	5	5	5	5	fm	4	4,7
20.	Molnár Szidónia	5	5	5	4	4	4	—	5	3	3	5	4	5	4	4	5	4,2
	Monostori Ilona	4	3	3	4	3	5	—	5	2	2	3	2	4	4	4	4	3,4
	Oser Tibor	4	3	4	3	5	2	—	4	4	3	3	3	3	4	2	3	3,3
	Óri Erzsébet	5	5	5	5	5	5	—	5	3	3	5	4	5	5	5	5	4,6
	Pósvári Sándor	4	3	3	3	2	2	—	3	3	3	4	3	4	4	5	3	3,2
25.	Radnai György	4	4	3	4	4	4	5	—	3	3	4	4	4	5	3	4	3,8
	Radvánszky Erika	5	4	4	5	4	4	3	—	3	3	5	4	4	5	5	4	4
	Róka Ferenc	4	3	4	3	4	2	—	4	3	3	4	3	4	4	2	4	3,3
	Romhányi Katalin	5	5	5	4	5	5	—	5	4	4	5	5	5	5	fm	5	4,7
	Siklósi Péter	3	3	3	4	4	3	—	4	2	1	3	2	3	4	2	3	1
30.	Sólyom Éva	5	4	4	4	2	3	4	—	3	3	5	3	4	4	5	5	3,7
	Stefánszky Éva	5	5	5	3	4	5	5	—	3	3	5	4	5	5	5	5	4,3
	Szabó László	5	5	5	5	5	5	5	—	5	5	5	5	5	5	5	5	5
	Tóth Judit	5	5	5	5	5	4	—	5	4	3	5	4	5	5	5	5	4,6
	Türk Margit	5	5	5	5	5	5	5	—	5	5	5	5	5	5	5	5	5
35.	Váradi Tamás	4	4	3	4	4	4	—	4	4	3	4	5	4	4	5	3	3,9
	Varga István	4	3	3	2	4	2	—	3	2	2	3	2	3	3	4	4	2,8
	Wéber József	4	3	2	4	3	2	3	—	3	2	3	4	3	3	2	5	3
	Véghegyi Erzsébet	4	4	5	5	4	4	—	4	3	3	5	4	5	4	5	4	4,2
	Veres Miklós	4	5	4	4	4	4	5	—	5	4	5	4	4	4	5	4	4,3

III. B

osztály

Osztályfőnök:

BÁRTFAI ÖDÖN

Az osztály létszáma az 1967/68. tanév végén 29. Év elején 33 tanuló: 19 lány és 14 fiú iratkozott be az osztályba. Évközben kimaradt 4 lánytanuló.

A II. osztályban 6 tanuló bukott javítóvizgára. Ezek közül öt tanuló év elején szívesen vizsgázott, s így alkalmat kapott tanulmányainak osztályismétlés nélküli folytatására. Sajnos, a tavaly bukottak közül idén ismét buknak. Általában már az első évtől kezdve megállapítható, hogy a bukottak az ún. bukdácsoló tanulók közül kerülnek ki ismételten. Felmerül a kérdés, eredményesnek mondható-e ezen tanulók eddigi munkája. A gimnáziumban eltöltött három évük értékes-e a maguk, illetve a társadalom számára?

Nagy lelkesedéssel kezdtünk év elején a munkánkhoz. Úgy tűnt, különösen a háromnapos kiránduláson, hogy komolyságban, fegyelmettségben sokat fejlődött az osztály. Ismerik az elvégzendő feladatokat, s ennek megfelelően komolyan fognak dolgozni. Az egyéni, kötetlen magánbeszélgetésekben valóban érett, jól nevelt, udvarias, érdeklődő közösséget és egyéneket ismerhettünk meg. Ebből táplálkozott a tanári vélemény is, hogy ez év jobb lesz tanulmányi téren, mint a tavalyi. A fejlődés be is következett, ha nem is oly mértékben, mint vártuk. A tavalyi 7 bukáshoz képest az idén csupán 3 tanuló bukik, de a fejlődés nem csupán ebben a vonatkozásban jelentkezik. Az osztály zöme közepes tanulmányi eredményt ért el. Majd minden tanuló javított egy-két tizedet, legalább a tavalyi eredményhez képest. A három bukó tanuló közül egy osztályismétlésre, kettő javítóvizgára bukik. Legjobb tanulmányi eredményt Bene Eleonóra érte el. Ebben a tanévben került iskolánkba vidékről. Nagyon jó hatással volt társaira. Szorgalma, kötelességtudása, magatartása példaként állhat társai előtt. Az elért eredménnyel nem lehetünk megelégedve, a várt, nagyobb arányú fejlődés elmaradása több okra vezethető vissza. Elsősorban még mindig magas a hiányzási átlag. A tanulók közül 5–6 lány szinte állandó jelleggel mulasztgatott. Túlkönnyen maradtak otthon, s így eredményük sem a legjobb. Néhány kivétellel évközi feleleteik igen változatos képet mutatnak. Szorgalmuk is változó. A jeles—jó feleletek mellett az elégtelen, elégséges feleletek is megtalálhatók. Így különösen az összefoglaló ismétlések alkalmával tűntek elő a hiányosságok, s ez természetesen az érdemjegyekben megmutatkozott.

A szorgalom változó volta mellett az órák alatti magatartás, figyelmetlenség is gyengítette az eredményesebb munkát. Néhány tanulónál feltűnő a figyelem tartóságának gyengesége is. Ezek a tanulók természetesen társaik munkáját is zavarták. A szorgalom változó voltával együtt kell említeni a gyengébb eredmények okai közt a felelősség hiányát is saját jövőjükkel, sorsukkal kapcsolatban. A legtöbben tehetségeknek, sőt zseniknek képzelik magukat, s ha szembeállítjuk e nézetekkel siralmas eredményüket, elhallgatnak. 17 éves fiataloktól elvárhatnánk nagyobb kötelességtudást, úgy véljük, a sokat hangoztatott „tehetségüknek” is tartoznak vele. Sokan pl. még ma sem rendelkeznek valamiféle tervvel jövőjüket illetően. — Ezen a bizonytalanságon igyekeztünk segíteni azzal, hogy az évfolyam központi kérdésének tekintettük a pályaválasztást. A szülői értekezleteken állandó téma volt a pályaválasztás kérdése. Kapcsolatot teremtettünk a Munkaügyi Minisztérium Pályaválasztási Központjával.

Az év elején felmérést végeztek osztályunkban. E pszichológiai felmérés a tanulók jobb megismerését is szolgálta, s kiterjedt az általános, speciális értelmi képességek, mozgásos képességek, érdeklődés stb. vizsgálatára. A másfél évig tartó együttes munka eredményeként talán sikerül a tanulók pályaválasztása és társadalmi beilleszkedésük harmonikus lesz. A várt nagyobbarányú fejlődés elsősorban tanulmányi téren maradt el; viszont sokat fejlődött a közösségi élet, a KISZ-munka. Önállóan és színesen szervezték meg a KISZ-összejöveteleket, az ünnepélyes taggyűléseket, megemlékezéseket. Az osztályfőnöki órák vitaszelleme is öröndetes. Kibontakozott egy igényesebb kulturális élet is. Gyakran voltak együttesen kisebb csoportban színházban, moziban, kiállításokon. Talán az olvasás terén kellene többet tennünk.

Reménykedünk, hogy a negyedik évben olyan eredményt érünk el, mely mindannyiunk számára örömet fog jelenteni.

Sorszám	A tanuló neve	Magartartás	Szorgalom	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Francia nyelv	Matematika	Fizika	Biológia	Kémia	Földrajz	Pszichológia	Testnevelés	Szakmai elm.	Szakmai gyak.	Tanulmányi átlag
	Ágoston Anna-Mária	4	3	3	2	2	2	3	2	2	3	2	3	4	fm	3	4	2,6
	Bajusz Péter	3	2	2	3	2	2	2	3	3	3	2	2	4	4	3	2	2,6
	Bálint László	5	5	3	4	4	4	2	3	3	4	4	4	5	4	5	4	3,7
	Bene Eleonóra	5	5	5	5	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4,9
5.	Biró Teréz	5	4	4	4	4	3	4	2	2	5	4	4	5	fm	5	5	3,9
	Bódis Judit	4	3	3	4	2	2	3	3	2	4	3	3	4	4	3	4	3,1
	Bojtor Klára	5	4	4	4	3	3	5	5	4	5	5	5	4	fm	5	3	4,2
	Bruck István	3	3	3	3	4	2	2	2	2	4	4	3	4	3	2	4	3
	Csik Veronika	3	3	2	3	2	2	3	2	2	4	4	3	4	5	4	2	3,2
10.	Eke Edit	4	4	3	5	3	4	4	4	3	5	4	4	5	5	5	5	4,2
	Fehér Ibolya	5	4	4	4	4	2	3	3	2	5	3	4	4	5	5	5	3,7
	Horogh Rozália	4	4	4	3	3	3	4	2	5	4	4	5	fm	3	4	3,6	
	Huszka György	4	3	2	2	2	2	4	3	2	3	3	2	3	5	2	2	2,4
	Hübscher Éva	5	4	3	4	3	4	4	4	4	5	3	4	5	5	3	4	3,9
15.	Keller Rudolf	5	4	4	4	3	2	3	3	4	5	5	4	5	fm	5	5	4
	Kiss Éva	4	4	3	3	3	2	3	3	2	5	4	3	4	5	4	4	3,4
	Korányi Gábor	3	3	3	5	2	5	5	5	5	5	4	2	5	3	2	2	3,7
	Kovács Adrienne	3	3	3	3	2	2	2	2	1	4	2	3	5	4	2	4	1
	Kovács Anikó	3	4	4	4	4	4	3	2	2	3	4	4	4	fm	4	3	3,6
20.	Kovács Zsuzsanna	5	5	4	4	4	3	5	2	2	5	4	4	5	5	3	4	3,7
	Lakatos Imre	4	3	3	3	2	2	2	2	2	3	3	3	5	5	4	5	3,1
	Mánik Gusztáv	3	2	2	2	2	2	1	1	1	3	2	2	2	3	1	2	1
	Mezőhegyi Éva	4	4	3	4	3	2	4	3	3	5	3	4	5	5	5	4	3,7
	Pálvölgyi István	3	4	4	4	5	5	5	5	4	5	5	4	5	fm	3	3	4,3
25.	Sárközi András	5	4	3	4	5	4	4	3	4	5	5	4	5	3	5	4	4,1
	Sárosi István	4	4	4	4	4	4	2	3	4	4	4	4	3	4	4	2	3,5
	Seres Pál	4	4	4	4	4	3	4	4	4	3	4	3	5	3	4	3	3,6
	Szöcs Zoltán	4	4	4	4	3	2	5	3	3	5	4	4	5	3	3	2	3,5
	Tótiusz András	3	3	3	3	3	2	3	2	2	2	1	3	5	2	2	2	1

Kimaradt: Andrászi Emma
Fehér Anna
Tarsoly Ilona
Magántanuló: Rónai Mária

III. C

osztály

Osztályfőnök:

KARDOS ÉVA

A III. C osztály az idei tanévet 36-os létszámmal kezdte. A tanulók túlnyomó többsége három év óta együtt van, ebben az évben már jobban beletörődtek az iskola szabályainak a „kötöttségébe”, sajnos, azonban még mindig „a szükséges rossz” alapon igyekeznek fékezni magukat.

Elhangzott párszor az év folyamán az „Ismét a III. C!” megjegyzés mind tanári, mind diák-környezetben, ennek ellenére, az előző két évhez viszonyítva, beszélhetünk fejlődésről. A KISZ-vezetőség hatásának eredményeképpen, a KISZ-tagok munkája következtében az osztály többsége segítőkész, baráti társasággá kovácsolódott. Kezdődött az átalakulás a szeptemberi háromnapos osztálykirándulással. A Mátra zegzugos utain barangolva, eltévedésekkel, sziklamászásokkal, autóstoppal körített túrák után jobban megismerték egymás tulajdonságait a tanulók, mint az előző két év alatt. Bár voltak kisebb összejövölések — egymással és a tanárokkal — az osztály tagjai az év folyamán igyekeztek elsajátítani a tantárgyi ismereteket. Az igyekvés persze nem tükröződik a tanulmányi eredményben, mert az osztályátlag ismét a lehető legrosszabb volt. A csoportok ez évben sem változtak. A szorgalmas lányok mellett az „ejh, ráérünk arra még” Pató Pál-filozófiát valló fiúk uralják most is a terepet. Lustaságukon eddig nem sikerült úrrá válniuk.

A második otthon szeretete ez évben is megmutatkozott. Egy-egy tanuló kapuzárásig őrizte iskolánk falait, kiélvezve az asztalitenisz sport szépségeit, s így másnap gyarapította az elégtelenre felelők számát.

A 20 fős KISZ-tagság is azt mutatja, hogy messze vagyunk az osztályközösség minden szempontból figyelemreméltó eredményeinek elérésétől. A tagok egy része most sem aktív a KISZ-gyűléseken, politikai foglalkozásokon, de ebben az évben már a vitakész tanulóknak sikerült egyes kérdésekkel kapcsolatban felkelteni az eddig csak hallgatók érdeklődését. A politikai oktatások színvonala és légköre felfelé ívelő tendenciát mutatott. Krausz György és Németi Tibor nagyszerű kiselőadásai a foglalkozások betetőzéseként a tanulók világnézeti fejlődésének javára váltak. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50 éves évfordulójával kapcsolatos ünnepi klubdelutánunk is jól sikerült. A Kálmán István által meghívott előadó a Szovjetunióról vetített élménybeszámolót tartott.

A vetélkedők sorozatában csak a „Fegyvert, vitézt éneklek” honvédelmi vetélkedőn elért első hellyel dicsekedhetünk. Az egyéni eredményeket nézve Waskó Gábor a Madách Kupa pályázaton kémiából harmadik helyezést ért el jól átgondolt, színvonalas munkájával. Csomor Ágnes és Hajnal Erzsébet dolgozatai a középiskolai magyar irodalmi versenyen továbbjutottak. Hajnal Erzsébet másik oldaláról is bemutatkozott idén, tudniillik a TV „Ki mit tud” versenyén táncdalénekléssel indult. Sajnálatos — objektív — okok következtében csak a kerületi versenyig jutott el. Csomor Ágnes a Madách Híradó rovatvezetője, minden munkában lelkiismeretesen megállja helyét. Kolozsvári Miklós iskolai és osztályviszonylatban egyaránt gyarapította a kiállításokat értékes műveivel.

Dicséret illeti Bak Istvánt és Erdős Lászlót a filmesztétika szakkörben kifejtett tevékenységéért.

Az osztályvezetőség munkája figyelemreméltó, de korántsem dicséretre érdemes. Nagyon sok probléma van, melyet a IV. osztályban nehéz lesz áthidalni. Kálmán Istvánnak, KISZ-titkárunknak kissé pontosabb munkájával, a vezetőség többi tagjának lelkes segítségével, az osztály igyekezetének növelésével talán nem fogunk szégyent vallani a jövő tanévben, amikor osztályunk érettségizik, s utána elhagyja a gimnázium épületét.

Sorszám	A tanuló neve	Magatartás	Szorgalom	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Angol nyelv	Matematika	Fizika	Biológia	Kémia	Földrajz	Pszichológia	Testnevelés	Szakmai elm.	Szakmai gyakorlat	Tanulmányi átlag
	Altmann Anikó	4	3	3	3	2	4	5	1	1	2	2	2	2	4	3	3	1
	Bak István	4	5	3	3	3	2	2	2	2	2	2	4	4	fm	5	fm	2,8
	Baross Ilona	4	3	3	3	3	2	2	2	3	3	3	3	4	5	5	5	3,2
	Béky Miklós	4	4	4	4	3	3	5	5	4	4	4	4	4	4	5	5	4
5.	Budai Zoltán	4	4	5	3	5	3	3	4	4	3	3	4	3	4	3	4	3,6
	Buus Irén	5	4	3	3	5	3	3	2	2	3	2	3	4	4	5	5	3,3
	Cseh Zsuzsanna	4	5	4	3	3	4	4	4	3	3	3	4	4	3	5	5	3,7
	Csomor Ágnes	4	4	5	5	4	5	5	3	2	2	2	4	3	5	4	4	3,7
	Dávid Rózsa	5	5	3	3	5	4	4	4	3	4	4	4	5	5	5	5	4,2
10.	Erdős László	4	4	5	4	4	2	3	2	2	5	2	5	5	5	4	5	3,7
	Groholy Márta	4	4	3	4	2	2	4	2	2	4	2	3	4	2	4	4	3
	Hajnal Erzsébet	4	3	4	5	5	4	5	2	2	4	3	3	4	4	4	4	3,7
	Hernádi Klára	4	4	4	4	4	3	3	3	2	3	3	4	4	4	5	5	3,6
	Karasszon Attila	2	2	2	4	2	2	3	2	2	3	1	3	4	3	3	4	1
15.	Kálmán István	4	4	3	4	4	3	5	4	4	4	3	4	4	4	4	4	3,8
	Kemenes Gábor	3	2	3	3	2	1	1	1	1	1	2	2	2	5	4	4	1
	Kiss Katalin	3	2	3	4	3	3	2	1	3	2	1	3	2	4	4	4	1
	Kolozsvári Miklós	4	3	3	3	2	3	4	3	2	2	2	3	2	4	4	5	3
	Kovács György	3	3	2	3	2	2	3	4	3	3	2	3	2	3	4	4	3
20.	Kovács Tamás	4	4	4	2	5	3	4	3	4	3	3	3	4	5	5	5	3,7
	Krausz György	3	3	3	4	4	3	4	2	3	2	2	3	5	2	4	4	3,2
	Krenn Emil	3	3	3	4	3	3	3	3	3	2	2	2	3	2	4	5	3
	B. Nagy Márta	4	4	3	4	4	3	3	2	2	2	3	3	3	3	5	5	3,1
	Negyedi Sándor	4	4	3	3	4	2	4	2	2	4	3	4	5	3	3	5	3,3
25.	Nemes Aranka	4	4	2	3	3	2	2	2	2	3	2	3	4	fm	5	fm	2,7
	Németh Tibor	4	4	5	4	4	2	4	2	3	4	2	4	5	2	4	5	3,5
	Pataki Anikó	4	3	4	4	4	2	3	2	2	2	3	3	3	5	5	4	3,2
	Pálinkás Margit	4	4	3	3	4	2	2	3	2	3	3	2	3	3	4	5	3
	Szele János	2	2	4	4	2	2	2	3	3	3	2	2	2	5	3	5	3
30.	Szinai Péter	4	4	4	2	3	3	3	3	4	4	3	3	5	5	4	5	3,6
	Tamási Erzsébet	3	3	3	3	3	3	2	2	2	3	2	2	2	2	4	4	2,6
	Uti János	4	4	4	4	3	3	4	3	2	4	3	4	5	3	5	5	3,7
	Varga Ferenc	4	3	3	4	3	4	3	4	4	3	4	3	4	4	5	5	3,7
	Vona Éva	4	3	3	3	5	2	4	2	2	3	2	2	3	5	5	5	3,2
35.	Waskó Gábor	4	4	5	3	5	3	3	3	4	3	4	4	4	4	4	5	3,8

Kimaradt: Molnár László

III. D

osztály

Osztályfőnök:

NÉMETH MAGDOLNA

Ismét elrepült egy esztendő.

Mikor szeptember elsején a viszontlátás örömeivel üdvözlöttük egymást, magunknak sem vallottuk be aggodalmunkat: „Vajon mit rejteget számunkra az új iskolai év?” — Előre tekintve hosszúnak látszott, visszapillantva pedig nem akarjuk elhinni, hogy már vége is van!

Sok munka áll mögöttünk.

Napról napra, hétről hétre becsületesen elkészülni az órákra, pontosan megjelenni az iskolában, az órákon figyelni és tevékenyen bekapcsolódni bizony nem volt könnyű feladat. Sokszor úgy éreztük, hogy nincs hozzá elég erőnk, munkánknak nem lesz gyümölcse.

Most mégis örömmel lélegzünk fel! Biztosak vagyunk abban, hogy tudásunk sokat gyarapodott, látókörünk szélesedett, akaratunk edzettebb lett, jellemünk határozottabbá vált.

Még élénken emlékezünk, milyen jó is volt a tanulást fűszerező osztály-kirándulás, az év folyamán többször rendezett klubdélután a vetélkedőkkel és a hangulatos zeneszámokkal. Milyen jól éreztük magunkat a Zalka Máté Katonai Műszaki Főiskola kiegészítő szadának Komarov KISZ-alapszervezetével közösen rendezett műsoros estéken, ünnepségeken, amikor kölcsönösen vendégül is láttuk egymást! Mennyit olvastunk, színházat, mozit és tárlatot látogattunk, mennyi keresztretjvényt fejtettünk, és milyen sokat nevettünk!

De csak egy kicsit merengünk az elmúlt eseményeken! Az élet ritmusa új, hajt bennünket, hogy mindig előre és egyre messzebb tekintsünk: a jövő felé! A második félévtől kezdve már behatóan foglalkoztunk a pályaválasztási kérdésekkel. Az osztályfőnök idén mindenki otthonába elment, és minden családlátogatás alkalmával felvetődött a kérdés: „Mihez kezdünk az érettségi után?” — Még nincsenek elég határozott terveink. Csak keressük, kutatjuk az utat, amelyen el kell majd indulnunk. Most még szüleink és tanáraink aggódó szeretetének oltalma alatt csak szárnyunkat bontogatjuk, de érezzük, hogy jövőre már határozott irányba terelődik sorsunk.

Bármilyen pályát választunk is, egyet nem tévesztünk szem elől; szocialista magyar társadalmunknak hasznos építő munkásai akarunk lenni!

Sorszám	A tanuló neve	Magatartás	Szorgalom	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Olasz nyelv	Latin nyelv	Matematika	Fizika	Biológia	Kémia	Földrajz	Pszichológia	Testnevelés	Szakmai elm.	Szakmai gyakori.	Tanulmányi átlag
	Balla Éva	5	4	4	5	4	4	5	—	4	3	4	5	4	4	3	4	4	4
	Belovári Mária	5	5	5	5	5	5	—	5	4	4	4	4	5	4	5	4	4	4,5
	Biró Erzsébet	5	4	4	3	3	3	4	—	3	2	3	4	4	3	5	4	4	3,5
	Drienszki Zsuzsa	3	2	3	4	3	3	2	—	2	1	3	3	2	2	3	3	2	1
5.	Gáspár Aranka	3	3	2	2	3	2	2	—	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2,1
	Gogola Julianna	3	2	3	3	4	2	—	2	4	4	2	3	5	4	3	2	3	3,1
	Gregorik Györgyi	5	5	4	4	5	4	5	—	3	3	3	4	4	4	4	4	5	4
	Gulyás Márta	4	4	4	4	4	3	—	4	4	3	3	4	4	5	5	5	5	4
	Gyalog Anikó	5	4	4	4	3	5	5	—	3	2	2	3	4	3	fm	5	4	3,6
10.	Kiss Ilona	4	4	3	4	3	4	—	5	3	3	4	3	4	4	5	5	4	3,8
	Krasznai Éva	3	4	4	3	4	4	—	4	3	3	3	2	3	4	5	3	3	3,4
	Kundi Erzsébet	4	4	4	4	4	4	—	5	3	4	4	3	3	5	fm	5	4	4
	Lesták Judit	4	3	3	4	4	4	4	—	3	3	2	3	4	3	5	4	3	3,5
	Magyar Zsuzsanna	4	3	4	3	5	3	3	—	2	2	4	3	3	4	fm	2	2	3
15.	Merki Mária	5	4	5	5	5	3	—	3	3	3	3	3	5	4	fm	4	4	3,8
	Pintér Zsuzsanna	5	4	3	4	3	5	5	—	5	2	3	5	3	4	4	5	5	4
	Sóstarics Ágnes	5	3	3	4	3	3	3	—	3	2	2	3	3	3	5	4	3	3,1
	Stiegler Marianna	4	2	2	2	2	2	—	4	2	1	1	2	2	2	fm	2	3	1
	Szabó Erzsébet	4	3	3	4	4	3	3	—	2	2	2	3	4	3	fm	3	3	3,1
20.	Szabó Zsuzsanna	5	5	5	5	4	—	3	4	3	4	4	4	4	5	5	5	5	4,3
	Százhalmi Kamilla	4	4	3	4	3	3	4	—	3	2	4	4	4	4	5	5	4	3,7
	Tóth Jusstina	4	4	3	3	3	3	4	—	3	3	3	3	3	2	5	3	3	3,1
	Tóth Katalin	4	4	4	4	4	3	3	—	3	3	5	3	4	4	fm	3	4	3,7
	Tóth Margit	5	4	4	4	4	5	5	—	4	2	4	4	3	5	5	5	4	4,1
25.	Vadadi Éva	4	4	4	4	3	3	—	4	3	2	4	3	3	4	4	4	4	3,5
	Zsargó Piroska	4	4	4	4	4	3	—	5	2	3	4	3	4	4	4	5	4	3,7

IV. A

osztály

Osztályfőnök:

SZENTES ERVIN

Az osztály ezidén 33 tanulóval kezdte meg az utolsó évét, az elmúlt év 37-es létszámával szemben. Eltávozott 5 tanuló, közülük 1 ismételt, 1 ipari tanuló, 3 pedig dolgozik. Egy tanuló, Molitorisz Éva idén került a közösségbe. A lányok és a fiúk aránya tovább romlott, a 25 lánnyal szemben csak 8 fiú volt az osztályban.

Az osztály közösségi élete sokat fejlődött, sokat segítettek egymásnak, meghitt baráti egyetértés alakult ki. Megkomolyodtak, a tanulást is komolyabban vették. Ezt tükrözi elért eredményük is, hiszen a tanulmányi átlaguk év végén 3,95 volt, az elmúlt évi 3,1-el szemben. Ez a nagymértékű emelkedés részben annak köszönhető, hogy most már igyekeztek képességeiknek megfelelően dolgozni, részben pedig annak, hogy bukott tanuló már nem volt. A jobb eredményeket a humán tárgyakból érték el, a reáliák, sajnos, most is gyengébben mentek. Két tanuló, Kovács Rozália és Tornai Ildikó, elérték az ötös átlagot, de valamennyi tanuló javított. Reméljük, ez a munkatempó továbbra is tart, és az érettségien is szép eredményt érnek majd el.

Őszi kirándulásunk alkalmával Nyugat-Magyarország történelmi emlékekben gazdag vidékét néztük meg, sok szép emlékekkel gazdagodva tértünk vissza. Ezzel teljesítettük négyéves kirándulási tervünket, megismertük hazánk nagyobb tájegységeit. Ez a kirándulás is, az elmúlt három évhez hasonlóan felejthetetlen élményt nyújtott, és sokban hozzájárult a munkafegyelem megszilárdulásához.

A tanulók általában jól érezték magukat az iskolában, ezt bizonyítja a kevés hiányzás is, hiszen a mulasztott órák átlaga mindössze 41 óra, ennek is zöme a január—februári influenzás időszakra esett. Öt olyan tanuló volt — Kárpáti Margit, Kerényi János, Kovács Rozália, Sértz József, Szász Tibor —, aki egyáltalán nem mulasztott.

A KISZ-élet idén is elég élénk volt, kezdeményező készségük is kezd kifejlődni. Önállóan kezdeményezték a jugoszláviai Dabar megsegítésére irányuló segélyakciót, megvalósításában társadalmi munkát is végeztek. Lelkiismeretes munkával készítették el a magatartási és szorgalmi osztályzatok javaslatait. Reálisan javasoltak, ezeket meg is indokolták. Jó munkájukat dicsérik, hogy év végén a tanári kar javasolataikat kivétel nélkül elfogadta. A jellemzéseket is elkészítették, ezeket megvitatták.

Az osztályfőnöki órákon KISZ-összejevetelen, de máskor is sokat foglalkoztunk a pályaválasztással, sajnos, ennek ellenére nem mondható, hogy reálisan mérték volna fel a lehetőségeket, még mindig több gyenge képességű és szorgalmú tanuló van a 18 közül, akik egyetemre, főiskolára szeretnének kerülni. A többi 15 tanuló zömmel szakmát készül tanulni, csak hárman kívánnak a közvetlen termelőmunkában elhelyezkedni.

Sorszám	A tanuló neve	Magatartás	Szorgalom	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Latin nyelv	Olasz nyelv	Matematika	Fizika	Művészettört.	Pszichológia	Logika	Testnevelés	Szakmai elm.	Szakmai gyakori.	Tanulmányi átlag
	Ambrus Ágnes	5	4	4	3	4	4	5	—	4	3	3	5	4	5	5	5	4,1
	Bieber Ildikó	5	4	3	3	3	4	—	3	3	4	4	4	3	3	4	4	3,4
	Bold Lajos	4	4	3	3	3	4	—	3	2	3	4	4	4	5	4	5	3,6
	Csiby Edit	5	5	4	3	2	3	5	—	3	3	3	4	5	5	5	5	3,8
5.	Dobos József	4	3	2	3	2	3	3	—	2	2	3	4	3	5	4	5	3,1
	Freisinger Zsuzsa	5	5	5	5	4	3	5	—	3	3	4	4	4	5	4	4	4
	Fuchs Júlia	4	4	3	4	2	3	—	2	2	2	3	3	5	2	4	4	3
	Hajnal Mária	5	4	5	5	4	4	5	—	4	4	4	5	4	5	5	5	4,5
	Holl Zsuzsa	5	5	5	4	4	4	5	—	4	4	5	5	4	5	5	5	4,5
10.	Kárpáti Margit	5	4	4	4	4	3	4	—	5	4	4	4	4	5	5	5	4,2
	Kerényi János	5	4	5	5	4	4	5	—	5	4	4	5	5	4	4	5	4,5
	Kovács Rozália	5	5	5	5	5	5	5	—	5	5	5	5	5	5	5	5	5
	Kobolka Livia	5	5	5	5	4	4	5	—	5	4	4	5	5	5	5	5	4,6
	Krizmanich Katalin	5	4	4	5	3	5	—	5	3	3	3	5	5	3	4	4	4
15.	Mészáros Gabriella	5	5	2	3	2	3	—	4	2	2	4	5	4	5	5	5	3,5
	Molitorisz Éva	5	4	4	4	3	4	—	5	3	3	3	5	4	fm	4	4	3,8
	Nagy Katalin	5	5	5	5	5	5	—	5	4	4	5	5	5	5	5	5	4,8
	Nagypál Éva	5	5	5	5	3	5	5	—	4	4	5	5	5	fm	5	5	4,6
	Németh Mária	4	3	4	5	2	4	—	4	2	2	4	5	4	5	5	5	3,9
20.	Papcsik Béla	4	4	3	5	2	2	—	2	3	4	4	4	4	3	4	5	3,4
	Schulze László	4	3	2	3	2	2	2	—	2	2	3	4	2	4	4	5	2,8
	Sértz József	4	4	2	3	2	2	3	—	2	2	3	3	3	4	4	5	2,9
	Szaplonczay Katalin	5	5	5	4	4	4	5	—	4	3	4	5	5	5	5	5	4,4
	Szász Tibor	5	5	4	4	4	4	5	—	2	3	5	5	5	fm	3	fm	4
25.	Szivós Mária	4	4	4	4	5	3	5	—	3	3	5	5	5	5	4	4	4,2
	Szukits Mária	5	4	3	3	3	3	—	3	3	3	4	5	5	fm	5	5	3,7
	Toldi Katalin	5	5	5	5	5	5	5	—	4	4	5	5	5	5	5	5	4,8
	Tornai Ildikó	5	5	5	5	5	5	5	—	5	5	5	5	5	5	5	5	5
	Udvarhelyi Pál	5	4	3	3	2	2	4	—	3	3	3	5	4	3	3	5	3,3
30.	Vámos Katalin	4	4	4	4	2	2	—	2	2	2	5	5	3	5	4	4	3,3
	Wunderle Gabriella	4	4	3	4	2	3	—	4	3	3	5	4	3	5	5	5	3,7
	Zulik Judit	5	4	5	5	3	4	—	5	2	2	3	5	5	fm	5	5	4
	Zsemlye Ilona	4	4	5	4	2	4	—	3	2	3	4	5	5	5	5	5	4

IV. B

osztály

Osztályfőnök:

HOÓS ERZSÉBET

Visszaemlékezve az első évre, furcsának tűnik, hogy az idén már a negyedik osztályról kell írni. Ha nem látnánk öntudatos negyedikes arcuk mögött a kis elsős gyerekarckokat, el sem hinnénk, hogy ugyanaz az osztály áll előttünk, bár már bizony erősen megfogyatkozott számban.

Az osztály színes összetételű, sokirányú érdeklődésű tanulókból áll, de teljesítményük eléggé megmaradt a felszínes tudás szintjén. Végigtekintve az elmúlt évek félévi, év végi eredményeit, nem igen büszkélkedhetünk; az osztály többségének ingadozó szorgalma váltakozó eredményeket produkál. Mégis, ez a négy év nemcsak korban, de tudásban is hozott fejlődést, hiszen az iskola osztályainak rangsorából az utolsó helyről — ha nem is törtünk az élvonalba, de — 3,77 átlagunkkal sikerült jóval előbbre jutnunk.

A négy esztendő folyamán lankadatlan szorgalommal tanult, és így a legjobb tanulók csoportját alkotta: Tasnádi Klára, Halász Ágnes, Szücs Zsuzsa és Szarvas Katalin.

De olyan tagjai is vannak osztályunknak, akik — ha tanulásban nem is annyira, de egy-egy sportágban, művészeti ágban, esetleg érdeklődési körüknek megfelelő tárgyban értek el jó eredményt. (Dóry Győző öttusázó válogatott, Rácz László és néhány iskolatársa saját műveikből rendeztek kiállítást.) Az iskolai vetélkedőn is jó helyezést értek el csoportosan és egyénileg is.

A pályaválasztás nehéz feladat volt az egész év során, és marad valószínűleg a továbbiakban is, hiszen a beadott felvételi lap nem biztosítja még a felvételt.

Az osztályvezetőség figyelemreméltóan dolgozott, de nem tudott mindig kellő hatásfokkal működni, így a társadalmi munkákban, szervezésben rendszerint ugyanaz az aktív csoport fejtett ki tevékenységet.

A politikai körön szép számmal vettek részt, és egyre aktívabban vitatták meg a föltett kérdéseket.

Sok nehéz órát, izgalmas percet, de ugyanannyi hangulatos kirándulást, derűs osztályrendezvényt, mozilátogatást, színes osztályvetélkedőt vagy tanítás utáni fel-szabadult ping-pong csatát jelent ez a négy esztendő.

Reméljük, az érettségi nagy erőpróbáján az év végi eredményekhez hasonlóan állják meg helyüket osztályunk tagjai.

Sorszám	A tanuló neve	Magatartás	Szorgalom	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Francia nyelv	Matematika	Fizika	Művészettört.	Pszichológia	Logika	Testnevelés	Szakmai elmélet	Szakmai gyakorlati.	Tanulmányi átlag
	Bakó Mária	3	3	3	3	2	2	2	2	2	4	4	4	4	4	4	3
	Bene Lívia	5	4	3	3	2	3	3	2	2	5	3	5	4	5	5	3,4
	Csik László	3	3	2	3	3	2	2	2	2	3	4	5	4	4	5	3,1
	Dani Ilona	4	4	2	2	2	2	2	2	2	3	3	4	fm	5	5	2,6
5.	Dóry Győző	3	3	2	2	2	2	2	2	3	5	3	3	5	4	5	3
	Ézsiás Anna	4	3	2	3	2	2	2	2	2	3	4	4	4	4	3	2,8
	Ferencz Mária	4	4	4	4	3	4	4	2	2	4	5	5	5	5	5	4
	Frenkel Attila	3	4	4	4	5	2	4	3	3	5	5	5	3	4	5	4
	Frenkel Judit	3	3	4	3	5	4	3	2	3	5	4	5	3	3	3	3,6
10.	Füredi Péter	4	3	5	4	4	3	3	4	5	5	4	5	fm	3	4	3,9
	Godány Gabriella	5	4	3	3	2	3	4	4	4	5	4	5	5	5	5	4
	Grázel Irén	4	4	4	5	4	3	3	2	2	5	4	4	fm	4	4	3,6
	Halász Ágnes	5	5	5	5	5	4	5	5	5	5	4	5	5	5	5	4,8
	Ignéczi Pál	5	5	4	4	4	4	5	4	5	4	5	4	fm	4	5	4,3
15.	Lüley Katalin	5	5	4	3	3	3	3	2	3	4	4	5	fm	5	5	3,6
	Nagy Lajos	5	5	4	4	5	3	3	4	3	5	3	5	5	4	5	4
	Péter Lajos	4	4	3	3	3	3	4	3	3	4	4	4	5	4	5	3,6
	Rácz László	3	3	2	3	3	2	3	2	3	5	3	3	4	4	5	3,2
	Szabó András	5	4	4	5	5	3	5	5	5	4	5	5	4	5	5	4,6
20.	Szabó Ágnes	3	3	4	3	5	2	2	3	2	5	5	5	fm	4	4	3,6
	Szarvas Katalin	5	5	5	4	5	4	5	5	5	5	5	5	4	5	5	4,7
	Szölgvény Ildikó	5	4	5	4	5	4	4	4	4	4	5	5	5	5	5	4,5
	Szücs Zsuzsa	5	5	5	5	5	4	4	5	4	5	5	5	5	5	5	4,7
	Tasnádi Klára	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
25.	Terényi László	4	4	3	4	4	4	3	3	3	4	4	4	5	4	5	3,3
	Tóth Éva	5	5	5	4	5	4	5	3	3	5	5	4	3	5	5	4,3
	Szilvási László	2	2	2	3	2	3	3	2	2	3	4	5	3	3	5	3

Kimaradt: Majoros Ferenc

IV. C

német tagozatú osztály

Osztályfőnök:

AGAZONI JÓZSEF

„Nem elég a jóra vágni: a jót akarni kell!” — hangzik az osztály ballagási meghívóján levő jelmondat. Nos, ami a jóra való vágyakozást illeti, ebben nem volt hiány, akkor, amikor négy évvel ezelőtt a tágra nyitott, csillogó szemű kisdíákok átlépték a gimnázium küszöbét azzal az elhatározással, hogy a természetben, a társadalomban, az emberi műalkotásokban rejlő igazság, szépség, jóság minél nagyobb területét megismerjék, magukévá tegyék. Talán valami csodálatosra, különösrre vágytak? Naiv, megmosolyogni való, gyerekes megnyilvánulásról van itt szó? Valamennyien így indulunk, örök emberi tulajdonságok kerülnek felszínre ösztönösen, azok a tulajdonságok, melyek az emberiség előrehaladásának mozgatói, a fejlődés előfeltételei.

Most, négy év távlatából nézzük meg egy kissé közelebről, hova lettek az álmok, mi valósult meg belőlük, miről kellett végleg lemondanunk, mi maradt továbbra is csak terv.

Negyven tanuló kezdte az első osztályt, 75%-uk nálunk be is fejezte gimnáziumi tanulmányait. Közben végleg kimaradt 6 tanuló, iskolát változtatott 4, érkezett 3 tanuló. A 4,2-es nyolcadik osztályos tanulmányi átlag után az I-ben 3,4, II-ban 3,3, a III-ban 3,6, a IV-ben 3,9 volt az osztály tanulmányi átlaga. E néhány adat joggal veti fel az akarat kérdését. Az akarat hiánya már eleve kizárja a cél elérését. Gyengesége — különösen, ha gyengébb képességekkel párosul — legjobb esetben is csak részeredmények elérését teszi lehetővé. Az a tény, hogy 17 tanuló 4-es tanulmányi eredménye eléri vagy meghaladja az osztály — rossznak éppen nem mondható — 3,9-es átlagát, arra utal, hogy igyekezet tekintetében nagyobb hibák nem voltak. A számok mellett hadd említsünk meg néhány nevet is. Aranykoszorús iskolajelvényeseink: Bojtor Magdolna, Csejk Anna, Hortobágyi Edit, Merényi Anna, Mezei Mária, Pálvölgyi Lajos. A Madách Kupa versenyeken helyezést elért tanulóink: Pálvölgyi Lajos, Hortobágyi Edit, Merényi Anna, Barczy Gyula. Az országos tanulmányi versenyen matematikából és fizikából a döntőbe jutott: Pálvölgyi Lajos. Sokan vettek részt a különböző szakkörök — különösen a német szakkör — munkájában, nagyon eredményesen. Kiemelkedő tevékenységet folytattak a közösségi munkában iskolai, osztály- és egyéb szinten: Bakcsi Ildikó, Csejk Anna, Dézsi Klára, Dóczy Sándor, Ferenczi Gábor, Gárgyán Mária, Gódi Éva, Hortobágyi Edit, Lezsák Sándor, Merényi Anna, Németh Zsuzsa, Pálvölgyi Lajos. Az osztály, mint közösség a négy év során jól összekovácsolódott. Kisebb botlások, nézeteltérések, problémák ugyan voltak, de nem ezek jellemezték az osztályt. Kellemes légkör uralkodott általában, amit az egyébként kevésbé kedvelt tárgyak egyes nyomasztó hangulatú órái is csak átmenetileg tudtak megzavarni. Ez viszont már a diáksors. Derűs és borús pillanatok váltakozása teszi érdekessé, élményszerűvé, és hogy maradandó emlékeket. Úgy érezzük, hogy diákjaink egészében véve nem fognak rossz emlékekkel távozni most, amikor életük egyik legszebb szakasza lezárult. Újabb célok, újabb tervek léptek előtérbe. Húsz tanuló felsőbb fokon kívánja tanulmányait folytatni, a többiek vagy szakmát tanulnak, vagy közvetlenül a termelőmunkába lépnek. A tervek természetesen nem mindig, és nem mindig úgy teljesülnek, ahogy azt előre elképzeljük. Jöhetnek előre nem látható akadályok, megrendül-

het az önbizalmunk, úgy érezhetjük időnként, hogy nem tudunk az előttünk álló feladattal megbirkózni. Ezeket az átmeneti időszakokat át kell és át is lehet vészelnünk kellő akarattal, kitartással. Bízunk az iskolától búcsúzó 33, immár vendiákban. Meggyőződésünk, hogy képesek lesznek megállni helyüket a közös jövőnkét építő munkában is. Előlegezve ezt a bizalmat, kívánunk mindnyájuknak eredményekben, sikerekben, élményekben gazdag életet.

Végül az elmúlt sikeres vagy kevésbé sikeres négy év tapasztalata szolgáljon a jövő számára azzal a tanulással, hogy céljaink megvalósulása érdekében „nem elég akarni: de tenni, tenni kell!”

Sorszám	A tanuló neve	Magatartás	Szorgalom	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Német nyelv	Matematika	Fizika	Művészettört.	Pszichológia	Logika	Testnevelés	Gyakorl. fogl.	Tanulmányi átlag
	Bakcsi Ildikó	5	5	5	5	5	5	5	3	4	4	5	5	5	5	4,6
	Balogh Lea	5	5	4	5	4	5	3	3	3	5	5	5	5	5	4,5
	Barczy Gyula	5	4	4	4	2	5	5	3	3	3	4	4	fm	3	3,6
	Bodrogi János	4	3	2	2	3	2	3	2	2	2	3	4	4	4	2,6
5.	Bojtor Magdolna	5	5	5	5	5	5	5	4	5	5	4	5	5	5	4,8
	Csejk Anna-Mária	5	5	5	5	5	5	5	4	4	5	5	5	4	5	4,7
	Csete Péter	4	4	2	2	2	2	2	2	2	2	4	4	fm	3	2,4
	Csupor Klára	5	4	4	4	4	4	3	4	5	5	5	5	5	5	4,4
	Dézszy Klára	5	4	4	3	2	3	3	3	4	5	5	5	4	5	3,8
10.	Dumbovich Miklós	4	3	2	3	3	2	2	4	3	2	4	5	4	3	3
	Ferenczi Gábor	4	4	4	5	2	3	3	5	4	5	4	5	5	5	4,1
	Gárgyán Mária	5	4	4	3	3	2	2	4	4	4	5	5	5	5	3,8
	Gódi Éva	5	5	5	5	5	5	4	3	4	5	5	5	4	5	4,5
	Hanzli Miklós	5	4	4	4	3	4	4	5	5	5	4	5	5	4	4,3
15.	Hortobágyi Edit	5	5	5	5	5	5	5	4	4	5	5	5	5	5	4,8
	Juhász János	4	4	3	3	2	3	3	2	3	2	4	4	5	4	3,1
	Korponai Andrea	5	4	4	3	4	3	4	2	3	5	5	5	4	5	3,9
	Köcse Judit	4	4	3	3	3	3	2	2	4	5	4	4	5	4	3,4
	Lajtai Judit	5	4	5	5	5	5	5	3	3	5	5	5	fm	4	4,5
20.	Lezsák Sándor	5	3	5	5	5	2	2	2	2	5	5	5	4	4	3,8
	Merényi Anna	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	fm	5	5
	Mezei Mária	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	fm	5	5
	Nagy Éva	4	5	4	4	4	4	3	2	3	4	5	4	4	5	3,8
	Németh Zsuzsa	5	4	3	4	3	4	4	3	3	4	5	5	5	5	4
25.	Pálvölgyi Lajos	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
	Simkó József	4	3	3	3	2	3	3	2	3	3	3	4	5	3	3
	Szabó Mária	4	4	4	3	3	3	4	3	3	5	4	5	5	5	3,9
	Szentpétery (Dóczy) Sándor	4	4	3	4	4	2	4	3	4	4	4	5	5	5	3,9
	Szepesvári Szilvia	5	4	4	4	4	3	4	4	4	4	5	5	5	5	4,2
30.	Szoboszlai András	4	3	3	3	5	2	3	2	3	3	5	4	4	3	3,3
	Varga József	4	3	2	4	2	3	3	2	3	2	5	5	5	4	3,3
	Wagner Éva	4	5	3	3	2	3	2	2	3	2	4	5	fm	5	3

Magántanuló: Tót Ferenc

IV. D

oroszl tagozatú osztály

Osztályfőnök:

GYENES ANNA

Ebben az évben is 33-an voltunk, 21 leány, 12 fiú. Év eleje óta „lelkesen” készülünk a középiskola utolsó, nagy erőpróbájára. Az ijedtséggel nem is volt probléma, annál több a tanulással. Félévben és év végén kifutottuk csúcunkat, 3,68 volt az átlagunk, ezt év végére még fokoztuk 3,7-re. Sajnos, azonban nem a matematika okozta a szép javítást. Tanultuk ugyan a tétéleket, de azok csak nem akartak elfogyni, mindig akadt valami felfedezni való a tananyagban. Legjobb eredményt most is a lányok érték el — Nagy Júlia kitűnő lett, mint minden év végén, így elnyerte a kitűnő tanuló érmet, Szanyi Katalin 4,8, Ipacs Katalin 4,8, Miklós Erzsébet 4,8. A legjobb fiú-eredmény Szilágyi Jánosé, 4,3.

Sok gondot okozott a pályaválasztás is. Mi legyek, ha nagy leszek? — ez a kérdés. Születtek szép tervek, de vajon sikerül-e a megvalósításuk? Tovább szeretnének tanulni 17-en. Érdekes, szép pályákra készül az osztály.

Az iskola életéből is kivettük részünket. Pataki Ödön, Lunczer Károly, Kocsis Lajos, Katona László nevét megörökíti a „mini” Madách, az iskolaépület kicsinyített modellje, ami sok-sok aprólékos munkával és nagy lelkesedéssel készült el november 7-ére. Szerveztünk vietnami szolidaritási műsort és társadalmi munkát, mindkettőben nagy szerepet játszott Bánó Judit. — Küldtünk karácsonyi ajándékot az egyik vidéki városba a cigánygyerekeknek. Kaptunk válaszlevelet is tőlük, a szervezést Szanyi Katalin és Németh Katalin bonyolította le.

Kirándulással kezdtük az évet és azzal is fejezzük be, június végén kétnapos osztálykirándulást teszünk még egyszer, utoljára.

Sokat vitatkoztunk az év folyamán.

A négy esztendőről elmondhatjuk, hogy érdekes, szép emlék lesz valamennyiünk emlékezetében, sok hasznosat tanultunk, s viszünk magunkkal az iskolából.

Sorszám	A tanuló neve	Magartatás	Szorgalom	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Angol nyelv	Matematika	Fizika	Művészettört.	Pszichológia	Logika	Testnevelés	Gyakorl. fogl.	Tanulmányi átlag
	Bánó Judit	5	4	4	4	4	4	3	2	3	4	5	4	fm	5	3,8
	Biró Erzsébet	4	4	3	3	2	3	4	2	3	5	4	5	5	5	3,6
	Fehér Margit	4	4	2	3	2	2	3	2	2	4	4	4	4	5	3
	Gervai Zsuzsa	4	5	4	4	5	4	4	4	4	4	5	5	4	5	4,3
5.	Haba Eleonóra	4	4	4	4	3	2	3	2	3	5	5	5	fm	5	3,7
	Hatta Ildikó	4	4	2	3	3	2	3	3	3	3	4	5	5	5	3,4
	Hernádi Erika	4	4	4	4	3	2	2	3	3	4	4	5	5	5	3,6
	Holczwéber Éva	4	4	4	5	4	4	3	2	3	5	5	5	5	5	4,1
	Ipacs Katalin	5	5	5	5	5	5	5	4	5	5	5	5	4	5	4,8
10.	Katona László	5	3	4	3	4	3	3	3	3	3	4	4	4	3	3,4
	Kiss Tóth Ferenc	3	2	2	2	3	2	2	2	2	3	3	4	5	3	2,7
	Knapp Zsuzsa	4	4	3	4	2	5	5	3	4	4	4	4	4	5	3,9
	Kocsis Lajos	4	4	4	3	4	2	4	3	3	5	5	5	5	4	3,9
	Krikkay Anna	4	3	3	3	3	2	2	2	2	5	4	5	4	4	3
15.	Lajos Mihály	5	4	5	4	5	3	5	3	3	4	5	5	5	3	4,1
	Lunczer Károly	4	3	3	2	3	3	2	3	2	3	4	5	5	3	3,1
	Márté Györgyi	5	4	5	4	4	5	5	4	4	4	5	5	4	5	4,5
	Miklós Éva	5	5	5	5	5	4	5	5	4	5	5	5	fm	5	4,8
	Nagy Júlia	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
20.	Németh Katalin	5	5	4	4	4	4	3	4	4	4	5	5	5	5	4,2
	Papp Rozália	4	4	3	4	3	3	3	3	3	5	5	5	5	5	3,9
	Papp Valéria	4	4	4	4	4	5	5	3	3	4	5	5	4	5	4,2
	Pataky Ödön	4	3	4	2	3	2	2	2	4	5	4	5	4	5	3,3
	Pongrácz Károly	4	4	5	3	5	3	5	4	4	4	5	5	5	3	4,2
25.	Rabóczky Róbert	4	3	2	3	3	2	3	2	2	3	4	4	4	4	2,9
	Sarkadi Nagy Mária	4	3	3	2	2	2	2	3	3	3	5	5	4	5	3,2
	Solt Ildikó	5	5	4	5	4	5	5	4	4	4	5	5	4	5	4,5
	Stadler László	4	3	4	3	3	3	5	2	2	3	4	4	3	3	3,2
	Szanyi Katalin	5	5	5	5	5	5	5	4	4	5	5	5	5	5	4,3
30.	Szénási Sándor	3	3	3	3	3	2	5	2	2	2	4	4	5	3	3,1
	Szilágyi János	4	4	5	4	5	3	5	3	3	5	5	5	5	4	4,3
	Takács Ágnes	5	4	4	4	4	4	4	3	4	5	4	5	4	5	4,1
	Varró Gyula	4	4	4	4	4	3	4	3	4	4	5	5	5	5	4,1

ÉRETTSÉGI VIZSGÁK

Az érettségi vizsgák a négy negyedik osztályban a következő eredménnyel végződtek:

IV. A osztály

Elnök: *dr. Bodó László*, az Országos Pedagógiai Intézet főigazgató helyettese.

Jelesen megfelelt: Holl Zsuzsa, Kerényi János, Kobilka Lívია, Kovács Rozália, Nagy Katalin, Toldi Katalin, Tornai Ildikó.

Jól megfelelt: Freisinger Zsuzsa, Hajnal Mária, Kárpáti Margit, Nagypál Éva, Szaplanczay Katalin, Szász Tibor, Szívós Mária, Zulik Judit.

Közepesen megfelelt: Ambrus Ágnes, Bieber Ildikó, Bold Lajos, Csibi Edit, Krizmanich Katalin, Molitorisz Éva, Sértz József, Szukits Mária, Udvarhelyi Pál, Wunderle Gabriella, Zsemlye Ilona.

Megfelelt: Fuchs Júlia, Mészáros Gabriella, Németh Mária, Schultze László, Vámos Katalin.

Javít 1 tárgyból: Dobos József, Papcsik Béla.

IV. B osztály

Elnök: *dr. Füle Sándor*, a Művelődésügyi Minisztérium Pedagógusképző Osztályának főelőadója.

Jelesen megfelelt: Halász Ágnes, Szabó András, Szarvas Katalin, Szücs Zsuzsa, Tasnádi Klára, Tóth Éva.

Jól megfelelt: Frenkel Attila, Füredi Péter, Ignéczi Pál, Nagy Lajos, Péter Lajos, Szabó Ágnes, Szölygén Ildikó, Terényi László.

Közepesen megfelelt: Bene Lívია, Ferencz Mária, Frenkel Judit, Godány Gabriella, Grázel Irén, Lülei Katalin, Rácz László.

Megfelelt: Bakó Mária, Dani Ilona, Dóry Győző, Szilvási László.

Javít 1 tárgyból: Csik László, Ézsias Ilona.

IV. C osztály

Elnök: *Kisfaludi Sándor*, az Országos Pedagógiai Könyvtár osztályvezetője.

Jelesen megfelelt: Bojtor Magdolna, Csejk Anna, Merényi Anna, Mezei Mária, Pálvölgyi Lajos.

Jól megfelelt: Bakcsi Ildikó, Balogh Lea, Csupor Klára, Hanzli Miklós, Hortobágyi Edit, Tót Ferenc.

Közepesen megfelelt: Barczi Gyula, Dézsy Klára, Dóczy (Szentpétery) Sándor, Dumbovich Miklós, Ferenczi Gábor, Gárgyán Mária, Gódi Éva, Korponai Andrea, Köcse Judit, Lezsák Sándor, Nagy Éva, Németh Zsuzsa, Szabó Mária, Szepesvári Szilvia, Szoboszlai András.

Megfelelt: Bodrogi János, Csete Péter, Juhász János, Simkó József, Wagner Éva.

Későbbi időpontban tehet érettségi vizsgát: Lajtai Judit.

IV. D orosz tagozatú osztály

Elnök: dr. Csermák Gézané, a Kossuth Zsuzsa Gimnázium tanára.

Jelesen megfelelt: Ipacs Katalin, Nagy Júlia, Szanyi Katalin.

Jól megfelelt: Bánó Judit, Gervai Zsuzsa, Holczvéber Éva, Knapp Zsuzsa, Lajos Mihály, Márté Györgyi, Miklós Éva, Németh Katalin, Papp Valéria, Pongrácz Károly, Solt Ildikó, Szilágyi János, Varró Gyula.

Közepesen megfelelt: Biró Erzsébet, Haba Eleonóra, Hernádi Erika, Katona László, Kiss Tóth Ferenc, Kocsis Lajos, Lunczer Károly, Papp Rozália, Pataky Ödön, Rabóczky Róbert, Sarkadi Nagy Mária, Stadler László, Szénási Sándor, Takács Agnes.

Megfelelt: Fehér Margit, Hatta Ildikó, Krikkay Anna.

AZ ÉRETTSÉGI VIZSGÁK ÖSSZESÍTETT EREDMÉNYE

	IV. A	IV. B	IV. C	IV. D	összesen
	osztály	osztály	osztály	osztály	
Jelesen megfelelt	7	6	5	3	21
Jól megfelelt	8	8	6	13	35
Közepesen megfelelt	11	8	15	14	48
Megfelelt	5	4	5	3	17
1 tárgyból javít	2	2	—	—	4
Összesen	33	28	31	33	125

AZ 1967–68. TANÉV FONTOSABB STATISZTIKAI ADATAI

Összesített statisztika

Osztály	Létszám	Fizikai dolgoz- gymre- ke (%-ban)	Tanulm. átlag	Egy főre eső mulasztás	Tanulmányi átl. szerinti megoszlás %-ban				
					4,7–5	3,7–4,6	2,7–3,6	2–2,6	1
I. A	39	28,2	3,84	50,9	7,7	64,1	23,1	—	5,1
I. B	40	27,5	4,20	45,5	17,5	72,5	10	—	—
I. C	41	39	4,12	44,6	29,3	53,7	14,6	—	2,4
I. D	40	32,5	3,86	61,1	2,5	62,5	32,5	—	2,5
I. E	39	33,3	3,10	38,3	2,6	17,9	61,5	2,6	15,3
1. évf.	199	32,1	3,85	48,3	12	54,2	28,1	0,5	5
II. A	29	26,2	3,60	58	10,3	48,3	27,6	3,5	10,3
II. B	40	35	4,01	36	17,5	70	7,5	—	5
II. C	40	40	3,79	67	12,5	45	37,5	—	5
II. D	41	31,7	3,34	71,1	4,9	43,9	39,1	—	12,1
2. évf.	150	33,3	3,69	60,8	11,3	52	28	0,7	8
III. A	39	46,1	3,89	84,3	15,3	59	20,5	—	5,1
III. B	29	44,8	3,31	75,7	3,5	41,4	34,5	10,3	10,3
III. C	35	42	3,10	55,5	—	31,4	54,3	2,9	11,4
III. D	26	61,5	3,40	90,7	—	50	38,5	3,8	7,6
3. évf.	129	48	3,47	79,4	5,4	45,7	36,4	3,8	8,5
IV. A	33	24,2	3,90	41,1	12,1	57,6	30,3	—	—
IV. B	27	33,3	3,77	83	14,8	37	48,3	—	—
IV. C	33	45,4	3,93	62,1	18,8	46,8	28,1	6,25	—
IV. D	33	33,3	3,87	69,8	12,1	48,4	39,3	—	—
4. évf.	126	33,3	3,86	62,4	14,2	47,6	35,7	1,5	—
Iskola	604	36	3,74	61,1	10,94	50,58	31,5	1,49	5,47

Az osztályok sorrendje

Tanulmányi átlag szerint	Mulasztási átlag szerint
1. I. B 4,20	1. II. B 36
2. I. C 4,12	2. I. E 38,3
3. II. B 4,01	3. IV. A 41,1
4. IV. A 3,95	4. I. C 44,6
5. IV. C 3,93	5. I. B 45,5
6. III. A 3,89	6. I. A 50,9
7. IV. D 3,87	7. III. C 55,5
8. I. D 3,86	8. II. A 58
9. I. A 3,84	9. I. D 61,1
10. II. C 3,79	10. IV. C 62,1
11. IV. B 3,77	11. II. C 67
12. II. A 3,60	12. IV. D 69,8
13. III. D 3,40	13. II. D 71,1
14. II. D 3,34	14. III. B 75,7
15. III. B 3,31	15. IV. B 83
16. I. E 3,10	16. III. A 84,3
17. III. C 3,10	17. III. D 90,7

A JÖVENDŐ ELSŐ OSZTÁLYOSOK

Ebben az évben az általános iskolák 8. osztályát végezte a demográfiai hullám csúcsát jelentő korosztály. Ennek következtében nagyszámú továbbtanulási jelentkezés érkezett a középiskolákhoz. A gimnázium megváltozott szerepe is egyre jobban elterjedt a köztudatban, s ez különösen a jó tanulókat a gimnázium felé orientálta. Így iskolánkban is fennállása óta a legnagyobb arányú volt a jelentkezés. A 200 rendelkezésre álló helyre mintegy 450 jelentkezés érkezett. Így a beiskolázás nagyon sok gondot jelentett szülőknek, hatóságoknak és a tanári karnak egyaránt. A kiválogatást igyekeztünk lelkiismeretünk szerint a legkörülményesebben elvégezni. A beiskolázás lezárása után jövő évi első osztályaink összetétele így alakult:

Osztály	Létszám	Fiz. dolg. gyermek	Fiú	osztály- átlag
I. A orosz—német vegyes tagozat	40	13	13	4,7
I. B. speciális angol tagozat	43	14	18	4,7
I. C biológia—kémia tagozat	43	19	22	4,9
I. D matematika—fizika tagozat	42	17	22	4,8
I. E általános tantervű	42	11	22	4,5
Összesen	210	74	97	4,7

TARTALOMJEGYZÉK

A Madách Imre Gimnázium múltja	3
A Magyar Tanácsköztársaság (<i>Vágó Mária</i>)	6
Iskolánk az első világháború és a Tanácsköztársaság idejében (<i>Véghelyi József</i>)	9
A KISZ-szervezet munkája (<i>Gyenes Anna</i>)	25
Korszerű műveltség — korszerű iskola (<i>Muraközy Gyula</i>)	29
Szeewald Ferencné (<i>dr. Héder Jánosné</i>)	34
A tanév krónikája	35
Az öreg diákok műsoros estje	37
Részletek a pályamunkákból és szakköri dolgozatokból	
És szégyenkezve (<i>Lezsák Sándor IV. C.</i>)	38
Nyekraszov: A hajóvontató (<i>ford. Róka Ferenc III. A.</i>)	39
Fiatalok (<i>Gyetzvai Ágnes II. D.</i>)	40
A halak és gazdasági jelentőségük (<i>Tornai Judit II. C.</i>)	43
A kémiai elemek rendszerezésének kezdetei (<i>Fried Tamás II. C.</i>)	45
Tanulmányi kirándulások	47
Utazás az NDK-ban (<i>Balogh Judit I. B.</i>)	48
A szakkörök munkája	50
A nevelőtestület névsora, iskolai elfoglaltsága	57
Tanulmányi és sportversenyek, jutalmazások	62
Az osztályok beszámolóí; a tanulók névsora, eredményei	67
Érettségi vizsgák	103
Az 1967—68. tanév fontosabb statisztikai adatai	105

